BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ŞI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
Mai 2021 (Anul XIII) Nr. 147 (5/2021)

BOEM@

Mai 2021 (Anul XIII) Nr. 5 (147) - 44 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **A.S.P.R.A.**

Asociaţia **S**criitorilor pentru **P**romovarea **R**ealizărilor **A**rtistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galaţi - Editura InfoRapArt

5 / 2021

COLEGIUL DE REDACŢIE

Director: Petre Rău
Redactor-şef online: Mihail Gălăţanu

Redactori: Constantin Oancă, Denisa Lepădatu, Tănase Dănăilă, Mihaela Avram, A.G. Secară, Coriolan Păunescu, Grigore Grigore, Dan Ion Sanda, Lucia Pătrașcu, Cristina Roşu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Caşu

Colaboratori: Maria Timuc (Bucureşti), Luca Cipolla (Italia), Carmen Racoviță (București), Mircea Marcel Petcu (Tulcea), Lidia Grosu (Chișinău), Dumitru Anghel (Brăila), Petru Jipa (Germania), Melania Cuc (Bistriţa)

Revista literară BOEMA o puteţi citi şi pe site-ul
www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: *InfoRapArt*
Email: boema@inforapart.ro,
petrerau@yahoo.com
Telefon: **0726 337376, 0740 596225**
ADRESA REDACŢIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galaţi, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertăţii absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conţinutul materialelor publicate.
o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF etc.) și să conțină diacritice.
o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).

Literatură şi Artă

DIN CUPRINS

Poezie: **Dumitru Băluță** (p.3), **Mihaela Gudană** (p.4), **Camelia Oprița** (p.13), **Lidia Grosu** (Rep. Moldova) (p.14), **Adrian Mocanu** (p.15), **Andreea Finichiu** (p.17), **Lucian Adulmeanu** (p.22), **Ștefan Radu Mușat** (p.27), **Constantin Bejenaru-Beco** (p.31), **Flori Bungete** (p.37), **Florin Constantinescu** (p.38), **Caliopi-Alina Dinu** (p.42)

Proză: **Cătălin Rădulescu:** Oprimatul (p.39) / Dimensiuni infinitezimale (p.41)

Cronică de carte: **A. G. Secară:** Despre adevărata poezie (Arsene Augustin - "Umbra numelui") (p.5), **Vasile Sevastre Ghican:** Mihaela Gudană - "Lumina neatinsă" (p.11), **Petre Rău:** Versuri pe portativul inimii (p.12)

Eseu: **Petre Rău**: Muzica lui Bacovia (partea a II-a) (p.18), **Gabriela Grigore**: Rolul literaturii în promovarea valorilor morale (p.23)

***Note de lectură*: Nicolae Rotaru:** Femina Fem / Sexy în șapte (p.9), **Lucia Pătrașcu:** Picături de timp (p.24), **Marieta Găurean:** Adrian Șchiop - "Zero grade Kelvin" / Ionuț Chiva - "scene de atrocitate fără precedent în literatura română" (p.25), **Mihai Caba**: "Numai poetul, ca păsări ce zboară..." (p.28), **Cornel Simion Galben**: Poveste despre "o lume defectă" (p.30), **Pr. dr. Iuliu-Marius Morariu**: Redescoperirea lui Ion Brad în publicistica clujeană (p.32), **Virginia Chiriac**: Un roman polifonic, "Ca sarea în bucate... Far niente", de Dorel Raape (p.34), **Ghiță Nazare**: Dramele vieții și plata păcatului (p.36)

Meridiane: **Deepika Singh** (India): Versuri (traducere în limba română de Denisa Lepădatu) (p.7)

In Memoriam: **Virginia Chiriac**: In memoriam – Dorel Raape (p.16)

Anunț: **Redacția**: Festivalul Internațional de Aforisme, ed. a V-a, Tecuci (p.33)

Cărți: **Redacția**: Cărți sosite la redacție (p.43)

Grafică:
***Coperta I*: Mircea Cojocaru** - *Fericiți cei ce plâng, căci ei vor fi mângâiați*
***Coperta IV*: Mircea Cojocaru** - *Concert pentru pian*
Interior: Grafică de **Carmen Racoviță**

Dumitru BĂLUȚĂ

***

Ceasul avansează ca într-o luptă cu taurul
bate în talgerul soarelui cum toreadorii
flutură roşii eşarfe
Ploi şi ninsori ce trag la ţărâne
pe întinderi nebănuite
rotaţii de floarea-soarelui după lumină

Pe zi ce trece soarele-şi iese din ceas
ceasul şi el scade din amplitudinea soarelui
astru-şi scapătă steagul pe vânt
Astfel migrăm din primăvară în vară
din toamnă în iarnă după echinocţii

***

Captivat de arămia privelişte a muntelui
din faţa geamului deodată s-a prins
că ciuguleşte bobiţe de pe strugure
şi le mănâncă cu pâine în loc de prânz
aşa cum făceau mai toţi copii
când erau scoşi din şcoală la cules de vii
pe câmpiile basarabene...

Acum ajuns la alte dimensiuni în turnul tăcerii
îl strânge în plexul solar acelaşi gust
ca o gheară inexplicabil de blândă
a nostalgiei

Vremuiri

După atâţia ani bătuţi pe muchie
nu pui prea mare preţ pe prognozele meteo
S-ar putea să te trezeşti dimineaţa
cu uşa înzăpezită şi să rămâi unul la unul
cu materia – o madamă bătrână – prăfuită
prin magaziile de anticariat ale memoriei
ce luptă mereu cu animalul rozător care este timpul
că dânsa – ca nimeni alta – îşi caută rostul
în eternitatea publică
dar strădaniile ei se duc pe apa sâmbetei
ca nişte piese de puzzle...
Dacă tot nu-ţi reuşeşte să plonjezi şi tu
în centrifuga indolentei lumi
nu-ţi rămâne decât să alegi o linie
din palma ta şi s-o urmezi hotărât

***

Degete fără papile identificatoare
fără linii prezicătoare
în găvanele palmelor –
unelte socotite drept
atotfăcătoare idee definitorie
pentru mâna nevăzută
a lui Dumnezeu...

***

După ce în 2006
au demolat linia de tramvai
din str. Saturn-41
s-a ridicat un turn de tăcere
care umple cavitatea înaltului
doar în blocul 25 (zis „potcoava”)
chefliii mai sparg şi acum
nocturna linişte

***

Pe terenul de joacă pentru copii
oameni în salopete de constructori
se dau huţa în leagăne
schimbând între ei glume acide
în timp ce un bătrân încearcă
să dărâme cu cârjele sale
îngrăditura improvizată peste noapte

***

Dincolo de zâmbetul oglinzii
foşnesc tristeţi şi tăceri nemiloase
Disperarea-i cum susură
un cânt bizantin într-o biserică
şi n-o mai fi mult
pân’ la tenebrele vide

Dar vii tu cu răbdarea memoriei
cu lumina pe post de platoşă
drept inimă
şi te grijeşti de sufletul încrâncenat

***

Sunt hărţuit de masca de făcătură
de-a naibii că nu mai am voie
să ies şi eu pe afară decât deghizat
Sunt la fel de suspect ca şi cei
ce se feresc de mine
Nu ne mai vedem pe noi înşine

Ţrrr-ţrrr-ţrrr - în odaia-mi de epocă
post-socialistă se lasă seara
şi iarăşi cântă fără nicio grijă
Aş vrea să merg la culcare
dar nu se astâmpără – ţrrr-ţrrr
Ţrrr-ţrrr – caut prin toate ungherele
pe acel „pierde-vară” să ne punem la treabă
în acest stat mai jos decât noi

Armistiţiu

Conflagraţia aşteptării şi uitării
a devenită o obişnuinţă
Colţurile pietrei s-au rotunjit
de atâta rutină
În piatra cu fluturi năruiţi
pe din-doua aripilor
se descompune timpul luminii
Plină altădată de glasurile mării
scoica a amuţit
Nu se mai vesteşte nimic despre Iisus
Liniştea ce se impune pare
un incert armistiţiu

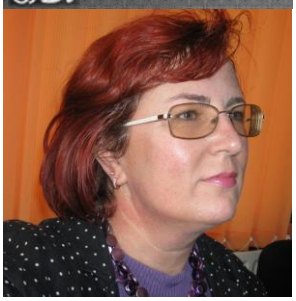

Mihaela GUDANĂ

Peste toate

Când se ivește soarele în piept
Și liniștea-i o oază de-ncântare,
Să simți că peste toate te aștept
Cu primăvara inimii mai mare.

Dacă-n ședere aripi ți se zbat
De dor de zbor, spre altă înălțime,
Să simți că peste toate eu străbat
Atâtea gânduri câte-s în desime.

Și dacă porți o înflorire-apoi,
Că-n suflet liliacul alb sporește,
Să simți că peste toate amândoi
În rădăcini de timp mereu vom crește.

Întoarcere

Azi te-ai întors cu florile pe umeri
Cu brațele-ncărcate de schimbări
În zilele cu vară ai să numeri
Absențele din vremuri cu plecări.

Și poți să vii cu buzele-ncercate
De mușcăturile tăcerii prinse-n dinți
Ai să-ți deschizi prea multele lăcate
Cu care te-ai închis adânc în minți.

Dar te-ai întors pe timpul însoririi
Tu pasăre cu zborul neînvins
Să redeschizi cu-aripile iubirii
Adâncul meu de cerul tău convins.

Oboseală

Sunt obosiți pantofii
de-atâta stat acasă
nu mai știu mersul străzii
și timpul stă pe casă
stă pasul cel mai mare
îl văd adus de vânt
sunt obosite toate
de ultimul cuvânt.

Pe drumuri stau troiene
de-atâtea interziceri
că n-am avut în iarnă
ninsoare cu preziceri
avem acum ședere,
pe-același loc în zile
și-a obosit tăcerea
în cărțile cu file.

Vino!

Vino galben, vino negru
Vino anotimp integru
Colorat în curcubeu
Vino cum îți vin mereu.
Vino roșu-n colorare
Cu obrajii prinși de soare
Vino verde din livadă
Frunza ochilor să vadă
Tot albastrul în pornire
Vino alb într-o iubire.

Cafea de vară

Hai, să ne bem cafeaua din cești de vară!
Cafeaua ta-i promisă de luna de aseară.
S-au coborât cuvinte, ca-n vise să vorbim,
Cum să deschidem zorii și-apoi să ne sorbim
Aroma depărtării, cu aburul ales,
Să fierbem iar cuvinte în zațul nebunesc.
Eu n-am uitat cum iarba crescuse pe-un perete
Când vara ta venise să umble pe-ndelete
Cu trilurile-n aer, cu zori mijind alene
În colțuri de ferestre și-n somnul de perne.
Și ne-am trezit cu toate venite peste noi,
Lavanda minunată ne cheamă înapoi,
Să bem cafeaua noastră, în cești de vară,
C-a scris pe un perete cu-aromele de seară.

Adi G. SECARĂ

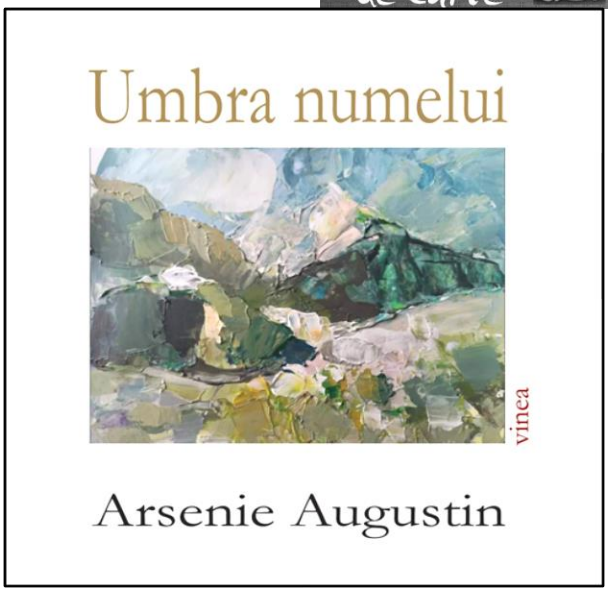

Despre adevărata poezie

Arsenie Augustin, *Umbra numelui*,
Ed. Vinea, București, 2020

Moto: „*...dar, cât timp sufletul e sfâșiat de dragoste și de durere pentru lucrurile care se nasc și trec și, robit de obiceiurile acestei vieți și de simțurile trupului, se risipește în imagini deșarte…*”

Fericitul Augustin

Moto-ul ales din Fericitul Augustin nu este deloc întâmplător. Așa cum probabil nu este întâmplător nici pseudonimul literar ales de Marian Obreja, acum protosinghelul Arsenie Obreja, care și-a dedicat bună parte din viață (este născut la 26 iulie 1979) cercetării operei Fericitului, din care a tradus, despre opera căruia a scris, cercetând-o, dedicându-i și lucrarea de doctorat.

Într-un fel, poezia lui Arsenie Augustin, măcar parțial, neștiind celelalte volume de poezie ale Preacuvioșiei Sale, exprimă o anume ***sfâșiere***, sfâșierea aceea omenească, căreia i-a fost îndatorat și Fericitul în prima parte a vieții, procesul galant și... literar (ba chiar și oarecum feminist) al acestei perioade fiind făcut în romanul „Vita brevis” de Jostein Gaarder. Dar în acel roman este vorba despre dragostea lui Augustin pentru o femeie, cu care are și un copil, pe când sfâșierile poetului român se referă la altceva, „situarea” fiind între îngerul ce murmură-n creștet „cuvinte și-armonii sihăstrești” (p.30) și Vocea cealaltă, interioară, omenească, cea care de obicei se roagă prin formula „*Cred Doamne! Ajută necredinței mele*” (Marcu 9, 24)!

Avem de-a face, poate, cu un exordiu la o mistică a unui existențialism aproximativ (poate înrudit cu cel al lui Gabriel Marcel), situat între o Tăcere „absurdă și rece” și Sacrul paradoxal, între Tot și Nimic: „*Filigran de lumină în crengi de arțar/ Pare nimicul absurd și stingher/ Când totul se leagănă aspru și dur/ Spre pământul robit de frustrări./ E frig în noaptea bătută de sens voluptos,/ Inima revarsă seve târzii/ Iar cuvântul de piatră/ Curge tăcut săpând înapoia lui crater/ De priviri simulacre./ Nimeni nu dă cerului lacrimi și tunet/ Cum demult făceau sfinții de foc,/ Totul e-ngust, punct corintic de smoală/ Cicatrizat în căderea clepsidrei./ Ah! Las pleoapele-gratii să cadă/ Închid pulsul bătrân mai adânc în artere/ Și îmblânzesc moartea purtând-o/ Pe străzi bântuite de răni nevăzute.*” (poemul 49, p.59)

Un poem exemplar, dens, cum sunt mai toate, mustind de substanță, dacă vreți de „siropul” de arțar (arțarul apărând de câteva ori), dar, evident, deloc siropos, sirop de tăcere de arțar, Tăcerea, tăcerile, liniștea, Moartea, Clepsidra, Timpul, Visul fiind atât de importante în discurs, încât sintagma „evanghelia tăcerii” (p.46) ar putea fi un alt nume al cărții!

Într-un fel, umbra numelui este… „tăcerea numelui”, retragerea în sine a acestuia, uitarea lui, „adevăratul nume” poate fi o obsesie a poeților, Numele poate este chiar Poezia, Numele este Cuvânt, Logos...

La urma urmelor, Poezia adevărată, precum și cea a lui Arsenie Augustin, ne învață un limbaj nou (pentru unii poate părea așa): acela al iubirii lui Dumnezeu, al cunoașterii prin iubire (a lui Dumnezeu)... Nu este neapărat o limbă străină Iubirea (de cele Sfinte), dar precum prea bine se știe, exercițiul zilnic, și prin rugăciune, și perseverența, au importanța lor, pentru trăirea întru ființă, ființa limbii, oricare ar fi ea, trăirea „bună” a cuvintelor care vor fi, la sfârșit, doar viața noastră! Mai scrie Sfântul (sau/și Fericitul) Augustin în „Despre adevărata religie”: „Căci e ușor pentru oricine să știe că omului i-a fost lăsat, sub dominația omului, să gândească liber.” (p.217). A gândi liber, adică și a iubi liber, iar a gândi și iubi astfel nu înseamnă, desigur, a fi împotriva regulilor bunului simț spiritual, care îndeamnă să nu faci pur și simplu rău, prin faptă, gând, omisiune ș.a.m.d.

Dovedind astfel că vorbești și trăiești Cuvântul! Cu sufletul, prin har. Mai scrie Sfântul: „Dar dacă sufletul, cât timp rămâne în această arenă a vieții omenești, ar învinge poftele pe care le-a hrănit împotriva voinței sale, bucurându-se de lucrurile trecătoare și ar crede că este ajutat prin harul lui Dumnezeu să le învingă, slujindu-l pe Dumnezeu și cu gândul, și cu voința sa, fără îndoială că va fi refăcut și se va întoarce de la multele lucruri trecătoare spre Unul cel nesupus schimbării, nefiind refăcut prin înțelepciunea creată, ci prin aceea prin care toate sunt create și se va bucura de Dumnezeu prin Duhul Sfânt, fiindcă este darul acestuia. Astfel, atunci devine omul spiritual, judecând toate lucrurile pentru a nu fi judecat de nimeni, iubindu-l pe Domnul, Dumnezeul său, din toată inima, din tot sufletul, din tot cugetul său și iubindu-și aproapele nu întru carne, ci ca pe sine însuși. Dar se iubește întru spirit cel care-l iubește pe Dumnezeu din tot ceea ce trăiește în el. Căci pe aceste două porunci se întemeiază toată legea și profeții.” (p.67)

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

Dar această iubire nu este deloc simplă, ușoară, de parcă toți am fi niște peștișori Dory, unii în acvarii, alții în mări și oceane, uitând mereu… această iubire sau aducându-ne aminte doar părți, intrând în jocuri de adevăr și minciună de unde nu ne mai amintim regulile Ieșirii, umerii noștri de lut spărgând oglinzi după oglinzi: „*Curmate oglinzi s-adună pe umăr de lut,/ Sar din cremene reci zile tăcute/ Iar cerul cu nimb roșu și zvelt/ Se-nchide cu oblon strâns și-ncordat./ Mint și verbele pale așezate-n coloană/ De căderi tremurânde,/ Nodul din gât răbufnește sub frunzele roase/ De sus moartea se-mbracă în verde/ Imitând muguri sub solstițiul de vară./ M-aș îmbrăca cu numele tandru/ Al unui totem îngropat sub amintiri de copil/ Dar n-am asemănări pure/ Cu bătaia de aripi a lui Icar fremătând./ Ascund indistincte silabe în picuri de ceară,/ Tainice lumini frânte sub chipuri de rugi./ Las focul plângând la-ntretăieride abis/ Și chem Viața degrabă să scrie/ Armonii și fiori din trecut.*”

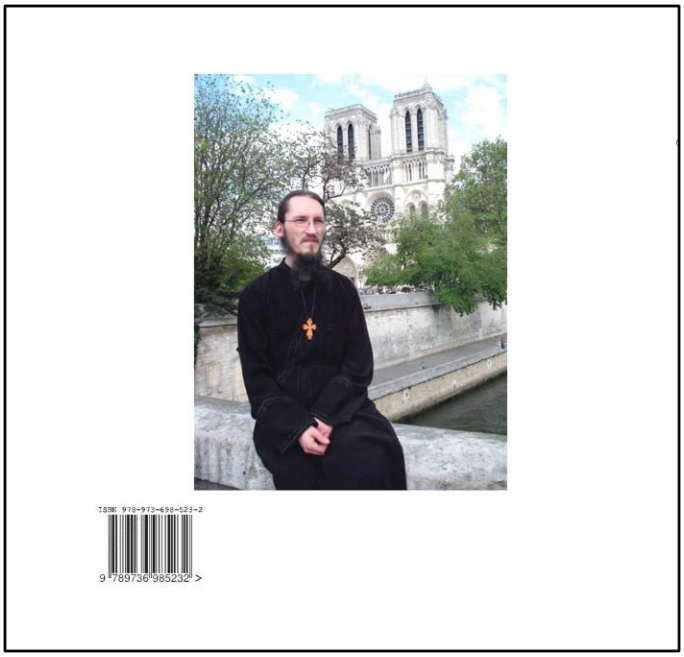

Poetul și protosinghelul Arsenie Augustin (coperta a IV-a)

Adevărul și Viața scriu prin pana protosinghelului, armonii și Armonie sunt, se aud viori și flaut, fiorii pot fi ai tensiunilor firești, mai ales când îngerii mai și râd, când „totul e murmur” și se poate „amorți în cântări” (p.37), Poezia… adevărată poate fi și „*abstractă disecare/ A nevoii de-a fi...*” (p.66), fiind complementară meditației, dacă tot am amintit de Gabriel Marcel și implicit de „A fi și a avea”...

Meditație-contemplare, lirica religioasă a lui Arsenie Augustin va fi cu siguranță un reper important pentru descifrarea unei apropieri pe un alt fel de drum al Golgotei de Adevărul ființei întrupate ca reper central al unei metafizici care nu va putea fi niciodată dincolo de bine și de rău: „*N-am știut să-mi lepăd cămașa/ Plină de spini și speranțe rănite/ Și să-i spun vântului/ Proptit în țărâna ușoară din tâmple:/ Stai, tăcutule! Sărută-mi inima!/ În ea sunt creste de bazalt și vise-ngropate,/ Sunt fiare roșii ce iscodesc infinitul./ La capătul nopții e-o lacrimă vie/ Rostogolită din suspine trecute,/ Din respirații abrupte/ Peticite cu mii de oglinzi ascuțite./ În colț de obscur a rămas învierea/ Unui Lazăr scos prematur din mormânt,/Topit între ceasuri pribege.*” (p.71)

Sau, final de carte: „*Nu voi ști când s-a făcut seară,/ Când moartea se va prelinge monoton/ Pe tâmplele rănite în vântul acesta/ Venit din canalele nopții./ Voi număra numai tăcerile/ Ascunse-ntre solemne văzduhuri de humă,/ Iar frunzele negre cu respirații profunde/ Izbucnite spre neant/ Le voi așterne pe umerii bufonului ce cântă/ În colțul umed al sării-n răscruce./ Din sunete învecinate cu plânsul adamic/ Cresc irișI și vise pitite în scorburi,/ Se dezgolesc aripi cu colb și rugină/ Scuturându-se-n contur de cuvinte.*” (p.72)

Condiția umană (a credinței) va fi definitiv una a nesiguranței (dacă vom apropia cu blândețe speranța și sinceritatea de dogmă), Poezia, demonstrează poetul augustinian, poate fi una dintre fericiri, pomenire, „pomenirea” putând fi și ea, nu-i așa, în alt sens decât mai sus, „umbră a numelui”, nu numai „contur de cuvinte”:

Pomenește-ne pe noi, Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta.

Pomenește-ne pe noi, Stăpâne, când vei veni întru Împărăția Ta.

Pomenește-ne pe noi, Unule Sfinte, când vei veni întru Împărăția Ta.

Bref, și „osteneala zborului spre cer” poate fi Poezie!

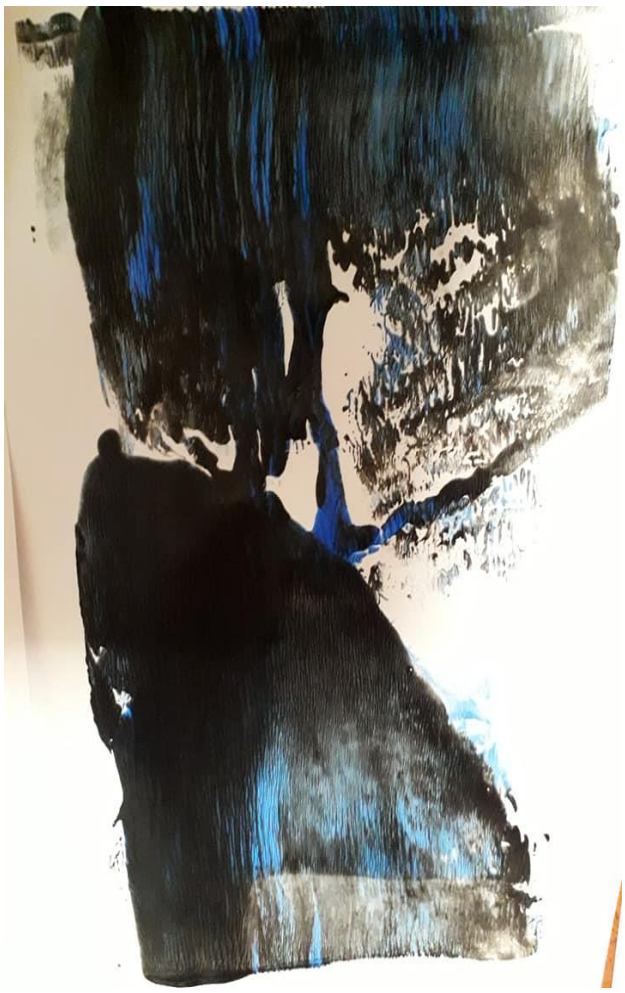

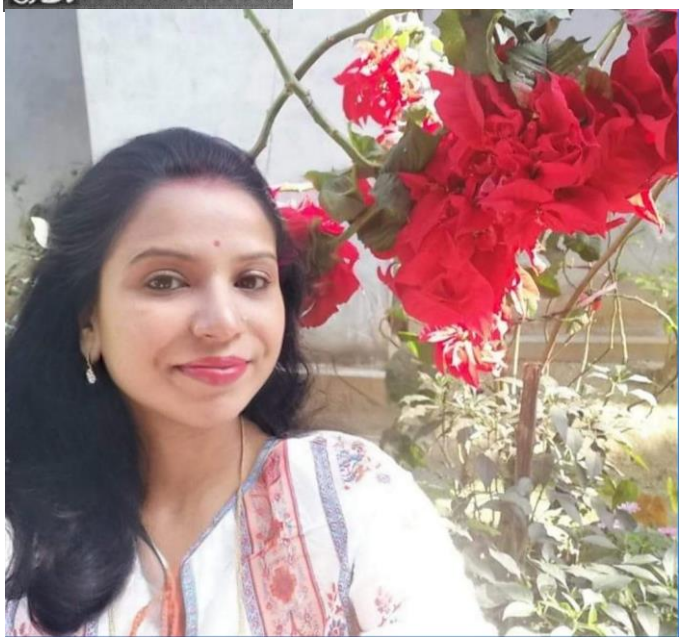

Desen de Carmen Racovitza

Deepika SINGH
(India)

WAKING DREAMS

A new dawn renew our hopes,
A lively year full of desires.
Goodbye to mask
To feel the fresh breeze.
Hope that each child will bloom with knowledge,
And craft our society for a better future.
Hope my dear friend doesn't starve.
A place where women don't live in a cage.
A place where Unity in Diversity
is not only limited to books,
But also echoes in our actions.
Shelter for my tribe,
Let my clan lie not idle
Boon economy, blessed with advanced technology
Healthy nation and bountiful smart village.
To work for the extra mile
Corruption frees my nation.
No blood-shed, only peace.
Hope nature will smile again.
A new horizon with strong zeal.
A year with new scope.
Faith that the Lord gives strength to overcome our pain.
Together we will paint the sky with colours of love,
Which never fades.

THE ESSENCE OF ILLUSION LIFE

Like a nimbus cloud,
Some thoughts came passing by.
Life is an illusion.
Sometimes it gives us millions of signs,

(continued on the page 8)

VISE DE VEGHE

Un nou răsărit ne redă speranța,
Un an vital plin de dorințe.
Adio măștii
Pentru a simți adierea proaspătă.
Speranța că fiecare copil va prospera în cunoaștere
Și modela societatea pentru un viitor mai bun.
Speranța că prietenul meu drag nu este înfometat.
Un loc în care femeile nu trăiesc în cușcă.
Un loc în care Unitate în Diversitate
nu se limitează la cărți,
Ci se reflectă și în acțiuni.
Adăpost pentru tribul meu,
Lasă-mi clanul să nu trândăvească
Economie prosperă, binecuvântată cu tehnologie
modernă. Națiune zdravănă și sat inteligent
îmbelșugat. Depunând un efort în plus
Corupția îmi eliberează națiunea.
Fără vărsare de sânge, numai pace.
Sper că natura va zâmbi din nou.
Orizont nou cu zel puternic.
Un an cu scop nou.
Credința că Dumnezeu insuflă forța să birui durerea.
Împreună vom picta cerul în culorile iubirii,
Ce nu pier vreodată.

ESENȚA VIEȚII ILUZORII

Ca un nor nimbus,
Gânduri trec frugal.
Viața este o iluzie.
Câteodată ne oferă milioane de semne,

(continuare în pag. 8)

(following from the page 7)

Signs of rainbow happiness.
The heavy rain wash away all our worries,
And soon spring rejoices.
Seeing the azure blue sky,
We tap our feet,
We spread our wings of exhilarating joy,
Our flight of joy takes us to another world
But as life is an illusion,
Soon happiness starts to fade.
And we entangle with our problems,
We fight, we struggle, Oh! it's killing,
We struggle to create a place in the society.
A man's life is like the weather,
Sometimes it brings cloud of sadness,
Sometimes it brings rays of happiness.
Life is something,
We have yet to discover,
Joys, sorrows everything,
That lives in our fate.
Life is an illusion,
Life is a mystery,
That we have to solve.

ODE TO MY PARENTS

Holding my hands you have taught me
How to measure the right scales of life.
Croon me once more that sugary lullaby
Which will take me out of this unethical world.
You have always wiped away
My trepidation, my hidden blubbering.
Your love for me is to the depth, breadth and height.
You are always a source of motivation to me.
Your words have strengthened me how to fight.
For me you are all in all.
My Almighty, my friend, my mentor.
The joy of being your daughter
Is like a gift to me from the heaven above.
Our future will be gold where we will stay one.
Be it a joy or sorrow
In my next birth I crave to have
The bliss of your lap.

Deepika Singh *from Margherita Assam India, qualification - M.A, B.Ed, teacher by profession. Her writings reflect her personal observations of day to day life. She believes that the right words can change our society. Some of her poems also got featured in Bharata Vision, The Poet Magazine, Web Poesia, Womensweb, The Literary Mirror, Atunis galaxy poetry etc.*

(urmare din pag. 7)

Simboluri ale fericirii curcubeu.
Ploaia torențială ne înlătură grijile,
Și curând primăvara înveselește.
La vederea azurului albastru,
Batem din picioare,
Ne întindem aripile cu o bucurie exaltată,
Zborul de fericire ne conduce înspre altă lume
Dar viața este o iluzie,
Curând fericirea începe să piară.
Și cum ne încurcăm în probleme,
Ne luptăm, ne străduim, oh! e ucigător,
Ne străduim să creăm un loc în societate.
Viața omului este asemenea vremii,
Uneori aduce norul tristeții,
Uneori aduce razele fericirii.
Viața e ceva
Ce încă trebuie descoperit
Bucurii, necazuri, tot
Ce trăiește în soarta noastră.
Viața este o iluzie,
Viața este un mister
Ce trebuie deslușit.

ODĂ PĂRINȚILOR MEI

Ținându-mi mâinile m-ai învățat
Cum să măsor proporțiile corecte ale vieții.
Fredonează-mi încă odată cântecul mieros de leagăn
Ce mă va desprinde de această lume imorală.
Mi-ai șters totdeauna
Tremurul, plânsetul înăbușit.
Iubirea ta pentru mine este în adânc, în lat și în înalt.
Ești o sursă permanentă de motivație.
Cuvintele tale m-au întărit înspre luptă.
Pentru mine ești totul.
Atotputernicul, prietenul, mentorul.
Bucuria de-ați fi fiică
E darul meu din ceruri.
Viitorul nostru va fi aur atunci când vom sta alături.
Fie bucurie sau întristare
La următoarea mea naștere doresc să am
Binecuvântarea poalei tale.

Deepika Singh *este din Margherita Assam India, are calificarea M.A, B.Ed, și este profesoară. Scrierile sale reflectă observațiile personale ale vieții de zi cu zi. Crede că cuvintele potrivite ne pot schimba societatea. Unele dintre poeziile ei au fost publicate în* Bharata Vision, The Poet Magazine, Web Poesia, Womensweb, The Literary Mirror, Atunis galaxy poetry *etc.*

Nicolae ROTARU

FEMINA FEM

O nouă experienţă de lectură. O carte eminamente feminină. Feministă, dacă se poate nuanţa astfel. Aparţine Magdei Cârneci (fostă Magdalena Ghica până la momentul decembrie 1989!) şi e intitulată cu o prescurtare (*Fem*), sentinde pe aproape 200 de pagini şi e (re)tipărită la Polirom (în 2014 după ce se ivise pe tarabe prin oferta Cărţii Româneşti, în 2011), în colecţia Top 10+, nr. 191, după ce manuscrisul (potrivit precizării finale) a avut o gestaţie de zece ani (1995-2005) plus unu (2010). E vorba de o suită de povestioare-eseu ce se pot considera micro-roman erotic. Puse în temă printr-un Demaraj din care rezultă că naratoarea e o nouă Şeherezadă, secvenţele cochetului volum prezentând ipostaze de viaţă reale, dar şi onirice (naştere, copilărie, pubertate, evenimentul primei menstruaţii la 13 ani, cel al primei iubiri la 16 ani, cel al primului amor partenerial - cu Radu - la 23 de ani, împletite cu alte file de meditaţie, rememorări, tribulaţii erotice, meditaţii filosofice, recurs la balansuri de acumulări din trecut). Toate astea întrerup o lungă scrisoare (redată cu litere cursive unde e folosit mereu apelativul „Dragule") adresată bărbatului care e pe cale să o pără-sească.

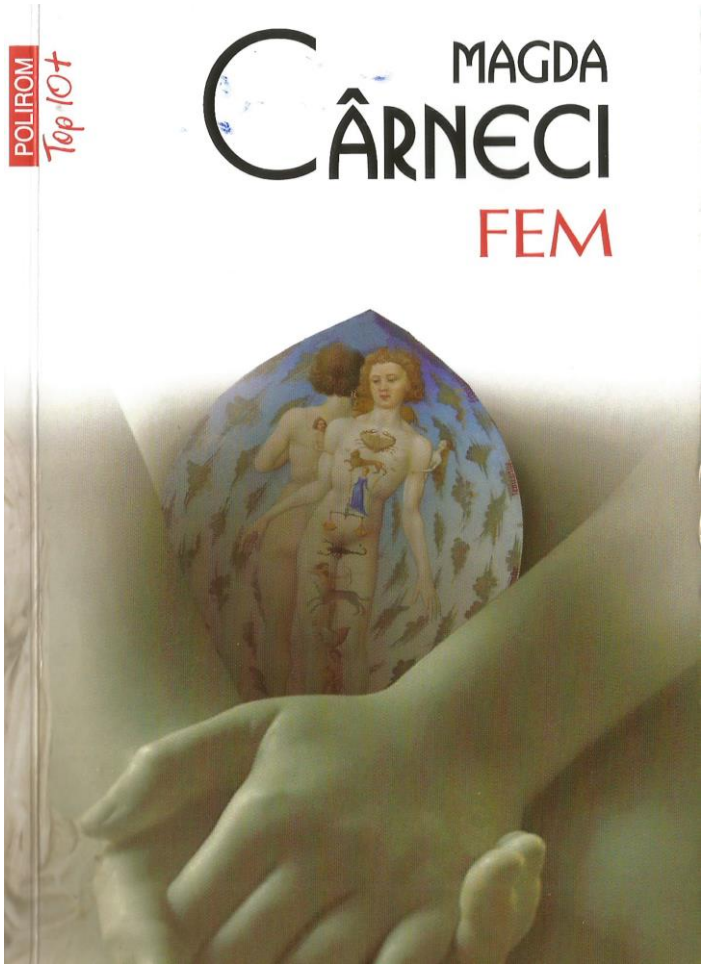

:Cartea e o pledoarie pentru feminitate, un discurs explicativ-comprehensiv pentru care bărbatul (ca sex tare şi decident al relaţiei de cuplu) este doar o ţintă de Şeherezadă pregătită să-şi (şi să-i) prelungească „agonia" incompatibilităţii şi incomprehensibilităţii pe câteva pagini care sunt când savuroase, când enigmatice, când enciclopediste, când (aparent) rupte de context, dar depănate cu dibăcie narativ-eseistică (nici n-ar fi putut să fie altfel dat fiind „pedigree"-ul autoarei, fiică a marelui poet Radu Cârneci, colaborator al revistei Pentru Patrie, prefaţator şi prieten de ultima frontieră al subsemnatului), cu adresabilitate ţintită şi cu (firească) aprehensiune francofonă, care a găsit oarece ecou de lectură, deşi originalitatea şi tensiunea lasă de dorit, clişeele şi sărăcia epică sunt vizibile, dar mai ales a aflat empatie în rândul judecătorilor din jurii, redacţii, edituri, instanţe critice, instituţii culturale de aici şi din Franţa unde se şi traduce textul, autoarea fiind un funcţionar febril şi avizat al mediului cultural-artistic european. Cronica aceasta poate fi suspectată şi de o anume invidie a solidarităţii de breaslă, dar mai ales de un evident misoginism epic (la fel ca-n cazul lecturilor recente din Ruxandra Cesereanu şi Doina Ruşti, cu care Magda aduce destul de mult) ceea ce constituie circumstanţe atenuante în... aspra judecată a textului. Or, faptul ca atare nu-i puţin lucru! *(09.04.2021).*

SEXY ÎN ŞAPTE

„Abordez o nouă carte din oferta Polirom: Kenzaburo Oe, *J Fiinţa sexuală*, scrisă de nobeliatul japonez (1994), în 1963 şi tradusă / tipărită la noi în 2014 de editura ieşeană. Un opuscul de 124 de pagini (nr. 220 al seriei Top 10+) de o valoare cel puţin îndoielnică (de gustibus...), cu un subiect greu ingurgitabil, al unor tineri rebeli (chiar vulgari, dacă nu obsceni, ai sexului ostentativ şi ai violenţelor de fundal) care descind cu un Jaguar la locuinţa de vară din golful Miminaski, a protagonistului (J, de 29 de ani), alături de el fiind: sora lui mai mică (la volan), soţia lui, Mitsuko, sculptoriţă de 27 de ani, un cameraman între două vârste, un tânăr poet, un actor de 20 de ani (Puştiu) şi o cântăreaţă de jazz (Keiko Sawa) care umblă mai mult goală. Cei şapte („magnifici") care se luptă cu sticlele de whisky, doreau să filmeze scene pentru un scurtmetraj făcut de soţie (a doua, fiindcă prima se sinucisese cu... ajutorul lui), femeie cu care avea o relaţie specială, convenţională, atipică. La locul faptei, faptele degenerează sexual, aproape libidinos, fără pudori, chit că vorbim de relaţii ce impuneau o anume pudi-citate. Ciudat e că totul se-ntâmplă (cel puţin editorial) în anii '60 (poate ca excepţie de tip shoking), iar lectura de azi (prin prisma realităţii occidentale „democratice") este una de o normalitate banală. Amestecurile verbale (denumiri neaoşe legate de fiziologia sexuală) şi cele circumstanţiale (putoare, urină, sudoare, alcool, spermă ş.c.l.) sunt de-a dreptul

(continuare în pag. 10)

(urmare din pag. 9)

obsedante şi deloc de natură să potenţeze cine ştie ce tensiuni epice. După o surpriză subiectivă de cititor român (la pagina 21 sora lui J aduce un disc al lui Dinu Lipatti, ce urma a fi folosit în filmul lor despre infern, cu o înregistrare făcută, spune Oe, când pianistul român, foarte bolnav, avusese ultima apariţie publică, murind două luni mai târziu în timp ce asculta Cvartetul în fa minor de Beethoven) lectura capătă o anume...curiozitate, cum şi naraţiunea trece spre o epică interesantă, mai ales că în text se insinuează (întâi ca două luminiţe ce supraveghează actele lor sexuale (chiar şi homosexuale) în întuneric, apoi ca un copil de 10 ani numit diavolul era posesorul acelor ochi curioşi). Intrusul scapă după o luptă, mama lui este găsită la malul apei, în cătunul de pescari unde sătenii ameninţă o femeie acuzată de adulter, i se solicită peşte şi i se spune că ceea ce a văzut piciul sunt secvenţe de film pe care-l fac cei şapte acolo.

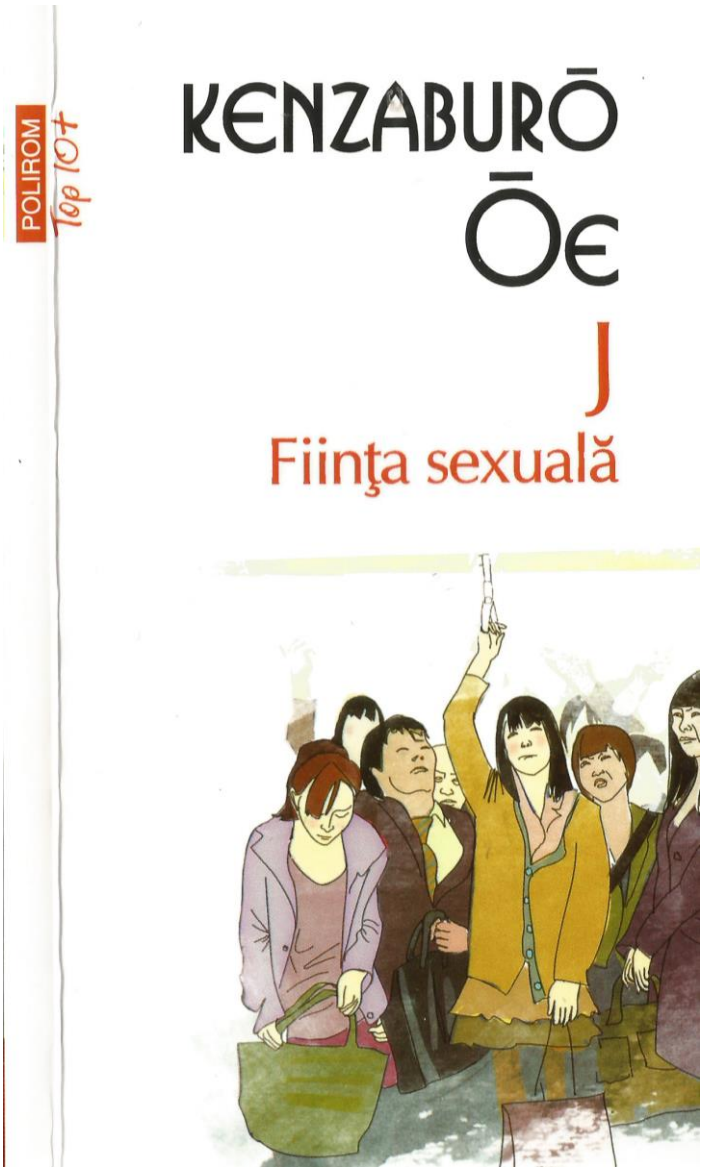

Tribulaţiile legate de filmări decurg în partea a doua a cărţuliei în paralel cu distanţarea şi izolarea protagonistului de consoartă şi de prieteni, luptându-se cu aşa zişii demoni ai propriei sexualităţi şi cu momente tragice din trecut. Edificiul psihologic al lui J este atacat ca de o iederă a deznădejdii, (după întâmplarea cu tânărul poet prins în flagrant delict de plăcere sexuală metafizică), apoi ca o euglena a neputinţelor (continuarea dialogului cu acela şi cu un bătrân justiţiar) şi-n final ca o maladie a dezechilibrului ce-l face să penduleze între homosexualitate şi perversiune (cooperarea cu bătrânul chikan şi episoadele riscante), eşuând în lumea acestor agresori sexuali (prieteni de stradă) din mijloacele de transport, mai ales metroul. Scurta evoluţie în trei este cu urmări: soţia lui J rămâne însărcinată cu cameramanul (cu care se va şi căsători, după ce ambii vor divorţa), poetul juisărilor este condus la cântăreaţa de jazz, dar episodul se-ncheie dramatic, urmat de accidentul şi salvarea fetei din metrou, iar el, marele rebel trece examenul de admitere în rândul acelor agresori ai devianţei psihice, dar de la primul episod este demascat şi reţinut.

Nu ştiu dacă de... ştachetă Nobel, dar povestea poate deveni acceptabilă, lectorul fără prejudecăţi constatând că e vorba de o construcţie epică interesantă, originală, ciudată, posibilă, care deşi promiscuă, anormală, bolnăvicioasă, „noneducativă” moraliceşte aparţine excepţiilor existenţei umane a marilor coagulări sociale de pe Terra agresiunilor tehnice de la finele mileniului doi”. *(05.04.2021)*

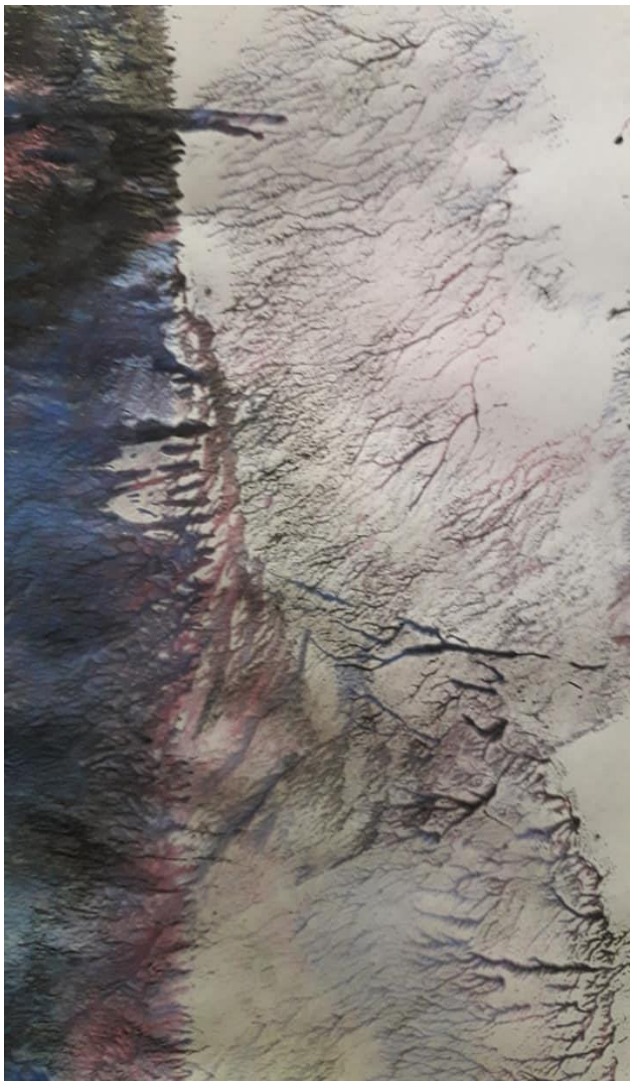

Vasile Sevastre GHICAN

Mihaela Gudană - ”Lumina neatinsă”

Editura ”ePublishers”, București, 2018

Dețin o carte care, prin conținutul său literar și mesajul care o definește, este o comoară de safire și mărgăritare poetice, purtând în exclusivitate amprentele unui autor de mare talent: Mihaela Gudană. Metafora, materia primă din care a fost concepută ideea, neîndoielnic respiră netinsa lumină care cu siguranță este de-o puritate covârșitoare: ”când ești nefericit/ găsește un copac în așteptare/ cu coaja liberă/ dornic de atingerea ta” (Îndemn). Iată deci fibra din care lumina neînvinsului eros feminin incită prin farmecul care o răzbate de la un capăt la celălalt al cărții: ”Se-aude ploaia-n geamuri cum lovește/ spălând singurătățile din noi […] Pridvorul zace plin de insomnie[…] Pridvorul se ascunde-n vămi de fum” (A brumă) și unde toate amintirile vieții vin să ți se destăinuie, așa precum marile iubiri la întoarcerile din veșnicie.

Cartea ”Lumina neatinsă” face grea atingerea cu fericita undă a libertății zborului din care a fost rupt versul. Și unde găsești un exemplu mai sănătos decât acesta: ”Să ning măcar cu un sunet/ într-o doară/ pe întomnarea-n care m-ai lăsat.” (Ceața). O carte care s-a născut dintr-o mamă primăvăratică și un tată tomnatic, ploios și înconjurat de brumă: ”Cât galben luminos lași să cuprindă/ Orgoliul toamnei de pe trupul meu/ În ascunzișul ploii se perindă/ singurătăți, părerile de rău” (Lumina neatinsă). Iată o poezie excepțional croită pe măsura tuturor anotimpurilor lumii și elegant îmbrăcând sufletele nobile ale poeziei. Fiecare vers explodează ca o crizantemă în inima toamnei, ca un gând încolțit de păreri de bine și de rău și idei care se doresc a fi descoperite, domesticind furtuni de interese: ”Cât de târziu s-a făcut? Mai avem între noi/ o simplă bucată de seară/ și părul lung al nopții/ ce vălurește negru/ până aproape de miez,/ gândind că fericirile mele/ nu seamănă cu ale tale.” (Târziu)

Târziu când în simțiri s-au dus toate necazurile la culcare, când partea ta de vină vine să-și ceară dreptul la partea mea de dor, tu, poet greu de convins că în fiecare grădină doarme un copac bolnav de spaima morții, iată cuvântul înfipt în adânc în inima serii, această carte, ”Lumina neatinsă” a poetei Mihaela Gudană face risipă de metafore. Să scrii pentru toate vârstele și să te raportezi la toate timpurile și să spui cu toate simțurile: ”dacă am să plec/ pereții își vor scrie/ testamentul pe ei” (Ziduri-cuvinte lungi)

Iată cum poeta Mihaela Gudană e mai aproape de adevăr decât de perfecțiune, e mai albastră zarea din care și-a împrumutat culoarea. Să dai viață unui vers, este precum ai da viață unui copil. Fie și numai în metaforă talentata poetă Mihaela Gudană, incită la viață, o viață care se naște din preaplinul dragostei sale față de frumosul dat cu prisosință aproapelui: ”citeam pe frunze, câte crengi urlau/ de dor, de-ngălbenire după ploi/ Curgea nisipul, toamnele plângeau/ cu vântu-n plete și cu umeri goi.„ (Orb), o iubire la care divinitatea ia parte cu toate timpurile și anotimpurile care i-au fost date spre curata și veșnica stăpânire și încântare: ”De iarna noastră nu ai cum scăpa…/ ea stă în toate calendarele minții/ pe fruntea tuturor gândurilor/ care ning între noi.” (Poem hibernal).

Iată o poezie în care poeta sculptează în fiecare vers câte o catedrală pentru Ierusalimul fiecăruia dintre noi și pe care o desăvârșim fiecare cu puterea credinței sale.

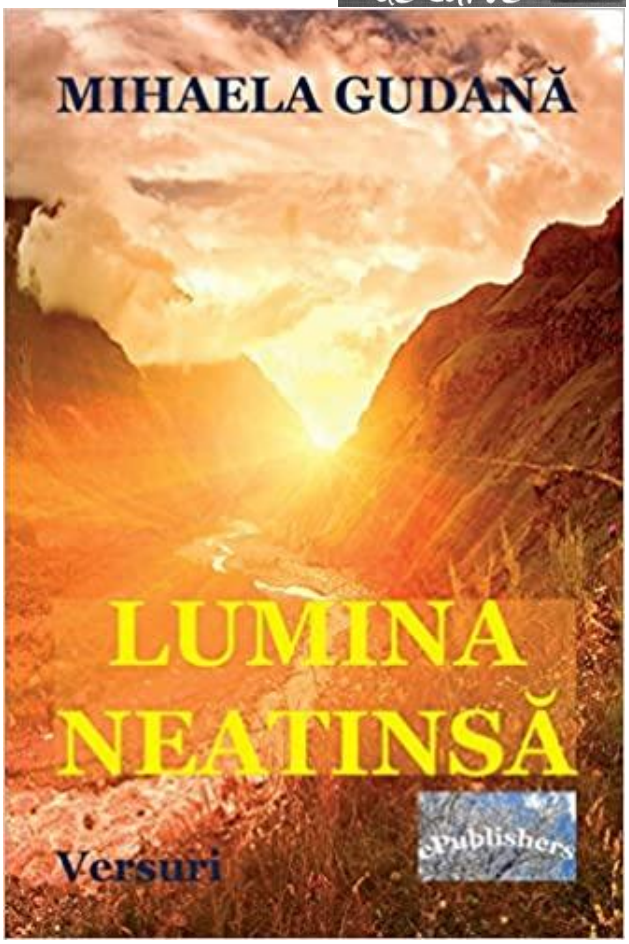

Mihaela Gudană este o poetă care, atunci când scrie, plutește printre heruvimi și serafimi, concepe versuri și respiră cuvinte gata de a fi turnate într-un nou cofrag al tiparului, astfel hrănind spiritul celui ce așteaptă să fie adoptat de veșnicie, ale unor alte și alte cărți la fel de greu de transportat cu inima. ”Iubita mea, ai marea la picioare/ Mai scaldă-te în ea, atât cât poți/ Se-apropie imensități polare/ Cu lupi de timp, urlând la-nchise porți” (Poem estival). Acolo unde poezia respiră nu i se permite timpului să doarmă, această poezie fiind statornică și vie. Poeta aduce în fiecare alt poem sensibilitate, lirism inefabil și candoare, un altfel de aer proaspăt, să aibă versul unde întomna: ”De-mi pare rău? Nici stropii nu au soare/ S-au adunat în vasul cu sfârșit/ Nici malurile nu mai fac prinsoare/ Că-n pacea apei pot să mă închid” (Ecou de toamnă).

În cartea de versuri ”Lumina neatinsă” autoarea atinge lumina ca pe o liră făcută să cânte într-o imensă orchestră, a întregului univers. Dar ai grijă ”să nu te doară cerul/ creanga s-a frânt/ și cineva a ucis în noi păsări/ Dar eu/ doar pentru tine/ îmi îngenunchez zborul” (Zbor îngenunchiat).

Iată cum poezia doamnei Mihaela Gudană se supune celor mai stricte îngrădiri spirituale, care fac din această rostogolire de spațiu, una dintre cele mai înălțătoare pagini literare ale cărții: ”Nimic din noi nu vorbește/ și luna e grea/ sub înghețul de semne/ e încă frig pe lună/ și dinspre tine vine o toamnă/ cu ploi desenate de timp.” (Noapte luminată cu mine) O poezie de o rafinată înțelepciune și curată noblețe sufletească se înscrie pe panta valorilor spirituale demne

(continuare în pag. 13)

Petre RĂU

Versuri pe portativul inimii

[**Liviu Baitel** - *Gânduri pentru tine*, Ed. Sf. Ierarh Nicolae, Brăila, 2012]

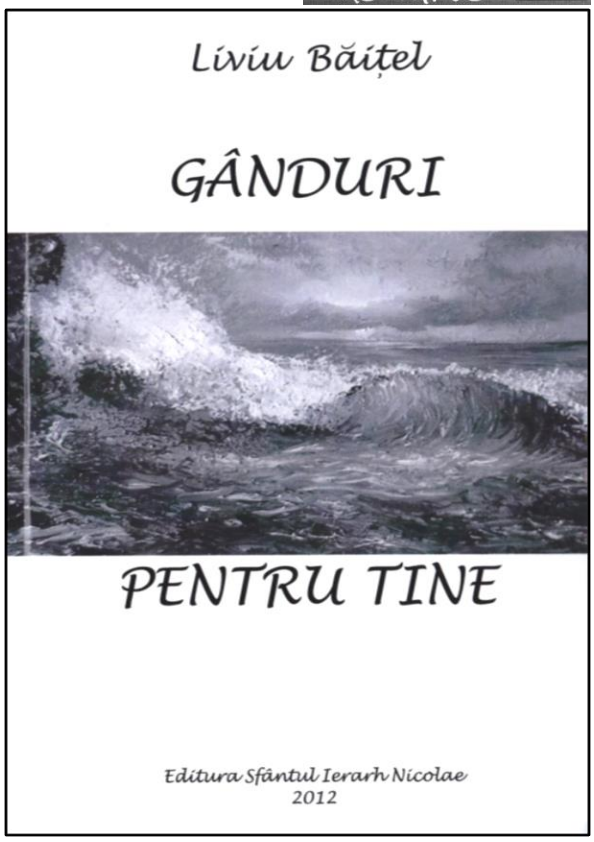

Liviu Baitel este un creator de artă la fel de îndrăgostit de poezie, ca şi de muzică. Scrisul său pare a fi condus de o mână înfiorată, dar fermă, adunând şuvoaie de inspiraţie într-un râu limpezit de imagini artistice, într-un portativ de reflecţii care, convenabil şi elegant elaborate, se sincronizează perfect cu notele şi ambianţa armoniei pe care poetul vrea să ni le împărtăşească, cu o stare de spirit din care reuşeşte să nască emoţia. Aflat la primul volum de poezie, practica scrisului său reia şi revalorifică surse şi forme primare de lirism într-o duioasă simbioză a poeziei şi muzicii, atât la nivelul creaţiei, cât şi la cel înalt al rostirii. Nu pot, însă, să nu reiterez aici că l-am cunoscut pe Liviu Baitel nu numai ca poet, ci şi ca ilustru cântăreţ şi autor de muzică folk ce îşi interpretează cu mult aplomb propriile creaţii, atât pe cele poetice, cât şi pe cele muzicale. Şi o face într-un mod unic, convingător şi cuceritor. Poate tocmai de aceea poetul (din el) scrie din dragoste, pentru o fiinţă iubită sau poate pentru o lume pe sub bolta căreia îşi petrece şi simte teluric şi armonios trăirea. Însă poetul mai scrie şi dintr-o fermecătoare patimă ce are darul să prefacă fiecare imagine din lumea sa interioară în vers.

Dacă ne-am lua doar după titluri, chiar şi după cel al cărţii, am putea fi tentaţi să credem că grupajul de poezii este adresat în exclusivitate iubirii, poate chiar dedicat unei fiinţe dragi, fie şi una imaginară. Dar, răsfoind atent paginile volumului, ne vom lămuri repede că nu este deloc aşa, gama tematică a autorului fiind una mai largă, ancorată adânc atât în propria-i experienţă, cât şi în memoria colectivă, fiinţa aceea plăsmuită de imaginaţie putând fi înlocuită de fiecare fiinţă pământească, ba chiar şi de fiecare lucru semnificativ întâlnit în natură. Răsfoind versurile poetului vom întâlni nenumărate lucruri şi locuri comune peste care noi toţi, cititorii, poate am trecut fără să le dăm importanţă.

Eroul liric al poeziei lui Liviu Baitel devine uneori melancolic, mai ales atunci când se regăseşte rătăcit într-un spaţiu în care comunicarea nu se întâmplă cu rost, nu are decât forma unei stări imanente şi atât, fără insemne care să-i permită să se desfăşoare în voie, deci fără mesaj exprimat: "*inima mea, în neştire, / îşi caută sensul / în taina amiezelor goale*" (Palidă amintire). Fiindcă inima este cea care explorează "în neştire", salvarea nu vine de îndată atunci când o aştepţi, ea poate întârzia uneori până la limpezirea memoriei: "*nu există departe şi aproapele nu-i / nu e loc pentru gânduri undeva să le pui*" (Doar liniştea).

Trezirea la realitate se petrece deseori brusc: "*las iubirea mea albă să plutească pe lac / şi mă duc, peste vremuri, căutând un motiv*" (Căutând un motiv), dar este prin excelenţă crudă şi rece, strecurată printre evocări de elemente comune care sugerează diversitatea şi imensitatea unui univers aproape domestic: "*iubirea e seninul din nouri, / când loc îşi face / mândră, / luna nouă... / în trupul ei firav / când se-ntoarce / iubirea nu-i / o lacrimă... / ci două*" (Iubirea nu-i o lacrimă). În pofida faptului că logica iubirii poate fi complexă, ba chiar poate rămâne indescifrabilă: "*matematic vorbind / tu eşti / ecuaţia vieţii mele /.../ suma / tuturor / gândurilor / mele...*" (Algebră simplă), poetul ne îmbie totuşi să înţelegem şi să acceptăm că, în dragoste, impresia că faci parte din univers este mai accentuată.

Iubirea este răsuflarea timpului, sau a cerului. Sau poate numai răsuflarea ferestrei prin care vezi chipul fiinţei iubite. O poveste care, abia atunci când se sfârşeşte (re)devine, trăieşte, îţi arde în piept, iar odată cu fiecare suspin fumegă întregul univers. Iubirea este retrăită, repetitivă, fastuoasă, deloc obsedantă, memorată şi rememorată în multe moduri: "*Ca o poveste, numele tău, ca o poveste, / Scrisă cu lacrimi mărunte, poate pe-un geam / Înainte de-a fi, tot ce-a fost încă este, / Iar eu nu mai ştiu dacă sunt sau... eram...*" (Numele tău).

Poetul nu doar priveşte lumea reală, o şi trăieşte pe viu, ca pe o experienţă personală care îi dă dreptul să tragă concluzii. Nu o face însă deloc într-un mod emfatic, bravând sau infatuând, ci într-un soi de religiozitate care ne "atinge" ca un cel mai frumos lucru din lume: "*Şi nu sunt trist, poveştile-s deşarte / Cum să mai cred că-i adevăr în vin?... / Ştiu că ne-aşteaptă plata după moarte / Şi mor în fiecare zi câte puţin*" (În fiecare zi).

Liviu Baitel îşi scrie versurile, cel mai probabil, în succesiuni muzicale, dirijându-le spre armonia unei linii melodice îndelung audiată: "*O chitară şi roua unei calde priviri / Răscolind, ca un cântec, multe foste iubiri, / O chitară şi inima, poate inima mea, / Atârnată de cer, lângă ultima stea...*" (Poate inima mea).

Din peregrinările sale prin cenaclul literar online "Noduri şi Semne" poetul apare ca şi cum ar vrea să-şi lase amprenta pe peretele virtual al acestuia: "*un nod, / un semn, / o linişte prin care / se-adună iarăşi / ora din tipare*" (Ora din tipare).

Uneori imaginile dezvelite de unele versuri sunt aidoma unor tablouri palpabile. Aproape că

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

poţi asculta cum trece timpul sau cum se deschide în linişte o poartă a sufletului: "*deschisă-i poarta, / timpurile trec, / tăcerea / amintirile-şi coboară, / degeaba stai / şi-aştepţi / un nou potop / ori pe Isus / să vină-a doua oară...*" (Potopul, ieri). Aproape că simţi îmbierea, sub vraja poeziei, să reevaluezi momente importante ale vieţii, să amuşinezi misterul în care cuvântul se întrupează în îmbărbătarea de a trece dincolo de spaţiul neiubirii, al angoasei şi deznădejdii: "*şi-o linişte de taină / ca o ceară / coboară-ncet / din amintiri de ploi, / de parcă s-ar întoarce / peste timpuri / coloana infinitului din noi...*" (Lacrima pierdută).

Multe din poemele sale înregistrează o permanentă pendulare între concret şi abstract, între material şi ireal, intenţia poetului fiind relevată însă tocmai pentru a-şi apropia realitatea până la identificarea cu ea: "*sunt încă pline paharele / pe masa acestei sărbători neîncepute / gătiţi / mesenii / s-au împrăştiat prin grădini / susură toamna / timpului / nostru / sub asfinţitul ca o fărădelege / uşor bate vântul*" (Simplu).

Întâlnim în această carte urmele lăsate de un toreador al cuvintelor, lansate direct în mijlocul arenei în care urmează să se desfăşoare corida, mizând totul pe o carte, dar conştient că este bine pregătit să nu rateze lovitura fatală. Stilul pe care şi l-a ales autorul este unul potrivit, manifestând o oarecare detaşare şi indiferenţă atât faţă de moda prezentului, cât şi faţă de cea a trecutului. Poetul scrie clar, fără vulgarităţi şi ricoşeuri care să deranjeze bunul simţ, fără licenţe poetice care să şocheze prin teribilism şi, mai ales, fără să plece urechea la zumzăitul modei în creaţia literară. El aşază versul exact aşa cum crede că i se potriveşte cel mai bine, şi bine face.

Poetul vine cu pagini de poezie pură, sinceră, care păstrează esenţa lirismului, având în plus şi forma nativă a poemelor care au menirea să susţină ritmul muzical al lecturii, să creeze o ambianţă propice în care sinele cititorului să se regăsească şi să participe empatic: "*am sărit o mulţime de note / în timpul cântării celeste, / urmărind doar ideea fiinţei / şi nu faptul în sine că... este*" (Numele toamnei).

Liviu Baitel - un remarcabil poet şi un admirabil cântăreţ la chitară - pare a scrie versuri pe care vrea să le veşnicească prin muzică. Şi o face cu har, în demersul său creator ştiind unde anume să aşeze stropul de infinit pe linia orizontului care i se deschide în faţă cu generozitate. Şi o mai face cu bucuria descoperitorului de rost al nemuririi.

(urmare din pag. 11)

de a concura și cu cel mai temut adversar: înțelepciunea. "Să te dezbraci de mine/ de-s vară călduroasă/ toridă-n miezul vorbei/ ori uneori umbroasă […] nu-s ultima căldură/ e vară plină-n noi/ pe talerul cu apă/ să-mparți apa la doi/ să te dezbraci de mine/ de-un vis, nu ca oricare/tu fă-mă mare-albastră/ să-ți cânte la picioare" (Dorința)

Așadar, iată-mă cuprins fără vrere de neputința de a grăi în limba gudaniană și sacrificat pe altarul poeziei pentru încă un val de așteptări divine. Lumina, din "Lumina neatinsă" este dulce și usor de îmblânzit, un martor ocular, autentic al unor frământări poetice de o rară convingere literară: "Nu poți biciui calul inimii" (Calul inimii) sau la fel de bine spus: "Acolo/ se auzeau bătăi de inimă oarbă/ Afară luna cânta" (Somnul melcilor).

Deci, v-am pregătit o carte cum rar ne este dat să citim, "lumina neatinsă" fiind stânca de sub temelia acestei poezii unde inima este lăsată să sângereze pe sacra cerneală a cuvântului, când pentru aceasta, noapte de noapte se deschid cerurile pentru a curge pe pământ smerenie, iubire, credință, rugăciuni, tămâie și mir spre poezie, curata catedrală unde zilnic Dumnezeu vine să ne învețe cum se moare trăind.

Camelia OPRIȚA

Scrisoare de la tata

Când ziua de mâine va veni fără mine,
aș vrea să nu plângi.
Știu cât mă iubești,
că te gândești la mine,
mie îmi va fi dor de lume.

Când umbra mea nu va mai fi pe pământ,
vă rog să înțelegeți,
că nu m-am risipit în vânt.

Îngerul a venit, m-a luat de mână,
apoi mi-a spus că sunt sfârșit
și trebuie să-l urmez,
să las aici tot ce iubesc.

Când am făcut pasul eram o lumină rece,
lacrima-mi căzuse peste lume.
Am zis în sine că totul trece,
La fel se uită ochiul nevăzut, un nume.

M-am gândit la voi, copiii mei cum ați crescut,
la tot ce v-am împărtășit;
cred că o să-mi crească aripi în necunoscut
și o să mă văd în umbra voastră,
de-atât cât v-am iubit.

M-aș întoarce pentr-o clipă
să-mi iau rămas bun,
lacrima să mi-o ridic din lume,
fie cât o bătaie de aripă.

Lidia GROSU
(Rep Moldova)

IDEALĂ MĂRTURIE

Te voi recunoaşte
Asigurare a mea de încercări...
Torent de iubire,
Inseparabil de sângele meu,
Aura îmi va întregi-o,
Norii toţi descărcându-se
Artă solară...

Să nu te îndoieşti:
Logosul acesteia va triumfa,
Inelare urcuşuri silenţioase
Valoarea determinându-ne-o
Citadelă a paşilor noştri.

...Ideală mărturie:
Uzurpaţi de noi zări,
Cu tine îngemănăm veşnicia...

PE-A OMENESCULUI HARTĂ

Te îmbrăţişez
Cu primăvara sufletului meu.

Şi pentru că eşti în el
Stea ce nu uită
Să strălucească,
Amintindu-mi
De menirea mea
Pe pământ,
Nu ezit nicio clipă
Să însuşesc
Şi să împărtăşesc
Bucuria aproapelui meu,
Din mine – parte...

Incurabilă „boală”...
Moştenit celest
Pe a omenescului hartă...

ÎNTR-O TĂCERE ÎNCAP

De-un car de ani
Nu l-am mai vizitat…
Castelul de vis,
De dorinţa închiderii
E manevrat...

N-aş îndrăzni să-l ating,
Nici aş muşca
Dintr-un fruct interzis,
Dar viu,
În porniri ştrengăreşti,
Intru-n castelul de vis.

...Aş putea să ating
Fructul înzăpezit,
Dar nu şi-ngheţat
Fără scară, un vârf de copac
Cât muntele,-mi pare, de-nalt.

Degete fine ale trăirii
Îmi palpează osânda.
Învăţ, repetat,
Să nu căd în păcat
Când Eva-mi zâmbeşte-n oglindă.

Pasărea Colibri a inimii mele
Îşi cântă răni vechi – sângerânde:
De la altă-nălţime
Roentghenografiază
Desişul de mărăcini – să se-mplânte.

...Într-o tăcere doar mai încap.
O las să vorbească
Şi când în ea mă retrag,
Degete fine ale trăirii
Osânda, pe nou, mi-o palpează...

DEPRINDE-MĂ, MAMĂ…

Deprinde-mă, mamă, să mint,
Când telefonul tău tace,
Că tu, braţ de flori, - în cuvânt
Ţi-ai fi regăsit drum de pace.

Neastâmpărul tău îmi doresc
Pentru-mpliniri zgomotoase…
Deprinde-mă, când rătăcesc
Să te găsesc drum spre casă.

Deprinde-mă , mamă, c-ai tăi
Fii – sunt uniţi precum gândul...
C-ar fi toţi din tine scântei,
Când ele ţi-au fost cuget… blândul...

Deprinde-mă, mamă, că eu
Rămân cheia greului meu,
Când tu, din înalturi cereşti
Te smulgi... cu necaz, îmi şopteşti
Ca să-ţi urmez versiunea
Cea mai de aur vreodată
A sfatului tău... Şi... pe urme
Să-ţi calc...spre-o iubire curată…

... Ca să-l aud câte-aş da!!!
Deprinde-mă să te-nţeleg
Semn, când eşti – ce m-ar trata –
Atunci când lumina reneg.

...Sfărâmată mi-i inima azi...
Şi a credinţei cunună...
Deprinde-mă, mamă, că arzi
În mine mereu, crez-minune!

Deprinde-mă, mamă, s-accept
Când telefonul tău tace,
Deprinde-mă... că pot să cred
În timpul tău ce se va-ntoarce!

Deprinde-mă, mamă, întruna
Că eu aş fi cea care-aşteaptă!
Dar... nu mă deprinde cu una:
Că tu ai putea fi uitată...

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

ZI A OMULUI BUN...,

Astăzi ar fi
Zi a Omului Bun...
Şi mâine, ca azi,
Vom cinsti a lui glie
Care conţine
Demersul străbun,
Nescrisul răsunet
De o vecie,
Al inimii sale –
C-ar fi fericită
Pentru un gând
Ce mereu arendează,
Din ochiul atent,
O livadă-nflorită
Cu toată splendoarea
Ce-o iradiază...

Imaginaţia-i,
Vie oricând,
Cu bucuria
În aşteptare,
Cuplează dorinţe
Cu pasul timid
Pentru-a-şi păstra
Uluirea – fecioară,
La nesfârşit,
Peste-un cotidian
Ce muşcă
Cu antonimul splendorii...
...Un om bun ar fi
Neanunţat suveran
Al goanei de-a prinde
În calea sa sorii.

Mereu melodie însoţitoare
A clipei
Ce-o poartă-n detalii natura,
Un Om Bun
Glorifică
Floarea-n ninsoare
Şi iarnă, şi vară –
Cu toată făptura.

...Şi-al muzei, în el
Talisman,
Semnătură ...

Adrian MOCANU

Schimonastice

Bagă-ți Doamne piciorul drept în sandaua din centrul minții mele, care-i din răsturnarea cercurilor mele de gândire după ananghie.
Oh, și eu urme roșii prin zăpadă,
oh și eu scara dublă,
oh, și eu jumătăți inegale infinite, contra cerului senin și eu buze mergând spre dreapta, sărutând, ca picioare,
oh, și eu consonanțe armonice ca pentru arcadele catedralei.
Și bagă-ți Doamne și piciorul stâng,
să îmi odihnesc mintea lui Sunt.
Căci nici un Ioan nu te poate descălța.

Despre granițe

Sunt cal breaz până intru în livada de pruni.
Probabil că Iisus a visat ceva atunci și acum înainta ca soarele prin apă.
Iubit-o ce e granița te întreabă?
Că-mi-i risipirea nopții precum intrarea printr-un gard.
Și e fapta o visare de uriaș.
Și îi vocea-mi ce răsare din noapte,
iar soarele are penaj.
Încercuire, înavuțire, spre muntele credinței de l-om muta din loc.
Să legănăm copiii la noi în grădiniță precum făceau și hunii,
Ca să-și ridice capul și nu buricele.
Să fie hore românești, deși s-ar sparge cerul puzzle.
Brăzdate câmpuri românești ne înnece în holda îmbelșugată.
Și de om tăia batalul sau o oaie românească...
La șes să pască miorița! Din boltă vom culege strugur.
La nuntă vom porni cu toții căci doar minunea sparge ciurul.

Nașterea papagalului

Iubito, tu cea mai zumzitoare ființă,
ce în mintea-mi te îmbrac cu aripi de mine,
te îmbrac înger.
Știi că în sfera minții-mi urmează ca eu străbătând acolo cărare de piatră alb cristalină
să se facă o zeitate
Și că dintre spațiile din minte se ridică pentru gândul meu, aer alb, ca vânt, ce este Dumnezeu.
Drum din pietre albastre în sferă de aur este iubito, poezia ta.
Poeziile tale sunt legate cu placă de aur.
O inimă este fundalul trăirilor tale
Vino ca vultur ținând în gheare inimă
și varsă peste mine Viața.

Virginia CHIRIAC

IN MEMORIAM, DOREL RAAPE

(13 august, 1953 - 5 aprilie 2021)

DOREL RAAPE se naște pe 13 august, 1953, la Târgu-Ocna, din părinții Maria și Petrea (mama, româncă, iar tatăl, cu strămoși de origine germană), la maternitatea „Costache Negri" și cum nimic nu este întâmplător, acest nume ilustru pare să-i jaloneze viitorului scriitor cel puțin două dintre etapele decisive ale vieții: urmează cursurile Liceului „Costache Negri" din localitate, iar peste ani, devine membru al Societății Literare „Costache Negri" din Galați.

Copilăria și adolescența se derulează în ambianța generoasă a naturii montane, din golful depresionar, de pe Valea Trotușului, plasat la confluența Carpaților Orientali, cu dealurile subcarpatice, un loc de-o frumusețe stranie, populat de o lume cu conexiuni în spații astrale și-n timpuri legendare. Acest univers intens spiritualizat, în care a trăit Dorel Raape și-a lăsat amprenta asupra personalității sale artistice, caracterizată de aspirații și viziuni totalizante asupra vieții, percepute ca un ansamblu de oscilații ale sinelui între cele două planuri opozante, teluric și astral.

În romanele sale apar notații fugare cu caracter autoreferențial, în care elevul Raape este prezentat drept „voinicul cel cu cartea în mână născut", un copil studios, eminent la învățătură, de care își aduc aminte cu nedisimulată admirație, foștii profesori și colegi. „El era singurul din școală, pe care îl dădea exemplu la toate materiile domnul diriginte", mărturisește cu emoție una dintre fostele colege de liceu.

Este admis la Facultatea de Medicină din București, iar viața de student din perioada anilor 70 se desfășoară în ritmul avântat al tinereții, între orele de curs, lecturi, vizionări de spectacole și inerentele petreceri tinerești, după cum rezultă din romanul NOAPTEA VALPURGICĂ ÎN DRACULATOWN. Aici își va cunoaște și viitoarea soție, pe Jeni, „cea mai frumoasă fată a tuturor timpurilor", colegă de an și de facultate. Din nefericire, destinul îi este marcat dureros de pierderea soției, ea însăși un medic apreciat de comunitatea slăniceană pentru profesionalism, competență și căldură umană.

Referindu-se la profesia sa de medic, exercitată de-a lungul timpului în localitatea natală și în stațiunea Slănic-Moldova, Dorel Raape declară undeva, că nu și-a încălcat jurământul, de la sfârșitul facultății, iar calitatea de om l-a obligat să se ghideze după „știință și conștiință", dedicându-se cu atenție și considerație fiecărui pacient în parte. Exigența misiunii sale difcile în lupta cu suferința umană este sub controlul unei autoexigențe personale, ieșite din comun, care-l antrenează într-o permanentă și neobosită acțiune de perfecționare. În acest sens, a fost implicat împreună cu alți colegi de breaslă într-o lucrare de cercetare amplă, cu aplicație la una dintre ramurile de actualitate ale medicinii, bioetica.

În ceea ce privește activitatea literară, este destul de greu pentru orice exeget să cuprindă într-o formulă simplificatoare profilul artistic al unei personalități de-o complexitate covârșitoare, așa cum ni se prezintă scriitorul DOREL RAAPE, un creator atins de aripa genialității, care a ignorat rețetele succesului facil, aflat adesea în contradicție cu propriile convingeri asupra modalităților de evaluare a valorii actului creator. Aria preocupărilor acestui spirit proteic este de-o amplitudine fenomenală, fiind în egală măsură nu numai un scriitor deosebit de talentat, ci și un sculptor pasionat cu lucrări expuse în diferite muzee de artă și un pictor inspirat, în același timp, care și-a ilustrat adesea cărțile cu propriile creații plastice.

Încă de la începutul carierei sale literare, intră în grațiile criticii de specialitate, fiind răsplătit cu numeroase premii în cadrul unor concursuri naționale, pentru proză, dramaturgie și eseistică:

-Premiul I în cadrul Festivalului Național de Teatru „Ion Luca Caragiale", 1994;

-Premiul I, la Festivalul de Comedie, „Ion Băieșu", 1995;

-Premiu pentru o dizertație eseistică, susținută în fața juriului, la Concursul Național de Literatură, „Nichifor Crainic", 1995;

-Premiul al II-lea la Concursul Național de Poezie, „Flori de Mucigai - Tudor Arghezi", decernat de președintele juriului, marele poet, Marin Sorescu, în 1996.

Opera literară a lui DOREL RAAPE cuprinde proză, poezie și dramaturgie, care reprezintă etape definitorii în evoluția sa ca scriitor. Incontestabil, cele trei romane, TEXTE (2000), NOAPTEA VALPURGICĂ în DRACULATOWN (2002), CAZANIA ÎNGERULUI CĂZUT (2003) , reprezintă momentul de vârf al ascensiunii sale scriitoricești, prin complexitatea tematică, versatilitatea tehnicii literare și noutatea registrelor stilistice.

Volumul de poezie, TRISTânTZARA APEI DÂMBOVIȚEI (2002), este un tribut adus mișcării artistice dadaiste, al cărei manifest estetic constituie o sursă de inspirație pentru oglindirea unor realități autohtone contemporane.

Comedia MEȘTERUL MANOLE (1995), o inte-

(continuare în pag. 37)

Andreea FINICHIU

Oshibana

Să fi văzut cum scâncea
hortensia în flancul campanulei…

Nu ne-am mai simţit demult
mâinile submerse-n vărsarea viorie
ce între petale se răsuceşte,
râul de altădată era blajin în mâinile noastre
şi îi ştiam cumpătul,
acum izbeşte feroce hârtia în care l-am strămutat.

răşină afumând.
frunză-n coamele arse de sete ce
flutură pe filă şi scutură,
scutură în râs serpentin.
frunze uscăţive, topindu-şi seva rămasă
pentru a le-o face adăpătoare celor
ce urmează.
Ne gândisem că s-ar prinde pe hârtie,
că din propriile lacrimi şi-ar lua apă?

nectar afumând.
câtă sete prăvălind petala!
din cupa ei ne văzusem sorbind,
sorbind cu setea filei.
petale aprinzând apa de mare
prin care le smucisem cu nesaţ
pentru a ne lua sarea.
N-am uitat însă
că setea sporeşte la sărat?

Hydrangea flens.
În suspine ropotesc aversele de vioriu
ce-şi cheamă sălbatic apele –
în presa palmelor noastre,
hortensia lăcrimează
şi flori fumegă pe foaie.
Lavandula flens.
Syringa flens.
Nici măcar verbina
nu a nimerit narcoticul.

Sunt aceleași mâini ce-au turnat
ram şi mâl şi stancă
în plantaţii de litere!
Dar acum
nu presează tuş pământos
în scriere,
în flora sintetică din grafeme,
ci frunza,
indiile,
subsaharienele
pe foaia de portaltoi.
ape şubrezind fila.
din salvele ochilor noştri
încolţeşte numai maelstromul.
ape moi, perfuzând petala.
Nilufar, *Ajisai*…
nu ştiam ca râul de altădată
să fi avut atâţi afluenţi.

„SCRIPTUM SIMULATIO EST”
s-a găsit în albia secată a filei.
Acum vedem aievea apele
umflând torentele,
frunza,
indiile,
subsaharienele,
inundând scrierea
şi tot ceea ce ştiam.
O mangrovă eruptă
din hortensie,
din lavandă,
dintotdeauna.

Nu am mai simţit decât
mâinile arse de propriul scâncet
şi ne-au podidit campanulele…

Despre natura vântului şi a apei

rafale suflă de pe ram
florile de aprilie.
la braţ tempestuos
şi-n orbita golului până jos,
una dintre ele palpită.
ar vrea să se împăturească înapoi în boboc.
Pânzele sus! Pânzele sus!
vântul o ridică şi
pleacă la fel de repede.

apa o prinde din cădere
pe cornee,
pe clarul acalmiei
şi nu clipeşte.
mereu la suprafaţă,
o brumă de măr printre nimfoide,
mellifera, mellifera,
plutind însă cu spatele către
camera obscură.
niciodată adâncul lacustru
nu şi-a permis o îmbrăţişare.

la faţa locului stă semnul:
SCĂLDATUL INTERZIS
iar despre vânt se aude:
„Domnilor, are alibi!”

Andreea Finichiu (născută la 09 mai 1998) este licenţiată în Filologie (limba şi literatura română - limba şi literatura engleză) la Facultatea de Litere, Universitatea *Ovidius* din Constanţa (2020), în prezent urmând programul de master Studii Anglo-Americane din cadrul aceleiași facultăţi. Debutează în anul 2016 cu romanul *Arina Viron*. În perioada feb-apr 2021 colaborează cu poezii la revista *Sintagme codrene*. Obţine premiul al II-lea - secţiunea proză şi menţiune - secţiunea poezie la Concursul „Lirismograf” (2021) şi premiile I (2017), II (2016) şi III (2015) la Festivalul Interjudeţean de Poezie, Proză şi Eseu *N. Stănescu - Dreptul la timp*, secţiunea eseu critic.

Petre RĂU

MUZICA LUI BACOVIA
(partea a II-a)

Peisajul în poezia bacoviană poate genera o stare de nevroză, directă sau mascată în simboluri ale singurătăţii şi disperării, chiar şi atunci când iubita este aproape iar nostalgia acestei prezenţe ar fi putut fi şansa deşteptării unor senzaţii auditive plăcute. În poemul "Nevroză", prin contrast cu albul imaculat al zăpezii, ninsoarea, care face prăpăd, reuşeşte să transpună târgul în obscuritate, dând senzaţia că totul se petrece sub cupola unui cimitir în care numai întunericul este stăpân: "*Afară ninge prăpădind, / Iubita cântă la clavir, - / Şi târgul stă întunecat, / De parcă ninge-n cimitir*". Peisajul imaginat este unul apocaliptic, un pustiu dezolant, o atmosferă lugubră, o izolare a fiinţei într-un spaţiu restrâns din care lipseşte orice speranţă de resurecţie. Nevroza stârnită, iubirea morbidă, culoarea şi sunetul, toate participă la crearea sugestiei alegorice a sfârşitului lumii. Cântecul absurd al iubitei la clavir, total nepotrivit în acele momente, lugubru, dă sentimentul declanşării unui delir sub imperiul ninsorii: "*Iubita cântă-un marş funebru, / Iar eu nedumerit mă mir: / De ce să cânte-un marş funebru… / Şi ninge ca-ntr-un cimitir*". Cântecul, deşi putea fi salvator, se transformă sub acelaşi imperiu al dezagregării în plâns şi cădere, succesiunea sonoră conducând la sucombare: "*Ea plânge, şi-a căzut pe clape, / Şi geme greu ca în delir... / În dezacord clavirul moare, / Şi ninge ca-ntr-un cimitir*". În această atmosferă descumpănitoare eul liric se integrează simplu şi definitiv: "*Şi plâng şi eu, şi tremurând / Pe umeri pletele-i resfir... / Afară târgul stă pustiu / Şi ninge ca-ntr-un cimitir*". Speranţa a sucombat. Ninsoarea potop, simbol al claustrării într-un univers redus la dimensiunile eului, este mereu şi mereu acompaniată de muzică: "*Oraşul, prin ninsoare, noaptea, din pianole va cânta*" (Vae soli…).

Starea de melancolie se percepe muzical, prin vibrarea unui cântec funebru. În poemul "Trudit" apare motivul melancoliei acute, tristeţea profundă petrecându-se alături de iubita rugată să cânte la clavir. Cântecul este unul funebru, singurul dorit în acele clipe de depresiune ale eroului liric. Sucombarea, oarecum aşteptată după o astfel de cântare, vine ca un ultim suspin înaintea sfârşitului: "*Iubito, şi iar am venit... / Dar astăzi, de-abia mă mai port - / Deschide clavirul şi cântă-mi / Un cântec de mort. // Şi dacă-am să cad pe covoare / În tristul, tăcutul salon, - / Tu cântă nainte iubito, / Încet, monoton*".

Cântul dispare în neant în mediile lipsite de viaţă: "*Nimic. Pustiul tot mai larg părea… / Şi-n noaptea lui amară tăcuse orice cânt*" (Altfel), dar este aşteptat ca un un potenţial mântuitor pe fundalul unei primăveri iritante şi nevrotice: "*O, când va fi un cântec de alte primăveri?!...*" (Nervi de primăvară).

Emil Cioran, în "Amurgul gândurilor", spunea:

Bacovia – Desen de Florica Cordescu

"Dezlipirea muzicală de lume subţiază obiectele în fantome; nimic nu se mai întâmplă în preajma ta şi ochii nu mai sunt în slujba fiinţelor. Ce să mai vezi, când totul se întâmplă departe? Tristeţea - deficienţa optică a percepţiei...". Lumea lui Bacovia este invadată uneori de strigoi, simboluri ale redobândirii unei vieţi nefireşti, părând a provoca lumea cu veselia lor nocturnă. În poemul "Strigoii" poetul pictează pe o pânză viu colorată un halloween autohton: "*Cu roşii fanare, galbene, verzi, / Trec noaptea strigoii prin lanuri de grâu / Şi câinii spre lanuri în noapte tot bat - / Strigoii în crâşmă la pod au intrat*", iar cântecul cocoşului, care trezeşte suflarea omenească, are darul să alunge duhurile dezlănţuite excentric peste noapte: "*Dar când despre ziuă cocoşu-a cântat, / Cad buzna din pod grămezi de strigoi*".

Acelaşi Cioran, într-o altă reflecţie personală din "Amurgul gândurilor", spunea: "E atâta voluptate muzicală în dorul de moarte, c-ai vrea nemurirea numai pentru a nu o întrerupe. Sau de-ai găsi un mormânt în care s-o continui, să mori nesfârşit în dorul de a muri! Căci nici un amurg marin şi nici o melodie terestră nu pot înlocui creşterea destrămată şi poezia evanescentă a muririi". Eul poetic bacovian preferă moartea în finalul unei simbioze de toamnă nervoasă şi dezolantă în care ultimul suflu este rezervat muzicii: "*Palidă, toamna nervoasă, cântând a murit / Îmi cade vioara şi cad ostenit, / Iar toamna, poetă, cântând a murit*" (Toamna murind). Toate toamnele bacoviene sunt mesagere ale ruinării spirituale. Ele sunt reci, ploioase şi putrede, grădinile oraşului provincial plâng şi-şi aruncă frunzişul peste oraş, muzica este devastatoare, iar tristeţea şi boala sunt atotstăpânitoare.

Cel mai cunoscut cântec gregorian este poe-

(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

mul medieval latin "Dies irae" (Ziua mâniei), folosit în slujbele de recviem. Bacovia a scris un poem cu acelaşi titlu, în care amplifică rezonanţa sentimentului de singurătate şi nervozitate în spaţiul închis în care îşi asumă solitudinea: "*Cât de străin sunt de ţara mea / Şi nici un dor nu mi-a rămas - / Gând rău şi-ntunecat / Închide al dreptăţii glas. // Va fi târziu în ziua-aceea... / Şi bântuie în calea mea / Tă-ceri de vremi, sinistra foame! / Sau cântece ce plâng mereu: / - Grăbeşte nu mai aştepta!*". Adevărata singurătate bacoviană se manifestă mai pregnant în veşnica odaie izolată, amplificată fiind de spaima morţii lente sugerată de sunetul unui cântec de fluiere: "*Odaia mea mă înspăimântă / Cu brâie negre zugrăvită - / Prin noapte, toamna despletită / În mii de fluiere cântă. ... / Aici n-ar sta nici o iubită*" (Singur). Decorul erosului bacovian este şi el unul sinistru. El constă dintr-o odaie strâmtă şi întunecoasă, în care se cântă melodii lugubre, totul contrastând violent cu candoarea dragostei, cu frumuseţea iubitei. Cântecul este însoţit adesea de plâns şi suspine, el este unul de dor sau de jale, funest şi funebru. Spaţiul e larg, dar gol, clavirul cântă trist, sub mâinile unei femei neştiute, iar violina adaugă prin sunetul ei cristalin un plus de tristeţe care amplifică atmosfera până la delir: "*Un larg şi gol salon vedeam prin draperii, / Iar la clavir o brună despletită / Cânta purtând o mantie cernită, / Şi trist cânta, gemând între făclii. (…) // Cântau amar, era delir, - / Plângea clavirul trist, şi violina*" (Marş funebru).

Cântecul rătăcitor este uneori alungat, vinovat de prea multă încărcătură funestă: "*O, nu mai cânta, harmonie pribeagă, / Că plâng, şi nu ştiu unde să mă duc*" (Nocturnă), însă eul liric nu poate împiedica un anotimp, oricare ar fi el, să-i aducă aproape cântarea funebră îndrăcită în ritm de vals: "*La geamuri, toamna cântă funerar / Un vals îndoliat, şi monoton*" (Vals de toamnă), "*Iar toamna în hohot / Le cântă prohodul*" (Furtună).

Prin predilecţia sa pentru muzică, dar şi prin stările sale acute de inadecvare şi înstrăinare, Bacovia devine poetul melancoliilor grave, a anotimpurilor nevrozante şi a atmosferelor satanice. Cântecul este refuzat şi la dimensiunile cotidianului iritant, aflat în consonanţă doar cu înfruntarea zădărniciei şi anticipator al sfârşitului: "*Zădarnic flaute cântă / În aste zile păgâne*" (Gaudeamus), dar poate fi unul uitat şi greu readus în memorie: "*Nu-ţi mai pot cânta / Romanţe, / Toate tac / În jurul meu,/ Fals ce duce / Cursul vieţii,/ Negăsind / Un cântec nou*" (Vanitas).

Sunetele bacoviene transpun prelungiri ale naturii. Natura însăşi trimite mesaje brutale prin intermediul sunetelor: "*Muzica sonoriza orice atom*" (Largo), ea scoate "*Acorduri, arpegii, armonii*" (Versuri), chiar şi tălăngile, cu sunetul lor melancolic în timpul ploilor diluviene, sună uneori răguşit: "*Tălăngile, trist, / Tot sună dogit... / Şi tare-i târziu, / Şi n-am mai murit*" (Pastel). Din acest punct de vedere poemele lui Bacovia sunt, în mare parte, un strigăt de revoltă şi de neputinţă ale unei fiinţe copleşite de griji şi spaime: "*Veşnicie, / Enervare... / Din fanfare funerare / Toamna sună, agonie...*" (Oh, amurguri...).

Exilat în oraşul său îmbătrânit şi halucinant, poetul ascultă tot felul de sunete ciudate, stridente, metalice, care îi violentează timpanele: "*Când sună arama în noaptea deplină / Sunt solitarul pustiilor pieţe*" (Pălind). Toamna, plăsmuită din sunete metalice şi vaier de frunze, irită până la nervozitate: "*Răsună din margini de târg / Un dangăt*

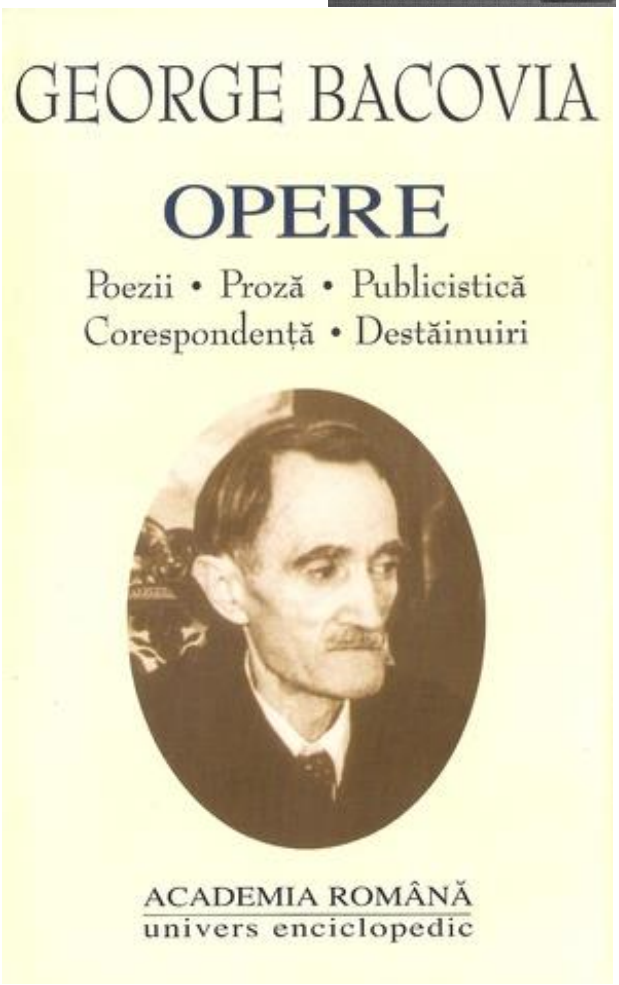

puternic de armă; / E toamnă... metalic s-aud / Gorniştii, în fund, la cazarmă" (Toamnă).

Căderea ciudată şi nemaipomenită a ploii ca într-un diluviu, sugerând până la urmă sfârşitul lumii, înspăimântă şi umileşte pur şi simplu: "*Da, plouă cum n-am mai văzut… / Şi grele tălăngi adormite, / Cum sună sub şuri învechite! / Cum sună în sufletu-mi mut! (…) // Da, plouă… şi sună umil / Ca tot ce-I iubire şi ură - / Cu-o muzică tristă, de gură, / Pe-aproape s-aude-un copil*" (Plouă). Tot un sunet de metal foloseşte poetul şi atunci când îşi cheamă iubita: "*Târziu, în geamul tău, încet, cu o monedă voi suna*" (Nervi de toamnă), iar când toamna îşi aruncă frunzele în geam, rezonanţei aspre din exterior i se asociază ecoul liniştitor al lemnului din interiorul odăii în care are loc contemplarea sonoră: "*Toamna sună-n geam frunze de metal, / Vânt. (…) // În odaie, trist sună lemnul mut: / Poc. (…) // Toamna sună-n geam frunze de metal, / Vis*" (Monosilab de toamnă).

Eul bacovian se lasă pătruns de un pur impuls al sunetelor: "*Răsună, trist, de glasuri, / Câmpiile pustii, - / Şi pocnet lung, şi chiot / S-aude-n deal la vii.*" (Alean), şi le reverberează în versul său: "*Lugubrul marş al lui Chopin / Îl repeta cu nebunie… / Şi-n geam suna funebra melodie, / Iar vântul fluiera ca ţipătul de tren*" (Marş funebru), transmiţând mai departe ecouri sfâşietoare, iar vântul scoate sunete lugubre prefigurând parcă dezechilibrul cosmic: "*Toamna a ţipat cu-n trist accent, / Văzul cade neatent, / Vântul sună lemnăria, / Bate gol, în poloboace,*

(continuare în pag. 20)

(urmare din pag. 19)

butnăria" (Vânt). Fiinţa e cuprinsă de spaimă când se apropie miezul nopţii, fuge din odaie în odaie, se caută şi nu se găseşte: "*S-apropie-ncet miezul nopţii, / Şi sună a frunzelor horă – / Eu trec din odaie-n odaie, / Când bate satanica oră*" („Miezul nopţii").

Muzica îl ajută pe poet să se situeze permanent într-un mediu sensibilizat de sunete de tot felul: "*Auzi, cum muzica răsună clar*" (Vals de toamnă), "*De sună-n ziduri ninse, vreo muzică de bal, / Mai stau, şi plânge-n mine un vals provincial*" (Dormitând), cântece ciudate: "*În noaptea asta, iată, sună / O serenadă din topor*" (Serenada muncitorului), vibraţii lugubre: "*Crai-nou, verde-pal, şi eu singur / Prin crengile cu sunet de schelet*" (Amurg), la desfrâu şi învălmăşeală, şi sub lumini estompate, duduie îndrăcit ţambale şi femei: "*Sunau ţambale, târzia noapte… / De cabaret comun - / Femei răcneau beţia falsă / Prin miros de tutun*" (Ecou târziu), sunet de harfe învechite: "*Când orice se vinde / Când orice e marfă - / Trezeşte un sunet bătrân / Din antica harfă*" (Legendă), de acordeon, invocat în consonanţă cu înfruntarea deşertului interior dat de cotidianul lipsit de pasiune şi distrugător: "*Când ore libere / Sună / Din vechi acordeon / De-a zilelor bravade... / Relativ, / Pardon. (...) // Când ore libere / Sună / Uitări şi abandon, / De-a lumii baricade... / Relativ, / Pardon*" (Idei), de megafon prăfuit: "*Răsună / Un megafon… / Mistere / Pe ecran*" (Modernă), glasuri: "*Şi glasuri / În văi răsunau*" (Stanţă la Bacovia), de bucium: "*Răsună-n coclauri un bucium. / Şi doina mai jalnic porneşte*" (Melancolie), de claxon urban: "*Oraşul seara... / Pe o piaţă / Cu sclipiri de fier / Claxon, armonic, a sunat*" (Estetic urban), de chitară: "*Suna, pe undeva, / Chitara*" (Gânduri), de oraş: "*Acolo este un oraş / Cu sunet profund*" (În zare).

Uneori, în locul sunetelor muzicale poetul apelează la strigăt pentru a evidenţia epuizanta criză ontologică şi starea sa de acută disperare. Bacovia face să se audă un strigăt profund de alienare şi de neregăsire interioară, neliniştea unui spirit terorizat de moarte, de nonsensul lumii contemporane şi de singurătate sfâşietoare: "*Tabla tuburilor sună aiura-rea tuturor…*" (Nocturnă). Muzica pregăteşte cel mai bine sufletul pentru a salva fiinţa prin moarte şi înviere. Un răcnet de vals uitat şi reînviat tensionează la maxim durerea: "*Un vals / A plâns în depărtare… / A răsunat vreodată / În ore de-ntristare. // Un infinit demonic / Şi ironii amare, / Dureri ce-au răsunat / În umbre solitare*" (Verset fantast).

Exasperată, fiinţa se refugiază în strigăt, într-o comunicare articulată, ca expresie a revoltei într-o lume lipsită de repere, aflată sub semnul căderii inevitabile. Strigătul echivalează cu o întoarcere la originile limbajului, la începuturile lumii: "*Dormea întors amorul meu de plumb / Pe flori de plumb… şi-am început să-l strig*" (Plumb).

Judecând după abundenţa elementelor muzicale în poezia sa, am putea bănui că pasiunea lui George Bacovia pentru muzică i-a asigurat acestuia un echilibru sufletesc suficient pentru a nu fi afectat de puternicele nevrozităţi reflectate în opera sa poetică.

Prin muzică se obţine linişte şi armonie interioară, iar tensiunile nervoase sunt dezintegrate fulgerător. Într-o audiţie profundă apar stări de conştiinţă foarte înalte. Toate gândurile şi agitaţia mentală se topesc în armonia muzicii. Cercetări ştiinţifice recente au confirmat unele rezultate excepţionale. Pulsul se normalizează, inima se relaxează, obţinându-se un calm lăuntric. Există anumite muzici speciale care pot trata afecţiuni precum: anxietate, astenie, nevroze, dureri de cap, migrene, surmenaj, agitaţie mentală, stres, tensiuni nervoase, insuficienţă cardiacă, palpitaţii, aritmie, hipertensiune arterială, depresie, insomnie. Ori aproape toate aceste afecţiuni se regăsesc în poezia bacoviană. Iar compensaţia lor e de bănuit că la Bacovia a constat din pasiunea sa pentru muzică.

Muzica este un mod specific de reflectare a realităţii, prin tonus melodic, prin redarea unei structuri şi înlănţuiri de sunete ingenios armonizate. Perceperea armoniei, adică perceperea concomitentă a mai multor sunete dintr-o melodie sau dintr-un accord, este o caracteristică importantă a lumii vii. Fără armonie, poetul întrezăreşte dezastrul: "*În dezacord clavirul moare, / Şi ninge ca-ntr-un cimitir*" (Nevroză).

Deşi maestru în realizarea acordurilor tonale perfecte între muzicalitatea versului şi corespondentul său în imagini, ştiut fiind şi faptul că muzica reflectă realitatea prin frumuseţe melodică şi armonie, Bacovia refuză să integreze muzica relatată de versurile sale în această largă accepţiune. Rareori melodia din poezia bacoviană este benefică, sunetele muzicale sunt adesea în dezacord, partiturile armoniei lipsesc aproape cu desăvârşire. Reflectarea armoniei este refuzată, tot aşa cum nu se întrezăreşte nici armonia din sufletul poetului.

Doar toamna se pune uneori în acord cu muzica, dar numai pentru a provoca eroului liric adânci tristeţi, sau pentru a-i accentua nevrozele: "*Toamna-n grădină şi-acordă vioara*" (Note de toamnă). Dacă unele instrumente pornesc notele în acorduri, armonia dispare de îndată ce aceste acorduri ajung la urechea ascultătorului: "*Şi-acorduri de clavire / Pierdute, în surdină*" (Nocturnă).

Cu toate că armonia muzicală este clamată des de Bacovia în versurile sale, nu de puţine ori ea este redusă la tăcere sau plâns, sau este înlocuită pur şi simplu cu tăcerea sau plânsul interior. După tăcere, însă, ceea ce exprimă cel mai bine inefabilul este muzica. Ea este ca o vrajă ce ne poartă spre tărâmuri de vis. Poetul se resemnează la gândul că suficiente armonii au ajuns şi şi-au găsit loc de-a lungul timpului în sufletul său: "*Acorduri, arpegii, armonii.../ Orice-au voit din mine-au făcut; /- Să stau cu anii mei pustii,/ Să plâng în orele târzii,-/ În tristele ore, necunoscut -/ Acorduri, arpegii, armonii*" (Versuri).

Şi plânsul bacovian este însoţit deseori de muzică sau răscolit de armoniile sau dezarmoniile ei. Muzica nu stinge şi nici măcar nu domoleşte plânsul, ci îl amplifică şi îşi dezvăluie sieşi valenţe ascunse. Deşi muzica are vii implicaţii în stări precum bucuria sau veselia, în poezia bacoviană ea este asociată cu tristeţea şi degajă reverii profunde. De altfel, semnificaţia muzicii dintr-un vis petrecut este aceea că te aşteaptă o întristare adâncă. Poate de aceea plânsul bacovian nu împărtăşeşte nici o lacrimă emoţiei sau bucuriei. El este dependent mereu de tristeţe şi durere. Plânsul are ca izvor muzica însăşi, prin instrumentele preferate, cum ar fi, piculina: "*Vine / Iarna cu plânsori de piculine*" (Oh, amurguri…), flaşneta:

(continuare în pag. 21)

(urmare din pag. 20)

"*Plângea caterinca-fanfară / Lugubru, în noapte, târziu (...) // Oraşul dormea în tăcere, / Flaşneta plângea cavernos. (…) // Plângea caterinca-fanfară / O arie tristă, uitată…*" (Panoramă), pianul: "*Clavirile plâng în oraş / Pe-o vreme de toamnă pustie… / Şi plopii plâng tot în oraş, / Şi-n totul e-o grea agonie. // Par casele triste castele… / Amorul, aici, a murit / Şi poate că plâng la clavire / Fecioare cu păr despletit… // Trec singur… şi tare mi-e teamă… / Şi, unde mă aflu, nu ştiu - / Vai, plopii detună oraşul… / Clavirile plâng în pustiu*" (Mister), armonica şi clavirul: "*În ecouri bocitoare / Vine iarna, vine-acuşi / Plâng copile pe la uşi / Din harmonii cerşitoare. // Plâng fecioare din clavire / Prin palate boiereşti - / Plâng harmonii la fereşti / Milogiri de cimitire*" (De iarnă), vioara: "*Toamna în grădină îşi acordă vioara. / Plâng strunele jalnic, lung şi prelung / Şi-n goala odaie acorduri ajung... / Şi plâng în odaie, şi eu din vioară... / Plâng strunele toate lung şi prelung. // Fereastra e deschisă... vioarele plâng... / O, ninge... şi toate se sting*" (Toamna murind), "*Şi pe publice terase / Plâng viori sentimental (…)/ Foame, / Plânset mondial*" (Amurg).

Plânsul vine direct din cântec, fie că este vorba de o serenadă: "*Serenadă plângătoare*" (Serenadă), sau de un vals: "*Un vals / A plâns în depărtare*" (Verset fantast), sau provine chiar din notele tulburătoare ale clavirului: "*Clavirile plâng în oraş (…) / O fată, prin gratii, plângând, / Se uită ca luna prin ramuri. (…) / Ea plânge… el palid se pierde / Prin târgul sălbatec, sever*" (Toamnă). Plânsul iubirii este rar invocat de Bacovia în poeziile sale. Acesta provine din insatisfacţia unei dragoste neîmplinite şi este acompaniat de o muzică predilectă: "*Te-aştept ca şi-n trecut, - / Cu plânsul meu pe coarde*" (Serenadă).

Strigătul cunoaşte metamorfoze interesante, purtând amprenta unei forţe simbolice: "*Şi răgete lungi / Pornesc din ocol*" (Pastel). Cel mai adesea, strigătul bacovian ia forma de geamăt: "*Şi-aud gemând amorul meu defunct (...) / Şi gem, şi plâng şi râd în hî, în ha...*" (Amurg de toamnă). Geamătul este unul profund: "*Şi geme greu ca în delir...*" (Nevroză), fie că este al unui instrument muzical, clavirul: "*Şi trist cânta, gemând între făclii (...) / Târziu, murea clavirul lung gemând*" (Marş funebru), sau armonica: "*Oh, plouă, şi tu gemi cu plâns de armonie...*" (Nocturnă), sau un simplu arcuş pe strună: "*Şi lung gemea arcuşu-acum pe strună*", fie că aparţine unei toamne epuizante: "*E-o toamnă, ca întotdeauna, când totul geme*" (Note de toamnă), fie că izvorăşte din străfunduri istorice: "*Eu gem în vechiul continent*" (Ebreia), sau din dureri fizice: "*Pustiu parcurs / Mai mult cu gemete / De fizice dureri...*" (Moment).

Geamătul poate să aparţină iubitei, unită în disperare cu eroul liric. Speriată, ea se abandonează totuşi unui sărut ftizic: "*Dar sclavă plăcerii, ea geme*" (Igienă). Geamătul poate să fie al lui Abshalom (Avesalom), fiul lui David, chemat din legendă: "*Şi parcă mă cheamă / De crengi atârnând / Avesalomi gemând / Cu plete-ncâlcite…*" (Furtună), dar şi memoriei unui contemporan simbolist, Ştefan Petică, căruia Bacovia îi dedică poemul "Tu ai murit…": "*Dar Ea mai geme încă*".

Dar sunetele lui Bacovia, adesea triste iar uneori disperate, pot fi şi duioase: "*În sunete lirice / Şi bucuroase*" (Stil simplu), sau melancolice: "*Dă foşnet frunza măruntă, / Umbra e rece-n pădurea sonoră*" (Gol), sau exprimând căinţe tardive: "*Ani, ani s-au dus / Sună cântul meu*" (Revelion).

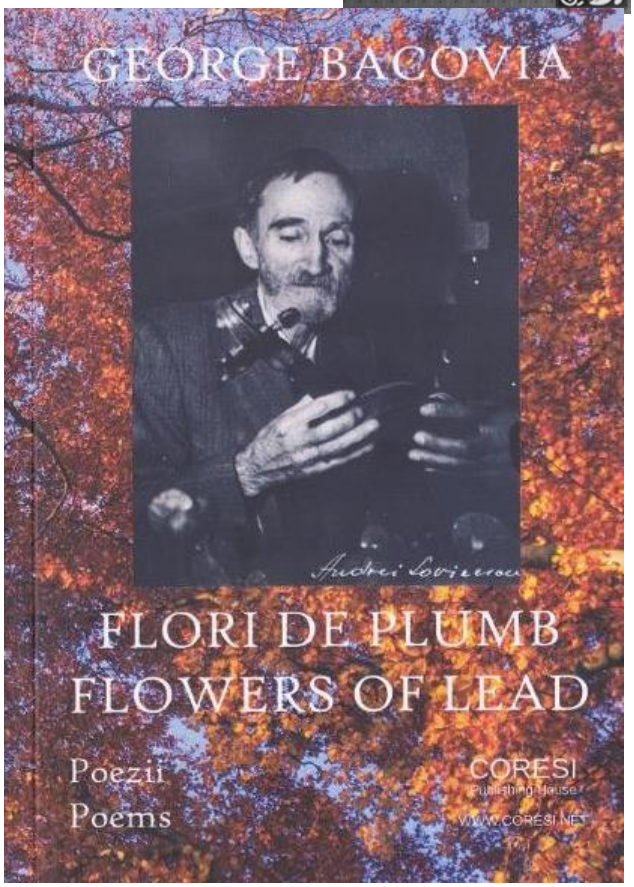

Zgomotul în poezia bacoviană este de fapt o extensie a muzicii pline de sunete acute, stridente, uneori violente, răguşite sau chiar barbare. Zgomotul este prezent în larma unui cântec neînţeles de nimeni, izvorât chiar din muzică: "*Şi-n zgomot monstru de ţimbale / Barbar, cânta femeia-aceea*" (Seară tristă), când mintea se blochează: "*Şi mintea, de zgomot, / Nimic nu înţelege*" (Furtună).

Dacă n-ai ureche muzicală armoniile pot părea simple sunete iritante, fără legătură între ele, cu riscul de a se transforma în zgomote. Toate zgomotele infernale de peste zi sunt adunate undeva într-un spaţiu al vidului şi liniştii: "*Acolo, unde nu-i nimeni,/ Nici umbre,/ Unde se duc / Mulţimi de ani,/ Şi zgomotul zilei, / Şi tăcerea nopţii*" (Sic transit...).

Unele accente dau zgomotului bacovian timbrul neaşteptat al apelului impetuos împotriva cavoului imens în care omul îşi trăieşte clipele. În "Zgomote" sunt adunate ca într-o colecţie diversele elemente naturale cotidiene întruchipate ca surse de zgomot: "*Sunt ale oraşului intimidări, / Enigme de hazard / Şi anii ce-au fugit, / Fără-nţeles*".

Simbolismul aduce în poezie vioara - pentru a exprima emoţii grave şi clavirul - pentru a sugera tristeţea şi sentimentul iubirii deznădăjduite. Stările de tristeţe şi deprimare, amestecate cu visarea şi cu dorinţa de izolare din poezia bacoviană se aud în notele viorii şi clavirului. Melancolia gravă, uneori endemică, alteori apărând doar ca moment nevrotic, este sugerată pregnant de aceste două instrumente muzicale.

(va urma)

Lucian ADULMEANU

Felix qui quod amat defendere fortiter audet

Cui îi este frică de Cehov, de scenariile lui laice
pentru fericire, căutaţi pe toţi doctorii în Nietzche
şi oferiţi-le cleştele cu care se răresc
vişinii sălbatici fără rod
sau invenţia prin care poţi deveni prietenul unui singuratic,
stiloul patinează la mijlocul foii
acolo unde mâna are un credit,
daca vrei să spui ceva despre fericire lasă ingabamentul,
fii atent la triunghiul cu vârful în jos pe străzi care niciuna
n-are numele carpenului din care viorile nu cântă.

Pânze

Tânăr, citeşte Dincolo de bine şi de rău, soluţie
pentru acnee şi dispreţul de a-i privi de pe margine
pe colegii de clasă în miuţele lor în care mingii la vinclu
i se mai spune la păianjen, dacă ar şti ei câte pagini
a albăstrit el cu fenomenologia pânzei de arahnidă,
în ce fel de pânză albă se plătesc geloziile Athenei,
strigătul ei de război s-a oprit într-un tic, un fel de rumegat
ca al dromaderilor anticipând oaza
după ţipătul pescăruşilor,
mărul aruncat între Maşa, Irina şi Olga
încurcat în pânza circulară,
ca o bornă între nefericire
şi ceea ce se crede a fi opusul ei.

Scufundare

Te-aştpţi la orice de la scufundătorii acestor ore,
pereţii timpului mâncaţi la bază de bacteria saprofită,
mâinile albe pătate deja de pistruii bolilor ficatului, ţi-a
pierit pofta să mai cauţi parafa metafizică a zilei într-un
curcubeu tomnatec, apucătura de a întinge întâmplarile în
mujdeiul livresc s-a păstrat însă,
profesoara de ştiinţe naturale
îşi ştergea obsesiv ochelarii în staţia de troleu ieşise din
competiţia pentru salvarea unor particule elementare de
pofta unor romancieri de-a face literatură pe marginea unui
articol din Science et la vie, un trou noir par exemple.

Pastel

În ordinul celor cu înaltă stimă de sine
după-amiezile de duminică ating randamentul
maxim mărturie jurnalele celor care
au lucrat gratis pe
moşia timpului pasul de două ori în acelaşi loc
rozastra ochiului retractilă până în straturile
mişcătoare ale memoriei două-trei pietre ferme
străduţele în pantă cu nume de artişti oarecare
case vechi cu certificatele lor de naştere în ipsos
sub cornişe nu mai compun nicio alchimie cu
fosforul din găinaţul porumbeilor rezemată de
zid o bicicletă de damă cu sonerie în portbagaj
o sacoşă din care ies câteva pensule năpârlite
i-ar sta bine asfinţitului un puşti lingând la rotund
îngheţata sau o pală de vânt
suflând bilete de troleibuz.

Ordinul de încorporare

Când te vei hotărî să-ţi trăieşti viaţa
cu normă întreagă
aminteşte-ţi că nu ai o conştiinţă de sine
rece şi nu te baza
pe vreo aducţiune de acord umanitar,
prin târg atâtea căpeţele
de infinit nedemonstrate,
axiome degresate de emoţii lăsate
în drum, cu pânza de protecţie sfâşiată,
în nişele săpate la
orice schimb de priviri ascundem
ordinul de încorporare în
regimentul ratării,
până la judecata minimală regele-copac
îşi întinde rădăcinile pe sub fundaţii,
dar pentru atâta nu
se face război cu aproapele,
oricâtă înclinaţie către mizantropie
ai, umorul grobian al şoferului de la pompieri
nu iese dincolo
de balustrada bine strânsă dinspre faleză.

Metrofobie

Te uiţi prin butoiaşul stiloului aproape gol în lumină
e un vitraliu iconoclast inima are un rotor şi un stator
le desenez în sepia pe foi rupte din caiete de şcoală
obloanele caselor împing ritmic în zăvor două ciori
din prunul de la poartă aşteaptă o minune dacă nu
le-au luat-o şobolanii înainte altădată în acest loc
o dactilografă se întorcea pe jos acasă pudră la rădăcina
nasului început de herpes de la febră unilateral închei
pacea în condiţiile cedării unei părţi din memorie.
Calendare răsucite clipe gri în foi de ceapă
Ninge ca-ntr-un joc cu miză iarna parcă n-are apă

Perspectiva inversă

Bobul de grâu pătruns până la miez de umezeală a
ridicat steguleţul verde se predă ultimului poet
neosemănătorist dacă ar fi avut şi el
o barcă hodorogită
şi câteva sesiuni la politehnică
şi dacă i-ar fi confiscat-o
înainte să se împotmolească în mâl cu ea ar fi strâns
sămânţa de scandal bună de aruncat momeală unui
început de roman în bronhiile oricărui
chitic de mreană
stă perspectiva răsturnată lumea văzută
din reţeaua de
mătasea broaştei printre spiţele de la bicicletele
doamnelor care se întorc din schimbul 3
de la fabrica de
detergenţi în coşul de pe ghidon
flori de cimbrişor cules de
pe malul bahluiului generaţia x
nu cunoscuse lavanda.

Gabriela GRIGORE

Rolul literaturii în promovarea valorilor morale

Reforma curriculară din învăţământul românesc a permis studierea limbii şi literaturii române din perspectiva formării unui elev capabil să se raporteze la cultură în mod autonom, reflexiv, critic şi creativ.

Programele actuale pentru clasele IX-XII subliniază rolul formativ al literaturii. Aceasta se studiază deoarece promovează valori morale, intelectuale și estetice, iar reflecția asupra acestor valori permite conturarea unui profil civic, a unei identități culturale și a unui orizont cultural.

În clasele gimnaziale şi în ciclul inferior al liceului, textele literare au fost studiate preponderent din perspectivă structurală. Programele pentru clasele a XI-a şi a XII-a sunt structurate pe principiul cronologic al fenomenului literar / cultural.

Literatura se studiază pentru că permite asimilarea unor strategii de lectură complexe, iar aceste strategii conduc spre formarea unor cititori autonomi și avizați. De asemenea, literatura permite dezvoltarea psiho-afectivă a elevului.

În programele școlare în vigoare, literatura are ca finalități asimilarea de cunoștințe, formarea de capacități, dar și formare de atitudini și valori. Cunoștințele de literatură sunt acum abordate din perspectiva unor finalități sociale (integrarea individului în societate) și psihologice (dezvoltarea personalității și autonomiei individuale).

Curriculum actual urmărește *dezvoltarea competenţei culturale a elevilor, ceea ce implică un demers de contextualizare istorică şi culturală a fenomenului literar*. *De asemenea, prin studiul limbii şi al literaturii române se urmăresc valori şi atitudini care să contribuie la formarea unei personalităţi autonome a elevilor, capabile de discernământ şi de spirit critic, apte să-şi argumenteze propriile opţiuni, dotate cu sensibilitate estetică, având conştiinţa propriei identităţi culturale şi manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică.*

Studierea literaturii în ciclul liceal are ca scop formarea *deprinderilor de lectură (capacitatea de a înţelege şi interpreta textele, de a fi un cititor competent şi autonom, capacitatea de a înţelege dintr-o perspectivă personală viziunea despre lume, despre condiţia umană sau despre artă exprimate în textele studiate).*[1]

Literatura constituie o sursă inepuizabilă de exemple frumoase de comportare oglindite în mici antiteze între personaje, ne oferă consecințele neascultării sau ascultării, vredniciei sau lenei, cinstei sau necinstei, adevărului sau minciunii, ne prezintă trăsături pozitive ale unor eroi: vitejia, curajul, înțelepciunea, stăpânirea de sine, devotamentul, prietenia sinceră, dar și trăsături nedemne, condamnabile ale unor personaje: viclenia, zgârcenia, lăcomia, șiretenia, îngâmfarea.

Copiii trăiesc cu intensitate alături de eroii îndrăgiți ai operelor literare, se bucura când aceștia depășesc obstacolele ivite în cale și se întristează când aceștia au de suferit.

Este de necrezut cu câta sete și afecțiune privesc copiii morala ascunsă în haina basmului, îi vezi triști și disperați când eroul sau eroina povestirii relatate sunt în impas și îndură suferințe, apoi strigă de bucurie când vine întorsura fericită și personajele iubite sunt salvate.

În călătoriile provocate de imaginarul din basme și povești, copilul se simte fericit, participa afectiv și este alături de eroii pe care îi însoțește și la bine și la rau imitându-i mai târziu în activitatea lor.

Conținutul povestilor și basmelor îl transpune pe copil într-o lume mirifică, îi cultivă fantezia și visarea. Ele au încântat întotdeauna copilăria tuturor generațiilor și, totodată, acestea constituie un mijloc important care contribuie la lărgirea orizontului copilului.

Literatura își găsește un larg auditoriu în rândul tinerilor tocmai pentru că apelează la afectivitatea lor, aceasta contribuie la cunoașterea prin intermediul imaginii artistice a lumii înconjuratoare, lărgirea sferei de reprezentări despre cele petrecute anterior dar și la formarea unei atitudini corespunzătoare.

Copilul este creatorul propriilor imagini, povestitorul fiind cel ce le sugerează verbal. Efortul copilului de a-și imagina și înțelege nu poate fi conceput în afara unei gimnastici intense a memoriei, a gândirii, a voinței și a limbajului. Pătrunzând într-o lume nouă pe care n-o cunoaște, copilul încearcă să și-o imagineze și să judece după propriile idei faptele prezentate.

Basmele au o mare forță de atracție, ele au fermecat copilaria tuturor generațiilor, i-au alimentat elanurile, imaginația deschizându-i astfel căi de acces către nenumăratele taine ale Universului. Este știută marea lor valoare instructiv-educativă și formativă; aceasta în primul rând pentru că basmele sunt tablouri ale vieții, reflectând în ele problemele majore ale existenței: nașterea, căsătoria, calitatea fizică și morală a copiilor, a părinților buni sau vitregi, ridicarea prin merite a tânărului sărac, originea bogăției și a sărăciei, valoarea conduitei morale, aspirația și posibilitatea omului de a birui boala și moartea, spațul și timpul, de a supune forțele ostile ale naturii, de a-și face viața mai usoară și mai frumoasă.

Valoarea educativă a basmului constă în reliefarea unor calități morale cu care sunt înzestrate personajele pozitive: curaj și vitejie, hotărâre și perseverență în îndeplinirea țelului, spirit de sacrificiu, prietenie și umanism, respectarea cuvântului dat și îndeplinirea angajamentului luat, dârzenie și tărie în înfrângerea piedicilor și greutăților.

Copiii trec prin stări emotive diferite, de la teama pentru răul care ar putea s-o piardă pe eroina îndrăgită, la bucuria că a scăpat cu bine din toate încercările pricinuite de personajele negative. Bunătatea, cinstea, curățenia sufletească, mărinimia sunt răsplătite totdeauna, poate mai târziu, dar nu nicioda-

(continuare în pag. 26)

Lucia PĂTRAȘCU

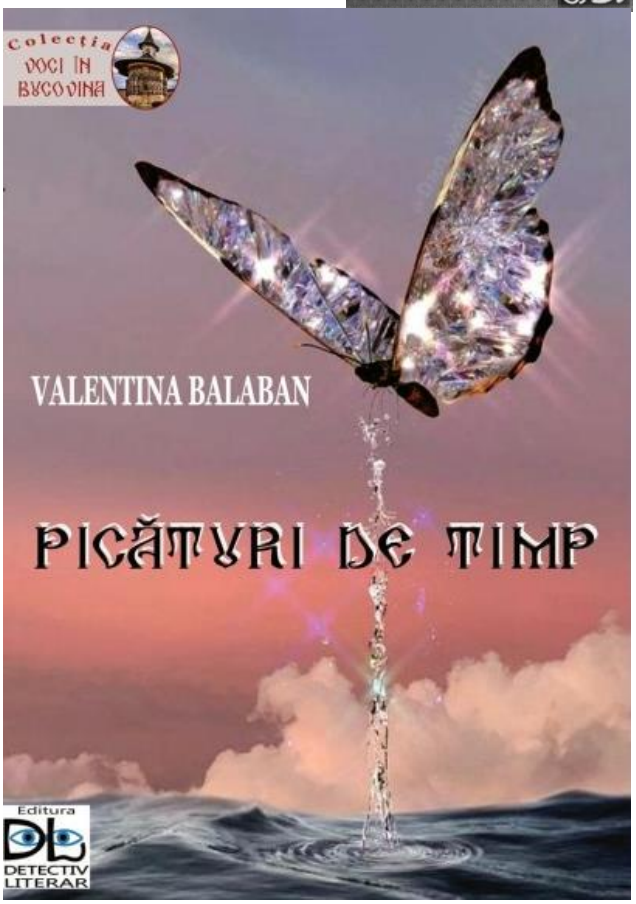

PICĂTURI DE TIMP

Plăsmuiri de gând solar

Volumul de poezie „***Picături de timp***”, semnat de Valentina Balaban, este publicat la Editura *Detectiv Literar,* București, 2021, sub egida Asociației *Universul Prieteniei*, Iași, în colecția „Voci în Bucovina” sub grațioasa îngrijire a omului de cultură, care este doamna Rodica Rodean, care, în cele două serii, a agonisit nouă volume, semnate de tot atâția autori. Acesta este un nou dar în versuri, ce încearcă să învingă ceața acestor vremuri tulburi și total neîngăduitoare cu sensibilitatea lirică a condeierilor, cărora, singura mângâiere le rămâne zborul gândului pornit să caute limpezimea zărilor. O carte, în care „***plăsmuiri de gând solar***” se transformă în versuri, ce vor să fie un fel de vindecare de sine în sine, după ce, mai întâi, mușcă, strigă, protestează în neînțelegerea a tot ceea ce se întâmplă astăzi în jurul nostru, unde numai cunoașterea și binele încearcă să împiedice dărâmarea lumii. Salvarea vine din înțelepciunea fiecărui om și din credința că ființa umană nu a fost creată pentru a fi distrusă. Fără a abdica de la magia creației literare, poeta **Valentina Balaban**, autoarea acestui nou volum de versuri, intitulat „***Picături de timp***”, recunoaște menirea condeierilor, care-și urmează neabătut calea, în felul în care simțirea lor îi îndeamnă: „***Credința-n ruga sacră, creați a cuvânta / ... / Visăm din carte-n carte...”***

Creația lirică a Valentinei Balaban se îmbogățește treptat, an de an apărând versuri noi, ce vor să confirme ideea că, spiritualizând zestrea emoțională, sentimentală și chiar ideatică, cu un limbaj poetic, oarecum neschimbat, dar întotdeauna asortat cu ceea ce simte, paginile cărților sale transmit același mereu profund mesaj de trăiri și percepții general umane. În această carte, diferența o aduce reîntoarcerea la versificația rimată (în majoritate!), fapt ce ne poate indica dorința poetei de a-și jalona versurile într-o plajă liniștită a împrejurărilor, plină de armonia prozodiei clasice, de unde să poată privi și înțelege ceea ce se întâmplă. Sigur că, obișnuit să zburde pe aripa versului liber, condeiul său rătăcește, uneori, măsura, ritmul sau accentul necesar, chiar în interiorul aceleeași poezii, derogări necesare pentru a păstra nealterate sensul și ideea comunicării. Titlurile poeziilor, cu substantive nearticulate uneori, fapt ce dă modernitate creației sau articulate, cel mai ades, ca pentru a accentua mesajul, ori cu propoziții simple, ce vor să exprime quintesența gândului cuprins în leagănul versurilor, creează o diversitate aparte, suscitând vibrații în inima cititorului consecvent.

Cu toate că oamenii care au simțul umorului (și Valentina Balaban este un astfel de om!) sunt mai deschiși spre speranță, spre partea pozitivă a vieții, cititorul poate descoperi în versurile acestui nou volum aceeași revoltă dintotdeauna, cu care cărțile sale ne-a obișnuit, dar astăzi motivul pare a fi altul: recluziunea *voles-nolens,* ce face parte, de ceva timp, din viața noastră, îmbrăcând zilele noastre, pline de nesiguranță, cu furișata disperare în fața neputinței oamenilor de a îndrepta lucrurile.

Crezul poetic al Valentinei Balaban fuzionează armonic cu cel patriotic, rezultând semnificații conotative, ce îmbogățesc universul de teme și motive, conducând până la o poezie cu caracter reflexiv, filozofic. Cu un simț al liricii de o anumită factură, bine conturat, împletind ca elemente ale filozofiei Divinitatea și omul, poeta așază pe scara de mătase a Timpului (Nichita Stănescu), pe lângă pașii duioși, ce admiră natura, printre gândurile pioase și pline de speranță îndreptate către Dumnezeu, printre analize și reflecții, o anumită stare de dezamăgire, ce conduce până la nuanța depresivă a ultimului gând. Vom cita un fragment din versurile unei poezii, ce surprinde și îngrijorează: „**Plec într-o zare / Fără-ntristare. / Să nu mă plângeți! / Sunt împlinită... / Mamă... poetă... / Sunt fericită!... / Scrisu-mi rămâne / Etern pe lume. / Înfrântă de viață / Inima-mi tace... / Vă pup...Adio! / Citiți ce vă place!...**” (Sentința cerului). Considerăm epuizant sentimentul transmis în această formă, fiind vorba despre o poetă optimistă, cu un tonus remarcabil și care, iată că, prin acest mini-testament, dacă-l putem considera astfel, atrage atenția asupra efectelor negative, pe care le are asupra tuturor stările de incertitudine, pe care le trăim. Toate poeziile volumului „**Picături de timp**”, semnat de poeta **Valentina Balaban** se păstrează în plaja acelorași teme, pe care cititorul le-a întâlnit în paginile scrierilor sale. Și totuși, parcă pentru a fixa în amintirea acestuia celelalte cărți publicate, ultima poezie evidențiază în cele treisprezece strofe, câte una pentru fiecare titlu, „**cununa de daruri literare**”, ca un fel de listă dotală, cu care împodobește an de an zestrea liricii brăilene.

(continuare în pag. 26)

Marieta GĂUREAN

Adrian Şchiop - „Zero grade Kelvin”

Andrei Terian consideră că *Zero grade Kelvin* nu este un roman exotic, unul care să mizeze pe asumarea condiţiei emigrantului, pe exhibarea alterităţii şi pe exploatarea diferenţelor culturale. Adrian Şchiop descoperă mai degrabă o natură umană comună (hedonistă, abulică şi depersonalizată) decât un caleidoscop de habitudini şi mentalităţi. În fond, indiferent de unde provin, românii, maghiarii, sud-africanii, olandezii, japonezii şi ceilalţi nu diferă foarte mult nici unul de altul, şi nici de amicii clujeni pe care prozatorul îi descrisese în primul său roman: „ei toţi suferă de un deficit de realitate”, de „realism” sau de „real” pe care încearcă să-l completeze/compenseze, mai întâi şi într-un mod doar aparent paradoxal, prin asumarea – tipic occidentală, zice naratorul – a unor „roluri fluide şi versatile”, prin producţia de „teorii” şi „ficţiuni”, „care să instituie mici breşe în monotonia alienării şi a apatiei cotidiene.”[1] De aceea, singurele rupturi ale *continuum*-ului indistinct al senzaţiilor rămân „rolurile” pe care personajele şi le asumă cu atât mai serios cu cât au conştiinţa deplină a inutilităţii actului.

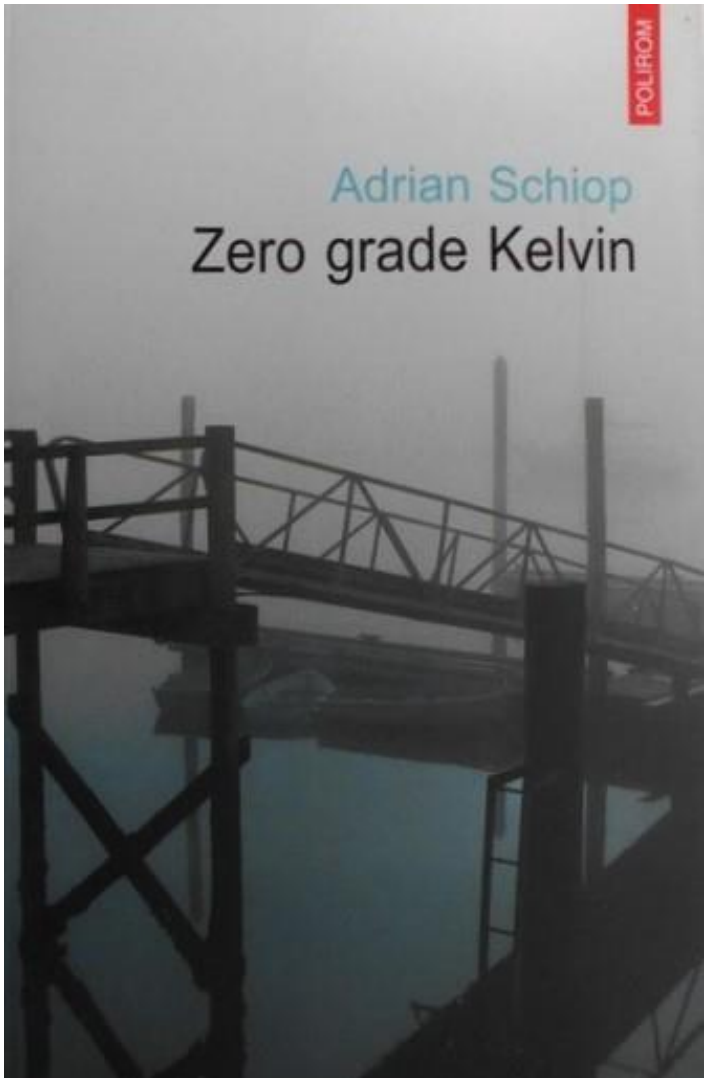

În schimb, nu acelaşi lucru s-ar putea spune despre cealaltă cale pe care o experimentează naratorul – utopia sexualităţii brute, investită cu titlul de terapeutică de uz privat menită să suplinească, la rândul ei, vidul emoţional. Adrian Şchiop crede că nu privarea sexuală îi omoară pe oameni, ci lipsa de contact afectiv pentru că în definitiv suntem mamifere şi mamiferele, chiar castrate, continuă să se frece cu botul de alte mamifere, au nevoie de căldura altui trup. E drept că niscaiva aluzii (homo) sexuale şi pedofile existau şi în volumul de debut; dar, trecând peste faptul că insistenţa excesivă pe sexualitatea brută tinde să dezechilibreze perspectiva de ansamblu a romanului, care mizează, pe de altă parte, tocmai pe forţa de propulsie a „ficţiunilor”, imaginarul „minimal” al prozatorului (cu trei puncte de reper: copiii, animalele si retardaţii, adică singurele fiinţe cu care „poţi juca cu garda jos”) şi, mai ales, „naturismul” sexual ca singura modalitate de a depăşi angoasa civilizaţiei sunt mai degrabă urme ale efectului Houellebecq decât indicii ale unei viziuni personale. Tocmai aici am putea identifica naturalismului operei lui Adrian Şchiop.

Un alt element naturalist îl regăsim în construcţia personajului principal, a cărui orientări sexuale se manifestă în cele mai anormale moduri, ghidându-şi adesea comportamentul în funcţie de instinct. La prima vedere personajul său central este homosexual neasumat, un fel de „selfhating homo”. În realitate nu este homosexual, este pedofil de băieţi care, simţind blestemul pedofiliei lucrând de mic în el, se forţează la vârstă adultă să devină gay – cu alte cuvinte, să-i placă băieţii aflaţi peste vârsta de consimt. Cum asta nu prea îi iese, decide că ar fi mai profitabil pentru el să îşi încerce şansa la femei. Din perspectiva asta ajunge el să urască homosexualitatea, aşa cum urăşte heterosexualitatea un homosexual constrâns la comportament hetero. Dacă un homosexual căsătorit cu o femeie poate fi numit heterosexual neasumat sau selfhating hetero, atunci şi despre personajul din carte s-ar putea zice că e selfhating homo.

[1] Andrei Terian, *Adrian Şchiop, Zero grade Kelvin*, din 17 noiembrie 2009, blog.cultura.ro, accesat la data de 25.08.2010.

Ionuț Chiva – „scene de atrocitate fără precedent în literatura română”

Într-un articol despre romanul *69* (Editura Polirom, 2004) al lui Ionuţ Chiva, Mircea Martin apreciază că proza lui Ionuţ Chiva conţine scene de o atrocitate fără precedent în literatura română, atrocitate neîntrecută decât de un grotesc care rămâne greu de imaginat chiar şi după lectură. Textul său devine, pe alocuri, „o icoană a tuturor relelor”. Criticul crede că „scabrosul pare un cuvânt vag pe lângă ceea ce suntem aduşi la un moment dat să

(continuare în pag. 26)

(urmare din pag. 25)

vedem. Cum literatura noastră nu cunoaşte prea mulţi şi prea mari maeştri ai groazei, ne putem gândi la Orwell şi, mai ales, la William Burroughs."[1]

Tema aparentă este eşecul - eşecul, nu ratarea, căci aproape orice mobilizare interioară lipseşte – tema propriu-zisă este plictisul, oboseala de a trăi, greaţa, dezgustul faţă de viaţă şi faţă de sine. Personajele încearcă fiecare şi împreună să „se scoată", să supravieţuiască într-o lume străină, dar mai cu seamă să-şi „omoare timpul", să nu se plictisească. Sexul e omniprezent în cele mai felurite şi neaşteptate ipostaze.

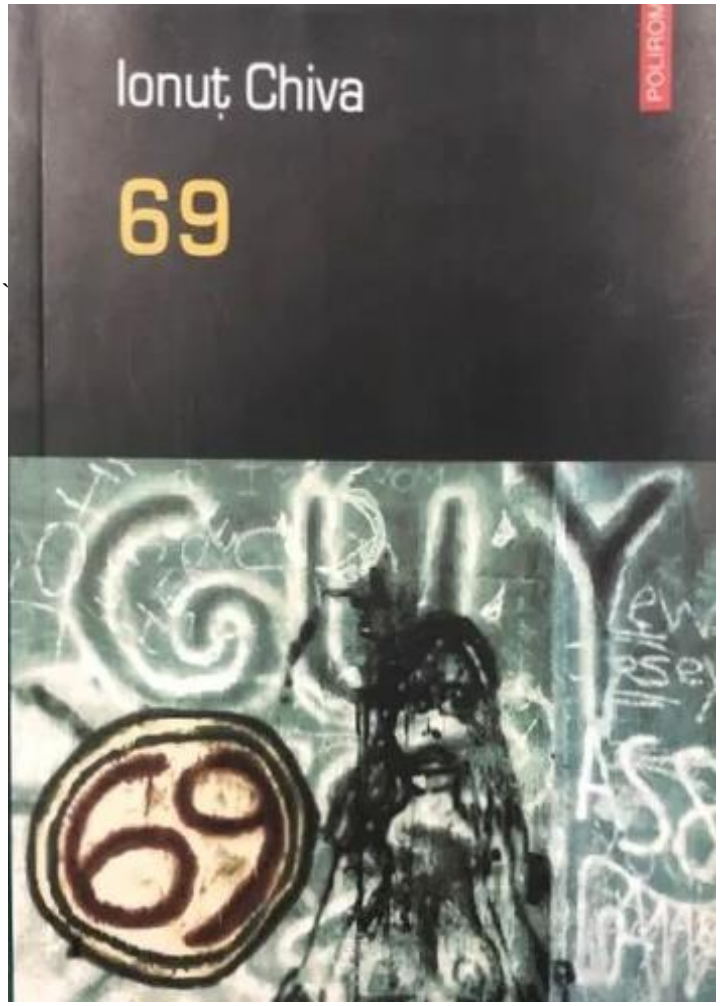

O revoltă fără obiect se lasă presupusă în sexualitatea dezlănţuită, deviantă, dar cu deosebire în ceea ce am numi o *demotivare* încrâncenată şi o pornire autodistructivă. Gândul sinuciderii persistă obsesiv. Limbajul trivial, agresiv, în care cuvântul obscen revine ca un automatism reprezintă, desigur, tot o manifestare a unei revolte deturnate. Nu numai cuvintele mari, lozincile revoluţionare („Aici s-a murit pentru libertate"), clasificările preţioase („sufletul meu existenţialist") sunt luate în derâdere, dar pur şi simplu cuvintele altora, limbajul adulţilor („satul natal", „aia, cum îi zice, *polemică*" etc.) sunt îngânate ironic, semn de inaderenţă şi de ostilitate.

Efectele sunt cu atât mai puternice cu cât autorul se abţine să comenteze ori să „analizeze". „Proza lui este una programatic şi consecvent *comportamentistă*, rece, tăioasă, neconcesivă. Fără inflamări, fără subtilităţi neglijent ascunse, autorul controlează secvenţe liminare cu o siguranţă neverosimilă. Cinismul juvenil e ponderat de o nu mai puţin precoce dexteritate tehnică"[2], crede Mircea Martin.

Fiind vorba despre adolescenţi, referinţa la Salinger este inconturnabilă. Există şi aici exasperarea adolescentului în faţa mizeriei cotidiene şi a neînţelegerii adulţilor, dar lipseşte orice duioşie şi, mai ales, orice urmă de patetism. Tandreţea şi duioşia nu apar la autorul nostru decât în vis, pateticul e îngăduit doar asociat cu caricatura.

Dintre elementele naturaliste din romanul lui Ionuţ Chiva putem reţine dependenţa de droguri şi ruinarea prin viciu care ne trimit la William Burroughs, dar fără fantezia paranoidă a scriitorului american. Oboseala de a trăi, sentimentul uzurii timpurii, golul mental şi afectiv – cu rare scăpărări de conştiinţă care îi pun în evidenţă tocmai absenţa – toate acestea apropie creaturile debutantului nostru de acelea – halucinate şi halucinante - ale lui Burroughs.

În fine, decăderea şi dezabuzarea personajelor din *69*, disponibilitatea lor pentru viciu, petrecerile în grup „fără fasoane" ne amintesc de încercările scriitorilor naturalişti de a surprinde temperamentul oamenilor, toate manifestările omeneşti naturale şi instinctive. Romanul său se caracterizează prin relatare seacă, brutală, indiferenţă, scriitură abruptă, cu frecvente schimbări de registru, mediocritate asumată, dar/şi bine scrisă, cum ar zice Flaubert.

[1] Mircea Martin, *Pe marginea unei cărţi de Ionuţ Chiva*, în „LiterNet.ro", 28.07.2004, pe www.liternet.ro, accesat la data de 23.04.2010.
[2] Ibidem.

(urmare din pag. 24)

Considerăm, de altfel, că însăși hotărârea de a da publicității acest volum este un semn că poeta depășește momentele de criză, rămâne o luptătoare, nedorind să intre în rândurile acelora care nu-și mai găsesc locul și puterea de a crea. Pentru cititor, nu este o surprindere să întâlnească același ton confesiv al versurilor, încărcate de sensibilitatea bogată, prin care poeta, care din anul 2007, până în anul 2020, a semnat un număr de douăsprezece titluri și, iată, a treisprezecea, își întărește și-și certifică, iar și iar, rolul participativ la edificarea unei lirici deosebite, interesante și, hotărât lucru, speciale.

(urmare din pag. 23)

tă. Basmul îi incintă pe copii și datorită frumoaselor imagini vizuale construite prin comparații cu elemente concrete pe care copiii le rețin.

Dacă şcoala are ca finalitate **instruirea şi educarea copilului**, daca viitorul adult trebuie sa fie un om bine educat şi format, aceasta se realizează şi prin cultivarea gustului pentru lectură. Copilul trebuie permanent îndrumat spre lectură, ajutat să aleagă acele cărţi care să se potrivească cerinţelor şi dorinţelor lui de cunoaştere.

Ștefan Radu MUȘAT

Patrie ne este limba...

Când din lanţuri se ridică un popor strigând u n i r e,
Nicio rugă nu-l ajunge invocând dumnezeire.
Cum nici ceruri furtunoase nu se dreg cu stele albe,
Cum nici pruncii nu îndură întunericul să-i scalde.

Patrioți împrumutați au venit aici cu vântul;
Lacrima acestui neam, mult mai grea decât pământul,
Arde în flacără la Putna
Pentru Țara Românească ce-i de-un neam - și este una.

Neamul nostru moldovean e un munte nalt și verde,
Care urcă în Ardeal și pe veac de piatră șede.
Trunchiul nostru-i șir de veacuri: și cum neamul să-l desfaci
Când grăim aceeași limbă și strămoșii ne sunt daci ?

Nu sunt ape curgătoare sângele de neam să-l spele,
Cum nici graiul sângelui, românismul nu-l va piere.
Oltul, doina întregește în țarina oltenească
Și-i de vatră, de-o sămânță, cu țărâna ardelenească.

Patrie ne este limba care-n vântul nevăzut
Se aude românește - și aici și peste Prut.
Patrie ne este doina, Prutule dulce-amar,
Care-ți umblă peste apă și n-are niciun hotar.

Cântece de pâine nouă legănau acest pământ...

Era un drum care urca în cer de pe câmpia coaptă,
Umblat de-o fată c-un paner și-avea ulcior cu apă.
N-a mai rămas nimic din toate ce-am avut;
De-aseară stau pe câmp sub un stejar mărunt.

Ne-am născut să stăm pe aur, dar rămânem tot săraci
Și pământul sângerează, e spinos și plin de maci.
El a fost pământ rotund și era ocean de grâne,
Iar în coarnele de brazi atârnau colaci și pâine.

Ce fântâni erau pe câmp !... Stelele cădeau în ape
Și văpaia se-nchina spicelor de grâne coapte.
De aramă era câmpul, grânele urcau în cer...
E târziu și-i Lună plină - o fată vine c-un paner.

Vino cu mine să vezi unde este pâinea – îmi zice -
E între ape; aici e gras pământul. Și dă să se ridice.
Sunt rănită... Ți-aduci aminte grâul cum urca în cer ?
Își șterse ochii, dar altele curgeau șiroaie din paner.

Grâul nou urca în cer ca să-l vadă soarele.
Brazii, cerbii, munții falnici îngânau izvoarele...
Pe pământuri darnice crește pâinea din țărână:
Doar în ochii morților, eu sunt patria română ?!

Ce lumini neodihnite ale morților slăvesc
Pământul din care ești universul românesc?
Ce gând sumbru-mi osândește
vechiul meu hotar nesters,
Și ce p a t r i e există fără niciun univers?...

Când în râuri curgea aur, au venit flămânzii lumii
Să-nrobească dar pământul, dumnezeul și străbunii.
Glasul meu – izvor de munte – mi l-au auzit eroii:
N-au răbdat să mă-ngenunche nici străinii nici ciocoi!

Îmi știi zestrea mult râvnită: păduri dese, mări de grâne...
Dacii mei – stejari de piatră – erau c i n e v a în lume.
Azi, în vatră-mi bate vântul, satul este colb și fum:
În troiță – mărăcinii, sfinții... doborâți în drum!

De peste tot sunt numai lacrimi de toate câte sunt;
Cântece de pâine nouă legănau acest pământ...
Sunt o patrie săracă, plânsul meu în clopot bate:
Chem în vatra milenară fiii mei plecați departe!

Și blestem să cadă-n neguri fără liniște străinul,
Și să-l ardă-n focuri grele calicia și veninul!
Grânele să urce iară cu arama lor în cer,
Eu să umblu cu ulciorul și cu pâinea în paner.

Mă doare tot ce nu e românesc...

Aplaudaţi!... aplaudaţi cât mai e lumină. Această ţară
Refuză iarna noastră, refuză în genunchi să cadă.
Ne uscă florile secate că suntem învinuiţi de primăvară;
Mamele ne sunt demult ţărână
şi vreme n-au avut să vadă
Cum noi căzuţi mai jos de jos, ne facem mai umili.
Şi iară
Plângând ne cheamă soarele... A mai murit o primăvară.

Pe mine nu m-aplaudaţi...
mă doare tot ce nu e românesc;
Ce n-am trăit este ucis şi moartea mă refuză de o vreme,
Iar drumul mi l-au îngrădit străinii şi parcă nu răzbesc
Să merg cu luna la îngălbenit stejarii. Şi moartea geme,
Sătulă fiind de haita care urlă
la împărţitul ciolanului câinesc.
Am plâns la un stejar ucis...
am plâns de tot ce nu e românesc.

Mama și țara sunt două păcate pe care Dumnezeu ți le permite...

Mihai CABA

„Numai poetul, ca păsări ce zboară...”

În peisajul actualităţii noastre literare româneşti apariţia recentului volum de versuri *„Păsările inimii”*, Editura Armonii Culturale, 2021, semnat de Gheorghe A. Stroia, nimeni altul decât poetul şi scriitorul prolific al ultimului deceniu scriptoricesc, care-şi impresionează cititorii de fiecare dată printr-un discurs liric inconfundabil, izvorât, după propria-i declaraţie în *„motto”*-ul cărţii, din vibraţiile inimii sale aflate mereu în consonaţa trăirilor dornice de înălţate în zbor: *„Doar inima ştie ce este zborul, / doar zborul ştie cum să ajungă la inimă, / fiecare dintre noi este dator unui zbor, / dar mai ales unei inimi...”*. Desigur, prin generozitatea mesajului transmis în conţinutul său, poetul oferă cu dărnicie celor ce-l vor citi un nesperat *„vaccin”* pentru ieşirea cu bine din colapsul *„pandemic”* înfricoşător al lumii înconjurătoare. Şi câtă nevoie avem cu toţii, mai ales acum la vreme potrivnică, de o astfel de alinare sufletească...!

Privindu-i coperta cartonată, atrăgătoare prin lumină şi culoare şi titlul său deosebit inspirat, incitând curiozitatea, volumul *„Păsările inimii”* , frumos înfăţişat doritorilor, face şi o subtilă *„trimitere de gând”* către înaltul... *univers poetic eminescian*: *„Numai poetul / Ca păsări ce zboară / Deasupra valurilor, / Trece peste nemărginirea timpului, / În ramurile gândului, / În sfintele lunci, / Unde păsări ca el / Se-ntrec în cântări.”*

Intrând sfios, cu precauţia cititorului avid de poezie, în conţinutul celui de al 23-lea volum liric (!) al autorului Gheorghe A. Stroia, mă surprinde plăcut *„autoprefaţarea”* acestuia, care vine cu inima deschisă în întâmpinarea celor care vor dori să-l lectureze, supunându-i mai întâi unei interogaţii de mare acuitate sufletească: *„De ce mai avem nevoie de poezie?”*. Într-adevăr, întrebarea aceasta vine într-un moment *„de cumpănă”,* când viaţa OMULUI pare că merge tot mai poticnit în ciclicitatea perpetuă a anotimpurilor, fără să aibă măcar zăbava *„ascultării propriei respiraţii, fără răgazul clipei de a-şi lua inima în palme, ascultându-i vibraţiile...”* Autorăspunsul dat este unul pe o aceeaşi măsură a propriei simţiri: *„După chipul şi asemănarea Sa, EL ne-a dat POEZIA, puterea de a o simţi, puterea de a ne regăsi prin poezie!”* Iar nuanţarea poetică a acestuia este una de mare sensibilitate, din care citez spre exemplificare doar un...*”eşantion”* de lirism:

„Dacă Poezie n-ar fi, / Nici Oameni n-ar fi, / Nici Vise, Trăire, / Nici Şoaptă, Vorbire, / Nici Glas de vioară, / Nici Dorul de ţară.” Să recunoaştem, dară: un răspuns-receptare ce merge direct la inima iubitorului de poezie şi nu numai...

Demn de reţinut ar fi şi faptul deloc întâmplător că eseul-prefaţă *„De ce mai avem nevoie de poezie?”* este datat de autor în chiar *21 Martie 2021 – Ziua Mondială a Poeziei!*

De aici încolo drumul lecturii volumului de poezie este netezit de însuşi poetul printr-o aleasă nuanţare a invitaţiei sale: Cineva m-a întrebat odată: / *„De ce să visăm?” / „Ca să putem trăi”,* i-am răspuns. / VĂ INVIT LA VISARE!...

Şi cine n-ar da curs unei asemenea îmbietoare chemări, atâta vreme cât *„foamea”* noastră de poezie îşi are aseamănare întrutotul celei *„a unei lumini grăbite / de*

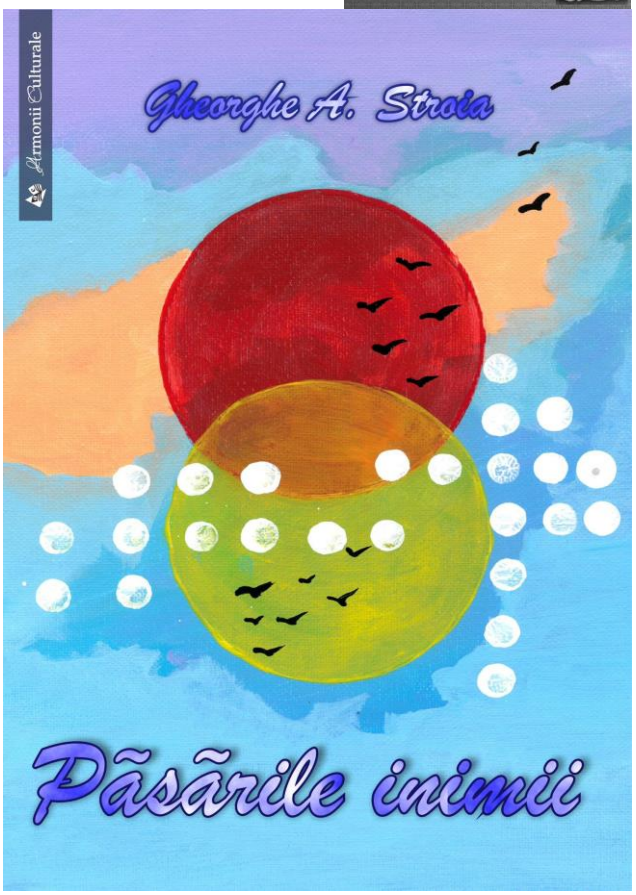

o foame / de întuneric... / apăsătoare” ? (Foame).

Scenele pline de lirism sufletesc se succed în continuare cu repeziciunea *„vitezei I cosmice”,* în ipostaze inedite: *„Simt / că mă preschimb / în păpădie!...”* (Virus ucigaş), *„Sunt verdele ierbii / ce tremură în vânt...”* (Apăsare), *„Ne jucăm / cu alţii, / cu noi înşine* (Jocul), *„Pe aripi de Timp, zburăm / mai sus, tot mai sus (...) dar, / din păcate, nu mai avem TIMP!..”* (Timpul), *„ne topim în neant, / fără să fi învăţat / pe deplin lecţia /* dansului cu viaţa...” (Dansul cu viaţa), *„rămân / un trandafir / prin ploi...”* (Trandafiriu 1), *„M-agăţ cu / inima de vară, / de-aroma / şi culoarea ei”* (Trandafiriu 2), *„rămân zbor, / prin plutirile / aripilor mele.../ albastre.”* (Albastru), *„Îmi ninge-o iarnă-n / fulgi de rouă, /.../ ninge-n al lumânării seu, / al iernii dulce Dumnezeu.”* (Îmi ninge-o iarnă), *„Primăvară, fă din suflet / Câmp întins de mărgărit, / Să devin al tău răsunet, / Dor, pe ram de tei iubit!”* (Primăvară, tu mă iartă).

Uneori poetul cade într-o profundă meditaţie a *„descărcării de sine”* cu celeste răscoliri sufleteşti: *„M-am descărcat / de furia lumii, /.../ mi-am descărcat / neputinţele, / le-am legat de cer, / cu aţă de timp. / Numai de Tine, / Doamne, / cum să mă descarc? / Îmi curgi în sânge / senin de ghiocei!...”* (M-am descărcat), iar alteori este cuprins în respiraţia-i lirică de suflul proaspăt al câte unui *„cub de aer”* inspirator: *„Cântă-mi, iubito, / melodia noastră, / pe strunele viorii / din lacrima ta / dulce-sărată...”* (Noapte de foc), *„Stele mii îţi şoptesc, / supuse, / Iubirea îmbrăcată în galaxii./.../ Fă-ne, Doamne, stele! / Atinge-ne!...”* (Stele).

Mereu inamorat şi statornic fidel *„adoratei sale”* muze, nimeni alta decât iubita sa soţie, *Maricica,* considerată simţit şi declarativ *„steaua mea norocoa-*

(continuare în pag. 29)

(urmare din pag. 28)

să", poetul îi închină în volum numeroase poezii, una mai drăgăstoasă ca alta: *„eşti imaginea mea / în oglindă, / zorii stelelor, / cărările solare ale vântului / din care se naşte lumina; /.../ eşti..."* (Îngemănare), *„Nimic nu / seamănă cu tine, / Nici cerul şi / nici lutul alb, / doar totul pare / că în tine / a pus culoare-n / suflet dalb."* (Femeie), *„La mulţi ani / Adorata mea, / iubita mea, cerul meu, universul meu"* (Steaua mea norocoasă), *„Azi este despre noi /.../ Despre fiecare zâmbet, / despre fiecare îmbrăţişare, / despre fiecare puls al imimii unuia / în pieptul celuilalt. / Despre jumătăţile de cer / pe care le-am unit într-un rai, / cu arome de flori."* (Primii 22), *„Unde să-ţi pictez / nopţile, / pe ce să-ţi sprijin / cerul, / cu ce / să-ţi încalţ vântul? // - Pe tine! Cu tine! În tine!..."* (Aş desena), *„Pe tine / te-aş ascunde / în ochii mei, / în care se ridică / altarul jertfei, / într-o naivă / joacă a nemuririi!.."* (Am ascuns). Să recunoaştem: *E greu să mai afli astăzi asemenea mărturisiri de iubire curată!*

După cum consemnează în *„Repere biobibliografice",* poetul autor, Gheorghe A. Stroia, *„fiul lui Andrei şi al Auricăi Stroia, fiind al 7-lea dintre cei 11 copii ai familiei",* n-ar fi putut să nu îndrepte zborul *„păsărilor inimii"* sale şi către *„adorata sa familie"* , căreia îi dăruieşte *„culoarea vie / pe inimi blând / să vă mângâie, / să vă aducă / pace, fericire / şi dulce, dulce / Mântuire!..."* (Maci de gând).

În acelaşi registru familial sufletesc de mare sensibilitate, amintirile părinţilor săi, *„topiţi demult în Veşnicie"*, sunt pentru poet la fel de *„vii"* şi *„cutremurătoare"* , iar dorul de ei rămâne neostoit în ciuda trecerii anilor: *„Sunt ani de când / plecat-a printre îngeri, / pe drumul cel etern, / ca un pribeag. / Tăicuţul nostru / harnic şi puternic, / tăicuţul nostru - / cerul nostru drag."* (În amintirea ta), *„Rămâi, măicuţo, / Vino din neanturi, / primeşte dorul meu / ca pe-o ofrandă, / trimite mâna ta / cea blândă, / să mângâie privirea / mea cea caldă!"* (Am spus mereu), *„Un glas aud / de dincolo de stele, / nu-mi amintesc / sau poate nu mai ştiu / de ce îmi e mereu, / mereu, mai drag, / un glas din depărtare / ce sună-atât de viu."* (Dincolo de stele).

Ca lector, trebuie să recunosc că aceste neasemuite *„triluri de păsări cântătoare"*, înălţate ca *„o dulce suspinare"* din inima poetului George Stroia către nemuritorii săi părinţi, îmi produc reverberaţia în *„extenso"* a unor neuitate *„stihuri"* închinate amintirii iubitei mele mame: *„O, mamă ce mi-ai dat viaţa / Şi m-ai ferit de-orice necaz, / Spre tine-mi întorc mereu faţa / Cu lacrimi calde pe obraz."*

Familist convins şi iubitor, poetul nu-şi uită nici îndrăgitele sale surori, Rodica şi Cristina, cărora le trimite în dar din cuibul inimii sale *„drăgăstoase păsărele"*: *„Eşti câmp / de flori, / în roşu, / alb şi verde, / paletă / de culori / din viaţa / ce ne vede."* (Câmp cu flori), *„Mândră floare / de câmpie, / Surioara mea / cea dragă, /clipa stă / ca să aleagă / ce să-ţi / dăruiască ţie."* (Floare mândră). Un gând duios şi pentru neuitata soră, Dorina, cea plecată prea devreme către ceruri: *„Care-i calea către tine, / nu e azi, dar va fi mâine, / În Lumină ne-om vedea, / Dulce surioara mea?..."* (Frunză verde de salcâm).

Pe parcursul lecturării volumului *„Păsările inimii"* a poetului Gheorghe A.Stroia mi-a făcut plăcere să descopăr cu uimire şi câteva *„similitudini"* ale unor preferinţe comune, între care, *floarea preferată - macul,* la el: *„S-au strâns / în mine / gândurile voastre, / în ale inimii / chilii sihastre, / s-au adunat / cu mâini / de rugăciune / în macul roşu / din timpul / de tăciune..."* (Macul), la mine: *„ I-am îndrăgit şi orişice s-ar spune, / Iubirii mele n-am cum a-i pune frâu, / Că-ntre spice ei par dulce minune, / Macii roşii din lanurile de grâu..."* (Macii roşii); *culoarea preferată – albastru,* la el: *„nopţi albastre, / gânduri albastre, / visuri albastre, /.../rămân zbor / prin plutirile / aripilor mele.../ albastre."* (Albastru), la mine: *„Privesc ades în fapt de seară / Spre ceru-nalt şi plin de aştri, / Din care stelele-mi pogoară / Superbii trandafiri albaştri..."* (Trandafiri albaştri).

Câteodată poetul se lasă ademenit de îndrăzneala propriului gând: *„Te-ai gândit, / vreodată, / Poetule, că, / Muritor fiind, / ai putea deveni / Nemuritor? /.../ Că vei avea puterea / de a alinta vântul, / de a stinge / sau aprinde soarele, / de a potoli marea, / de a astâmpăra / setea sufletului / de lumină?"* (Te-ai gândit?) sau de profunzimea acestuia: *„doar clipa / poate privi destinul, / fără ca inima / să-şi plângă iubirea; // doar iubirea / poate privi înainte, / fără ca sufletul / să-şi plângă poezia."* (Doar).

Până şi *„tăcerea"* poetului, rareori exteriorizată, capătă un farmec şi un colorit aparte: *„Tac mov şi alb / şi albastru, / în cerul de culori / ce-i înmuiat în floare, / aripi de îngeri sinilii / peste tăcerea mea / să zboare."* (Tac).

Dobândind din familie credinţa creştină strămoşească şi împărtăşindu-i crezul acesteia în lăuntrul fiinţei sale, e firesc ca poetul mărturisitor să înalţe *Divinităţii Cerului* toată slava şi închinăciunea sa: *„De undeva de dincolo de stele, / Veghează Domnul dintre aştri, / plângând cu lacrimi mari, tăcute, / vărsate pe norii sihaştri.* (Stele), *„Măicuţă Sfântă, pururea Fecioară, / Cu ale Tale lacrimi, rugi fierbinţi, / Dă lumii pace şi credinţă mare, / Pe oameni fă-i copiii Tăi cuminţi."* (Măicuţă Sfântă). Ca mirean bine cumpănit în cuget şi simţire, nu se sfiieşte să dea semnalul *„trezirii"* co-naţionalilor săi: *„ E ceasul / al douăsprezecelea, / bat clopotele Sufletului, / strigând cu glasul / sacrei euharistii: / Treziţi-vă!"* (Poarta Timpului), dar şi să-şi reitereze propria-i misiune: *„Voi pune rugăciunea în suflet ca balsam, / voi strânge-n braţe iarăşi pacea, prietenia, / iar zilele le-oi umple cu binefaceri noi / şi voi iubi mai tare curajul, omenia."* (Pro)misiune.

Poet–cetăţean, participant activ la viaţa şi tradiţiile comunităţii, promotor al mişcării culturale româneşti, Gheorghe A. Stroia nu pridideşte nicio clipă pentru a-şi acorda şi armoniza *„strunele lirice"* ale scriiturii sale la momentele însemnate, înălţătoare în spirit, din actualitatea socio-culturală a României. Atunci *„păsările inimii"* sale aduc în zbor dezinvolt mesajul său poetic pentru *15 ianuarie – Ziua Poetului şi a Culturii Naţionale* (Spre care lumi, Eminului, Eminescul nostru), *24 ianuarie – Ziua Naţională a Unirii Principatelor Române* (Noi vrem să ne unim cu ţara, Slavă ţie, Cuza Domn), *31 august – Ziua Limbii Române* (Îţi simt).

Din cele 126 de pagini ale volumului, încadrate fiecare într-un filigranat chenar cu motive florale, răzbat simţitoare *suspine* la momentul trist al plecării în Veşnicie a îndrăgitei actriţe Draga Olteanu Matei: *„plâng, / lăcrimez, / mi-amintesc, / mă tânguiesc, / din drag, / pentru DRAGA!"* (Pe curând, DRAGA), dar şi *chiote de bucurie* la tradiţia sărbătorii de

(continuare în pag. 35)

Cornel Simion GALBEN

Poveste despre „o lume defectă“

„Nu te poți reinventa, ca om, zămislind proiecte doar în vis. Proiectele autentice sunt cele ale timpului real“, îi scrie Andra lui Z înainte de a-l părăsi și momentul acesta de ruptură declanșează o sarabandă, ce conduce în cele din urmă la cunoașterea filosofiei de viață a acestora și a unei noi povești despre „o lume defectă, defectă, tare defectă“, cum o consideră **Ion Fercu**, el însuși supraviețuitor „într-o creșă de adulți care cultivă himere“.

Pornind pe urmele celei ce „Experimenta fericit teoria aceea care-i spunea că este adevărat doar ceea ce este util“ și având proaspete în memorie cuvintele ce i le atribuie lui Z (*Dar ca să mă reinventez, ca să mă trezesc la viață, trebuie să-mi ucid amintirile, să născocesc un fel de nou moment zero al ființării mele*.), poetul buhușean face, la rându-i, o cotitură, căci după trei izbutite volume de poeme (*Iadul de paradă* - 1996, *Prizonierul prizonierului* - 1998, *Amanții absurdului* - 2002) și alte două de tatonare (monografia *Teatrul Bacovia, 50. Frumoșii nebuni ai marilor iluzii* - 1998, *Agonia umanului* - eseuri, 2000), el pare a se simți mult mai în largul său în proză, gen în care a atras deja atenția criticilor și cititorilor prin cele două tomuri ale romanului *Oaspetele* (I - 2004, II - 2007), premiat de Filiala Bacău a Uniunii Scriitorilor.

Ca și în acestea, noile personaje principale ale romanului **Z** (Iași, Editura Junimea, 2009) se scaldă în „voluptățile singurătății“ și ale înstrăinării, atât A., cât și Z fiind „un fel de pom călător care nu se poate fixa nicăieri“ și care, separat unul de altul, ajung la concluzia că, tot alergând după libertatea ce-i subjugă ori gloria nu de puține ori iluzorie, e „obositor și deprimant să fii un cetățean al lumii“.

Personalități distincte, ei se caută în continuare nu doar pe sine și, în pofida separării, se apropia chiar mai mult cu fiecare nouă scrisoare, cu fiecare veste despre succesele ce le îmbogățesc palmaresul unor cariere strălucite, cu fiecare deziluzie ori gând ce le amintește de țignita rugăciune ce i-a legat într-o căsnicie tumultuoasă și armonioasă până la un punct.

Iar cum a „trăi nu-i de ici-colo“, ci un „eveniment atât de efemer, încât merită să riști totul pentru întâmplarea asta pe care ți-a scos-o în cale un spermatozoid rătăcit“, fiecare își folosește cu intensitate clipele dăruite de un Dumnezeu prea îndepărtat de ființa lor pentru a nu fi căutat, dar în care se va sălășlui totuși sub spectrul unui deznodământ pe cât de tragic, pe atât de bulversant.

Și dacă Z are impresia că e un „personaj cu o viață încropită din mii de iluzii cumpărate în rate“, Andra e concomitent „îndrăgostită de statornicie“, dar și dornică să evadeze din lanțurile căsniciei, pentru a se consacra în totalitate picturii, deși cu riscul ca relația ei cu șevaletul să

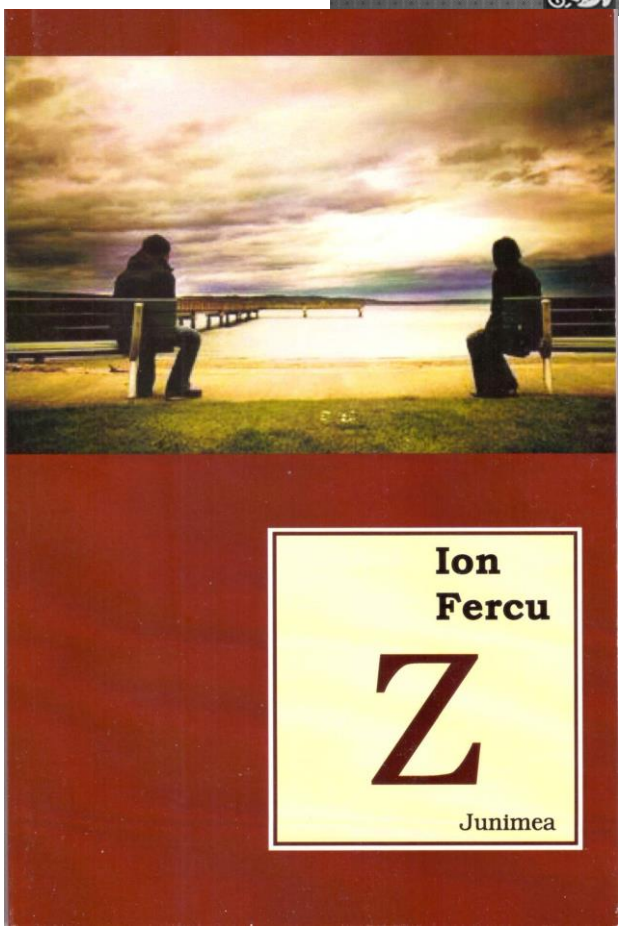

devină „un tip aiuritor de dependență“, ce o aduce adesea în miezul unor crize greu de înțeles de cei din jur.

Neacceptând să-și piardă „titlurile pentru care trudise(m) toată perioada pustimii“ sale, Z pare cantonat pentru totdeauna într-o copilărie ascunsă sub fustele ninetistelor și a nelipsitelor lor „anumite jocuri de societate“, prea plictisitoare dacă nu ar deborda de ironie și umor la adresa societății dominate de milițieni burtoși și de „devotații“ domni-tovarăși, „cetățeni cu haine croite la același meseriaș“, de la care „Micul depravat“, cum a fost numit, a reținut mereu câte ceva (*E drept că pe corpul Lizei, fata doamnei Nineta, am luat primele lecții de anatomie. Avea niște contururi lipsite de echivoc, de la sâni – asta era o mare calitate, pentru că nu fusese inventat încă implantul cu silicon – și până la picioare, pe care le purta cu ea cât se putea de neacoperite. [...] În poala Ninetei am asistat nu numai la primele lecții despre limbaj, ci, aveam să descopăr mai târziu, am luat și primele lecții de hermeneutică autentică* ș.a.m.d.).

Destinul picaresc al Marelui Alb evoluează ascendent, de la „talent al târgului“ la mucicianul „cu ștaif“ și violonistul ilustru, „invitat pe marile scene ale lumii“, însă biografia sa transpare nu atât din consemnările diaristice ale celui inclus de A. „într-un fel de cimitir migrator“, ci mai mult din scrisorile acesteia, ele însele adevărate mici eseuri, cu inserții livrești ce fac deliciul cititorului și probează că romancierul se mișcă destul de lejer în lumea muzicii, plasticii, muzeelor, filosofiei, istoriei și, în genere, a culturii enciclopedice.

La rândul ei, sinuoasa traiectorie existenția-

(continuare în pag. 35)

Constantin BEJENARU-BECO

Eminescu

Angelic, celest, inoxidabil,
Sinea rostirii noastre
Înaintea timpului său,
EMINESCU este contemporan
Cu universalitatea din noi.

DORINŢĂ

Vreau ***versul meu*** să fie muşchiulos,
Viril, dur ca salcâmul şi vârtos,
Biciuitor, fecund şi drăgăstos;
Impunător precum o *Catedrală*
Cu zidărie sapienţială
Şi-aurorale liturghii
Ascunse-n stranii vitralii;
Dar al imaginaţiei divinatoare,
Har al gândirii atotcreatoare,
Polen în flori de fluturi sărutate,
Şi *Dragobet*e-al nopţilor ciudate;
Plin de curiozităţi oculte,
Blesteme, vrăji mocnite şi magice insulte;
Propriu-mi tainic *Prometeu*,
Mângâietor şi curcubeu,
Aşa să fie ***versul meu***,
Demn de *Homer* şi de *Orfeu*.

ACASĂ

Dacă nu suntem conectaţi cu *Duhul Cerului* –
Mângâietorul, este imposibil să creştem
Spiritual, să nădăjduim că într-o zi
El va veni ca să ne ducă
Acasă.

CÂNTEC

„Muza mea cu suc de mure
Numai bune de jertfit,
Unge tâmplele-mi şi fruntea-mi de
Poet de Cer iubit
Şi din zvon de codru-albastru
Cântul meu urcă la stele-n
Dansuri lungi de verzi liane
Întrecute doar de ***iele***
Prinse cu ***satiri*** în hore
Lătrate de ***câini enoţi***
De pe vremea când pe-aicea
Vremuiau aprigii goţi".
Pe cuvânt de bejenar chihlimbar
Că acest cântec l-am găsit scris
Pe un trunchi de stejar
Din ***Pădurea Letea*** fraged rourată,
Enigmatică şi luxuriantă
Din ***Delta Dunării*** – misterioasa bacantă
A ***Dobrogei*** cosânzene-hiperboreene
Care-şi odihneşte duhovniceşte
Trupul alb ca de argint
Pe flori moi aeriene
De sângeriu hiacint.

PRECUM

Smerenia şi *Vanitatea* –
Două atitudini care se-mpletesc
Pentru a genera stări complexe
Precum cea a melcului care,
Deşi se târăşte, trăieşte toată viaţa
Cu privirile aţintite spre *Cer.*

SĂNĂTOS TUN

Mă-ntâlnesc zilnic pe stradă
Cu urmaşii urmaşilor celor care
L-au răstignit şi-n privirile lor
Văd războiul total cu mine însumi,
Obsedat de dorinţa de-a fi
Gâdele *Universului* foarte aproape
De centrul exploziei primordiale
Pentru-a fi capabil să călătoresc în
Infern şi apoi să mă-ntorc ***sănătos tun***
În lumea obişnuită a *Paradisului*
Doar pentru o *Veşnicie*
De fiii fărădelegii pierdut.

VIS ŞI POEZIE

Suflete-al meu care tânjeşti
Să devii propria-mi paee
Şi-n dor de nemurire înfloreşte
Eufonia verbelor sărace,
Cu griji sublime, bunăoară,
Scufundă-n calmă nebunie,
Fiorul autoscopic care mă-nfioară
În scutece de ***Vis şi Poezie***.

JUDELE *ANA CALFA*

Judele *Ana Calfa*,
Împacă varza cu
Capra spre a da
Câştig de cauză
Lupului *Alpha*.

DESTIN

Deşi la trup sunt foarte mic
În creier ţin tot *UNIVERSUL*
Şi caut să mă înţeleg
Ca *EU* diacronic pentru că
Doar dacă mă reconfigurez
Cuantic-Galactic pot efectiv
Să aflu că *„sunt"* şi
Asumându-mi nucleul
Formulei existenţiale,
Să descopăr de unde vin
Şi-ncotro merg, visând
La mersul *Lumii*,
La apele *Istoriei* şi *Veşnicia*
Propriului
DESTIN.

Pr. dr. Iuliu-Marius MORARIU

Redescoperirea lui Ion Brad în publicistica clujeană

Mihai Cistelican, *Publicistica lui Ion Brad (1929-2019),* prefață de Ilie Rad, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2021, 428 p.

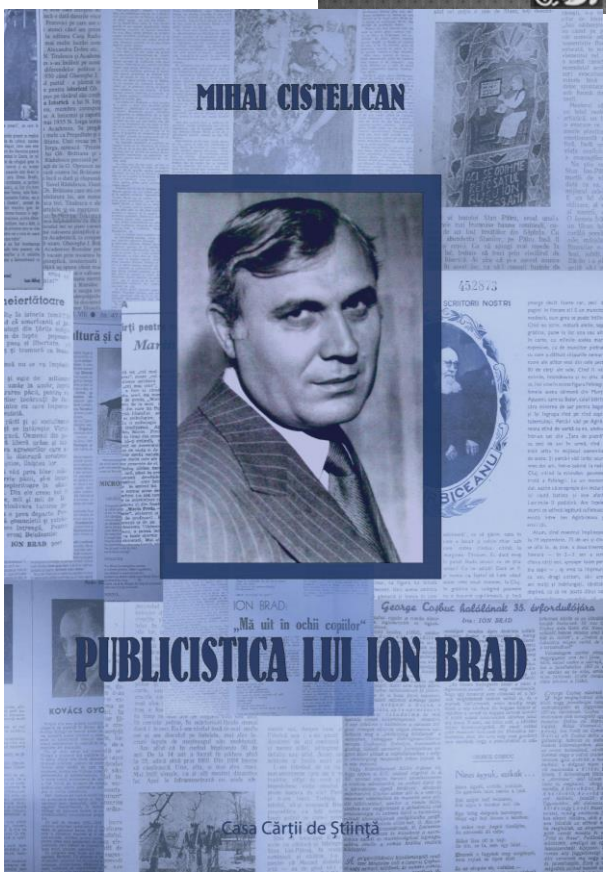

Mihai Cistelican e deja un nume cunoscut în peisajul cultural clujean și cel românesc. Redactor și colaborator al mai multor publicații, doctor în științe ale comunicării începând cu anul 2020 și coeditor al mai multor volume (a se vedea: *Ion Agârbiceanu. Articole cu caracter ecleziastic (1903-1945),* ediție îngrijită, notă asupra ediției, note și comentarii de Ilie Rad, prefață de prof. univ. dr. Stelian Tofană, Editura Tribuna, Cluj-Napoca, 2018; Remus Hădărean (coordonator), *Comuna Ceanu Mare în secvențe istorice, literare și imagini,* Editura Casa Cărții de Știință Cluj-Napoca, 2019; *Ion Vlad. Alternative la memorii: dialoguri, corespondență, mărturii,* o carte concepută și realizată de Ilie Rad, Editura Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2019) și prezență constantă în cadrul mai multor evenimente culturale recente de prim rang, domnia sa a oferit în anul 2021 publicului cititor o amplă monografie dedicată scriitorului și diplomatului Ion Brad (1929-2019).

Cercetarea, care face cinste deopotrivă autorului, cât și celui ce l-a îndrumat înspre asumarea acestui gen, respectiv ilustrul profesor și filolog clujean Ilie Rad, el însuși semnatar și plămăditor al unor monografii devenite adevărate modele ale genului, are la bază teza de doctorat a celui în cauză. Prefața întregului demers o semnează mai-sus pomenitul om de știință din capitala Transilvanie (p. 7-10), care are între altele și calitatea de apropiat al celui evocat și este autor al unui volum epistolar care-l are în centru pe scriitorul Ion Brad (a se vedea: Ion Brad, *Dialoguri epistolare săptămânale (din iarnă până-n vară – ianuarie-iunie 2014,* Editura Eikon, ClujNapoca, 2014). Dânsul vorbește aici despre povestea care a stat în spatele demersului anamnetic și subliniază multiplele valențe ale antreprizei cu caracter restitutiv, ce poartă semnătura lui Mihai Cistelican. Aprecierile, toate la superlativ, care, dat fiind faptul că vin din partea unui om atât de exigent și a unei personalități de referință a genului, nu sunt, în mod cert gratuite, debutează cu o prezentare generală a întregii structuri a demersului. Domnul profesor arată aici că:

„Lucrarea de faţă abordează, aşadar, toată literatura nonfictivă a lui Ion Brad şi este structurată în 12 capitole, multe fiind împărţite în subcapitole, aşa cum stă bine unei lucrări ştiinţifice.

Astfel, la început, autorul explică motivele şi contextul în care a acceptat să facă o teză despre Ion Brad, realizează un portret al scriitorului, apoi trece la analiza primelor articole ale lui Ion Brad, publicate în ziarul clujean Lupta Ardealului. De remarcat că aceste articole sunt descoperirea autorului lucrării de faţă, pentru că nici Ion Brad însuşi nu îşi mai amintea de ele.” (p. 7).

Urmează apoi argumentul autorului (p. 11-17), în cadrul căruia acesta trece în revistă aspecte precum contextul scrierilor care-i poartă semnătura, vorbește despre contactul personal pe care l-a avut cu cel evocat, despre obiectivele demersului său, dar și despre aspectele de noutate pe care un astfel de demers le poate aduce. Conștient de faptul că a vorbi despre un autor al cărui trecut s-a intersectat în trecut și cu politica pre-decembristă, Mihai Cistelican nu ocolește acest subiect, ci ține să să sublinieze chiar modul în care cel în cauză a fost capabil să ocolească, atunci când a fost nevoie, vigilența cenzurii, cu scopul de a valorifica anumite aspecte de patrimoniu legate de locuri cu puternice reverberații istorice, precum Blajul. Astfel, după cum ține să arate în pasajul în care adresează o directă și sinceră întrebare cu valențe metodologice:

„Ce aduce nou lucrarea de față de față? Activități editoriale pe care autorul nu le-a adus în discuție în spațiul public atât de mult, cum ar fi perioada prolifică petrecută la *Lupta Ardealului,* apoi pe cele de la *Almanahul literar, Cravata roșie, Luceafărul, Scânteia tineretului* sau *Gazeta literară,* dar și atitudinile sale de apărător al Blajului istoric, atât în comunism, perioada editorială în care autorul nu avea neapărat funcția de gazetar, ci de angajat în domeniul culturii, diplomației sau teatrului (1965-1989), cât mai ales după căderea regimului, vocația sa epistolară, de descoperitor al istoriei literare, totul prezentat într-o manieră unitară și respectând norme științifice. Un capitol inedit este reprezentat de datele găsite în Arhivele Naționale și ale Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (Ion Brad fiind membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român), în care există mențiuni despre activitatea sa. Mai spectaculos este faptul că aceste date n-au fost consultate nici de Brad însuși, deoarece nu dorea să le cunoască, așa cum ne menționa în cadrul unei discuții.”(p. 15).

Demersul propriu-zis este segmentat în

(continuare în pag. 33)

(urmare din pag. 32)

zece capitole mari și acompaniat atât de o bogată listă conținând referințele și bibliografia (p. 300-358), valoroase anexe și ilustrații ce vin să confirme anumite aspecte prezentate în text (p. 359-408), dar și un binevenit indice de nume, întocmit cu acribie de către distinsul cercetător clujean (p. 409-426).

După ce, în partea de început, Mihai Cistelican îl înzestrează pe Ion Brad cu un portret de scriitor (p. 18-20), în capitolul al doilea vorbește despre debutul său jurnalistic și colaborarea cu *Lupta Ardealului* dintre anii 1949 și 1955 (p. 21-43). Următoarea subunitate tematică (p. 44-134), scoate de sub negura uitării colaborarea sa cu publicații precum *Almanahul Literar, Cravata Roșie, Scânteia Tineretului, Gazeta Literară* sau *Luceafărul* și îl prezintă ca apărător al Blajului în anii '50. Apoi, Mihai Cistelican vorbește despre Ion Brad și modul în care se regăsește imaginea lui în arhivele PMR, PCR și în buletinele informative ale Securității (p. 135-141). Activitatea publicistică a lui de după 1989 nu scapă nici ea ochiului atent al autorului, care o are în vedere în cadrul celui de-al cincilea capitol (p. 142-143), pentru ca ulterior, Grecia și modul în care a văzut-o un om care a fost vreme de mai mulți ani ambasadorul țării sale aici, să fie analizată în paginile celui următor (p. 143-180).

Întrucât, așa cum am menționat deja, cel în cauză a fost un om cu o genuină vocație epistolară, acest aspect constituie și el subiectul unei ample analize (p. 181-228), fiind acompaniat de o prezentare a modului în care se regăsesc imaginea și mesajul lui Ion Brad în interviuri (p. 229-275). Descoperirea istoriei naționale sau a celei literare și modul în care scriitorul s-a preocupat de acest aspect constituie subiectul penultimului capitol al întregului demers (p. 245-270), în vreme ce, în partea de încheiere (p. 276-295), el vine să analizeze un interesant demers despre *Cărțile prietenilor mei* (p. 277-289), dar și alte lucrări ce se înscriu pe aceeași direcție. În același timp investigația urmărește și aspecte de postumitate, căci concluziile sunt precedate de o trecere în revistă a modului în care sfârșitul pământesc al scriitorului s-a reflectat în presă (p. 290-295). Ample și bine documentate, concluziile (p. 296-299) vin să fixeze cele deja expuse și să sublinieze anumite aspecte cu relevanță primordială. Mihai Cistelican ține să insiste, de exemplu, asupra unor aspecte ce privesc originalitatea și ponderea majoritară a textelor publicate de Ion Brad după 1989:

„Nu puteam să nu subliniem importanța caracterului inovator prin gruparea unor subiecte dominante majore din publicistica lui Ion Brad de după 1989, în privința tuturor cărților publicate de Brad, în care publicistica are valoare: articole despre Grecia, vocația epistolară, interviuri oferite, descoperirea istoriei naționale, descoperirea istoriei literare, dar și ultimul proiect editorial al autorului.

Ion Brad a trăit în perioade tumultoase, agitate și imprevizibile, când influențele politice și răsturnările sociale loveau crunt în ceea ce poate fi numit generic cultură (începutul comunismului sau perioada anilor 1990). A încercat, dar nu de fiecare dată a și reușit, să le combată în scris". (p. 298-299).

Rod al unui efort de documentare amplu și lucrare ce sintetizează o bibliografie colosală, aș îndrăzni să zic, lucrarea lui Mihai Cistelican intitulată: *Publicistica lui Ion Brad (1929-2019),* publicată la editura Casa Cărții de Știință din Cluj-Napoca în anul 2021, se constituie nu doar într-o monografie model, ce va trebui cu certitudine luată în considerare de către viitorii cercetători care se vor încumeta să realizeze astfel de aprofundări ale genului, ci și într-o restituire documentară necesară și într-un instrument util. Datorită unor oameni precum autorul cărții de față, Ion Brad e un fericit. Se poate odihni liniștit, alintat de mireasma veșniciei, conștient fiind că, în urma muncii săvârșite de autor, este ferit de uitare, evaluat obiectiv și nu într-o manieră trunchiată sau subiectivă, așa cum adesea se întâmplă cu autorii care au trăit în vremurile de altădată, analizat și restituit posterității într-un nimb de lumină. În același timp, evaluările critice pe care autorul le face, rod al unei maturități analitice rar întâlnite, dublate de o muncă aparte de identificare și triere a potențialelor lucrări ce puteau constitui literatura demersului, dar și faptul că monografistul lucrează cu surse de primă mână, asumându-și dificultățile presupuse de ceea ce poate fi denumit fie prin sintagma *travaux de benedictin,* fie prin cea de *muncă de Sisif* în anumite situații, vin să dea valoare cercetării monografice și să o impună între lucrările reprezentative ale genului, transformându-l într-un vrednic ucenic al celui care i-a slujit ca îndrumător și model, căruia, cine știe, s-ar putea să îi dedice peste ani, o monografie la fel de reușită.

Virginia CHIRIAC

Un roman polifonic, „Ca sarea în bucate...Far niente", de DOREL RAAPE

Există limite ale expresiei artistice în literatură? Până unde poate merge un scriitor cu libertatea de exprimare, încât să nu i se reproșeze că încalcă normele codului etic? Putem cataloga drept imorală arta celui care oglindește în opera sa cu maximă sinceritate, realitatea netrucată a unei lumi dezgolite de sens, prinsă în captivitatea unui vid existențial marcat de relativism, agnosticism și vacuum sufletesc? Iată câteva întrebări care nu au deocamdată un răspuns definitiv, din moment ce se mai nasc încă multiple controverse pe marginea acestui subiect, între adepții conceptului estetic tradițional și moderniștii-reformatori ai artei.

Odată cu începutul secolului al XX-lea, cam de pe la 1920, când scriitorul irlandez James Joyce face un salt impresionant spre modernism, susținând teza că „arta înseamnă, înainte de toate, libertatea gândirii și revolta împotriva șabloanelor împământenite", putem vorbi de autonomia literaturii, care se distanțează de dogmele religioase și de cutumele tradiției, prin capacitatea „spiritului de a se exprima în libertate neîngrădită". Arta modernă nu-și mai propune ilustrarea frumosului ca parte integrantă în ecuația trinară platoniciană: BINELE-FRUMOSUL-ADEVĂRUL, urmărindu-se separarea acestui concept estetic și reformularea compatibilităților sale asociative cu elemente din sfera amoralului, grotescului, macabrului sau sordidului existențial.

Inepuizabil și irepetabil ca formulă estetică, autorul unor romane de succes, premiate și elogiate de critici prestigioși, reușește să ne surprindă cu fiecare apariție editorială, dovedindu-ne capacitatea sa uluitoare de a se reinventa de fiecare dată, prin forța și mobilitatea unui talent ieșit din comun. Dorel Raape este un artist total, atipic în contextul literaturii noastre, nu numai prin noutatea incontestabilă a stilului, ci și prin densitatea matrialului epic, prin avalanșa noianului de informații enciclopedice, dobândite prin studiu și cercetare din varii domenii ale artei și științei. Ultima carte a originalului scriitor, CA SAREA ÎN BUCATE...FAR NIENTE, Editura *Lucas*, Brăila, 2020 este o lucrare polifonică, ce izvorăște din marea vocație a scriitorului de a sublima esența materialului lexical, în vibrații armonice acustice, profund consonante cu mișcările lăuntrice ale sufletului personajelor sau cu tumultul necontenint al materiei.

Acest roman cu aspect mozaicat creează punți nebănuite între muzică și literatură, dintr-o perspectivă integratoare, cu imense posibilități combinatorii ale planurilor narative, derulate pe acordurile celeste ale muzicii lui Edvard Grieg, Claude Debusy sau chiar în ritmurile moderne al muzicii rock, folk, inserate în substanța narativă a cărții. Versuri ale unei melodii celebre interpretate de Mircea Vintilă devin titlurile câtorva capitole definitorii în conturarea simbolisticii textului: *Un' te duci tu, mielule*?, *Cin' te mâncă, mielule*? sau *Ce să faci tu, mielule?,* care concentrează materialul epic într-o subtilă parabolă cu conotații religioase, pornindu-se de la ritualul jertfei mielului pascal:

„ *-Ce s-aude, Mielule?*

- Coasa-n iarbă, Domnule.

- Coasa Morţii!

- Întotdeauna, Moartea în mai toate reprezentările ei, are cu ea o coasă.

- Mielul nu poate fi cosit… Nu cunoaște moartea… este nemuritor... El, Mielul, totuși a murit, dar a înviat.

- Ce s-aude, Mielule?

- Cocoșii!

- Nu va cânta cocoșul, iar tu te vei fi lepădat de trei ori de Mine.

- Când judecătoarea mi-a spus să jur cu mâna pe Biblie, mi-am dat seama că nu am unghiile tăiate și atunci, de rușine, am refuzat să jur, lepădându-mă de Iisus, spunând că sunt ateu....

- Comparându-te cu Petru, lepădarea ta de El îmi pare meschină.

- Comparându-mă cu Petru, nu reușesc decât să mă disprețuiesc!

- Mituri din Biblie! Doar mituri!"

Scrisul lui Dorel Raape are nerv, temperament, se revarsă într-un torent amețitor de teme și motive literare, pe fluxul unei imaginații deschise fantasticului și oniricului. Eroul cărții, Dumitru Ot Cerdac, fostul călugăr Ghelase, excomunicat din rândul comunității monahale, dezabuzat de eșecurile și neajunsurile din viața personală și aflat sub influența scrierilor lui Emil Cioran, ajunge în pragul sinuciderii:

„Deşi s-a spălat pe picioare, nu s-a putut spânzura! Dumitru nu avusese noroc, trăia! Noroc avusese un oarecare personaj din evocările lui Emil Cioran.

Norocosul primise o moştenire din America şi în toate nopţile şi în toate zilele, bea, chefuia, umbla cu lăutarii după el, pe ulițele satului, chiar şi în miezul zilei, când sătenii erau la muncă, pe câmp... şi a avut încă o dată

(continuare în pag. 35)

(urmare din pag. 34)

noroc, a avut norocul să moară când a terminat toţi banii!

Dumitru terminase toți banii, nu mai avea niciun ban, era în viață, își simțea inima bătând, respira, îi era foame şi avea chef să facă sex!

- LOL, sex!

De respirat, putea să o facă în voie, trase aer adânc în piept, cu voluptate, de câteva ori, aerul răcoros de la moșie... La moșie aerul era gratis..."

Discuțiile interminabile cu motanul și măgarul amână momentul fatidic și, la fel ca Sheherezada, personajul din „O mie și una de nopți", care-și salvează viața, inventând o poveste interminabilă, Dumitru, fost Ghelase, înnoadă șirul unor digresiuni eseistice, făcând conexiuni surprinzătoare, între literatură, artă, religie, istorie și filosofie. Personificarea, alegoria și metafora revelatoare sunt câteva dintre modalitățile unei tehnici literare inedite, menite să transpună cititorul într-o realitate paradoxală, în care personajele animaliere participă la dialog, emit judecăți, iar Saskia, soția lui Rembrandt, devine iubita lui Ghelase. De fapt, trama epică este segmentată în fragmente, răstălmăcită și reinventată dintr-o perspectivă auctorială, scindată în mai multe voci narative, încât lumea lui Raape devine un ansamblu coral, sub bagheta unui dirijor atotcunoscător, iar nimic din ceea ce este omenesc nu-i este străin acestei lumi. Alcoolul, narcoticele și sexul sunt ingredientele care stimulează verva și imaginația eroilor, făcând suportabilă existența într-un univers minat de angoase, spaime și contradicții.

„Ca sarea în bucate...far niente" impresionează prin structura complexă și versatilă a perspectivei auctoriale, cu o abordare total diferită, de la un episod la altul, fiind, în același timp, vag metafizică, lucidă, ironică sau chiar cinică. În acest sens, mituri și simboluri religioase sunt destructurate și resemantizate prin asumarea unei libertăți totale față de canoanele bisericești:

„- Dumnezeu Tatăl, zis Iahve sau Allah, a plecat în exil.

- Era cazat în Templul din Ierusalim și se simțea bine, dar a trebuit să plece, scârbit să mai trăiască langa Zidul Plângerii. S-a exilat în Nova Roma, zisă Istanbul, în Sfanta Sofia, de unde a trebuit să plece, fiind scârbit de apucăturile Credincioșilor, care urlau de câteva ori pe zi, din minaretele adăugate, la colțurile noului templu. A trăit o vreme, fiind în exil, într-un templu, ridicat în Cea de a Treia Roma, zisă Moscova, până când Stalin a hotărât să dărâme acest al treilea templu. În cele din urmă, Dumnezeu s-a exilat pe muntele Ceahlău, după unele experiențe de scârbă la Muntele Athos. Pe muntele Ceahlău El s-a întâlnit cu Entitatea, de a cărei inimă s-a îndrăgostit pe loc. „Dacă Dragoste nu e, nimic nu e!" Acum, El trăiește exilat în inima Entității, inima Entității în preajma căreia supraviețuia Dumitru, cel mai plăcut loc de exil, pe care l-a găsit Dumnezeu în Univers…

- Unii spun că l-au văzut pe Iisus mergând pe apa Lacului Bicaz.

- Alții spun și ei că l-au văzut mergând pe apa Lacului Bicaz, dar în sens opus."

„Cine sunt eu?"se întreabă Dorel Raape prin mijlocirea vocii narative din roman, iar răspunsul vine din partea lui Baudelaire:*„Je suis comme le roi d'un pays pluvieux,/ Riche, mais impuissant, jeune et pourtant très vieux".*

(urmare din pag. 29)

Dragobete: *„Foaie verde toporaşi, / Veniţi, mândri românaşi, În hora de Dragobete / Să unim flăcăi cu fete!"* (Strigă dragostea pe luncă). Însă, pare că cel mai melodios *sună* cântul de sfinţenie al colindelor străbune, îngânate într-un refren cu totul copleşitor: *„Colinde, colinde sfinte, / Fulgi albi din zări venind, / Colinde, colinde sfinte, / Îngerii se-aud cântând!"* (Colinde, colinde sfinte).

Pe deplin extaziat sufleteşte la încheierea lecturii volumului liric *„Păsările inimii"*, nu-mi mai rămâne de făcut nimic altceva decât să adresez calde felicitări autorului Gheorghe A.Stroia, prieten drag, urându-i pe mai departe, răstălmăcind un vers dintr-un catren al poetului: ***„vânt bun din pupă, poeziei"***, dar şi recomandarea unei lecturi agreabile, tonifiante, pentru cititorii împătimiţi de poezie, *ca păsări ce zboară...*

(urmare din pag. 30)

lă a Andrei se lasă devoalată fie din propriile mărturisiri inserate în cele 12 scrisori către Z, încheiate invariabil cu sintagma „Altfel, toate-s vechi și nouă toate. A.", fie din gândurile indirecte ale celui „predestinat excepțiilor", ce o cucerise definitiv și de care, la nivelul mentalului cel puțin, nu s-a despărțit niciodată, cu toate răzvrătirile ei și cu tot „cancerul spleenului" ce le-a devorat căsnicia.

Folosind această formulă arhitecturală narativă și semantică a dublei imagini, Ion Fercu interferează cu abilitate stilul jurnalier cu cel epistolar, timpul trecut cu cel prezent, angoasele singurătății cu fojgăiala blocului ori a cartierelor bucureștene de tip Ferentari, „specia aceasta umană specială a depravaților" cu lumea elevată din sălile de concert și de expoziții, căutarea „aproape maladivă a solitudinii" cu nevoia de mărturisire, încăierarea dintre bandele rivale cu integrarea în lumea vieții mănăstirești ori a unei colectivități insulare, sentimentul de panică la ieșirea din copilărie cu ceea ce „înseamnă reperele umane", singurătatea în doi (*Este cea mai tiranică formă de singurătate*.) cu cea de unul singur (...*este mai umană*), statul de „vorbă cu vântul" cu vorba „prin tăceri", „condiția asta de cetățean al mahalalei sufletului" cu cea a lui Iisus, care „duce în spate nu o cruce de răstignit, ci întreaga povară a omenirii", speculațiile eseistico-filosofice cu folclorul penitenciar, ironia și autoironia cu parodia, teama de moarte cu credința că „moartea este o adevărată mană cerească pentru om", dragostea cu ura, ruperea de Dumnezeu cu asidua căutare a Creatorului și încă multe altele pe care nu le mai înșirăm, convinși că aveți abilitatea să le descifrați și singuri.

Un prozator înzestrat, cu alte cuvinte, de o inteligență sclipitoare, ca și eroii săi, și o poveste în poveste plină de sevă despre lumea defectă în care viețuim, captivantă în totalitate, ce impune de la sine un romancier de forță, capabil să ne surprindă oricând cu o nouă carte de anvergură, așa cum este aceasta.

Ghiță NAZARE

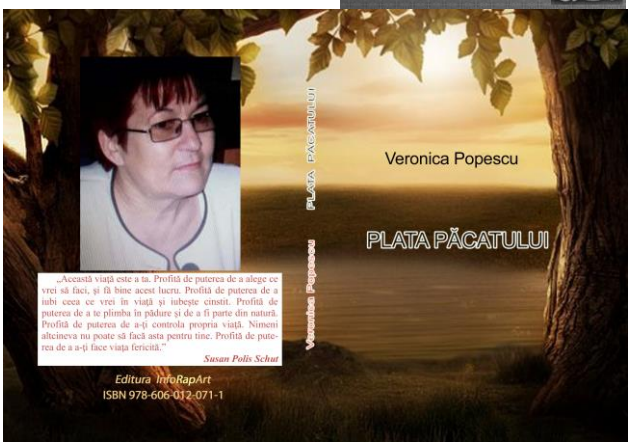

DRAMELE VIEȚII ȘI PLATA PĂCATULUI*

După debutul cu poezie (*Daruri și lacrimi*, Editura *Olimpias*, Galați, 2015; *Pe aripile timpului*, Editura *Info-RapArt*, Galați, 2016; *Din nicăieri te-aștept*…, Editura *Info-RapArt*, 2018), Veronica Popescu a decis să-și exerseze condeiul și în proză (*Plata păcatului*, Editura *InfoRapArt*, 2019 și *Lacrimi străine, lacrimi amare*, Editura *InfoRapArt,* 2020, despre care poeta Cezarina Adamescu scrie în prefața cărții că autoarea „abordează o lume tristă, învinsă de viață, învinsă de sistem, lumea celor oropsiți, suferinzi, părăsiți, înșelați, la un pas de prăbușire").

Considerațiile noastre vizează penultima carte a autoarei, de fapt, prima de proză, *Plata păcatului,* o carte a durerii, a păcatelor, la urma urmei omenești. Aceeași Cezarina Adamescu, prefațatoarea cărții, sintetizează în doar câteva cuvinte, drept sentință, esența temei abordate de autoare: „Totul se plătește în această viață, încă de aici, de pe pământ, până la judecata din Cer" (p.11). Cele 16 povestiri cuprinse în volum evocă tot atâtea întâmplări dramatice din viața Vioricăi Popescu, a altora la care a fost doar martoră sau despre care a auzit, întâmplări provocate de iubire, de moarte, de darurile sau de pedepsele vieții, față de care cititorul este în dilemă: subiectele situându-se la granița dintre adevăr și ficțiune.

Titlurile celor 16 povestiri sunt semnificative pentru întâmplările povestite de autoare, câteva exemple fiind concludente: *Plata păcatului*, care dă și numele cărții, *Fata din fântână*, *Orfanii, Măriuca*, *Furată de țigani*, *Într-o singură z*i, *Chivuța*, *După ani, Viața dublă* etc.

Fata din fântână ne dezvăluie o întâmplare tragi-comică, aproape neverosimilă, o expresie a plăcerilor, dar și a durerilor vieții. Iubirea nebună dintre doi tineri, Ionuț și Marița, este zădărnicită de dezvăluirea, făcută chiar de mama tinerei îndrăgostite, că cei doi erau soră și frate după mamă. Pentru a evita căsătoria dintre cei doi tineri, mama îi spune băiatului că fata cu care dorește să se căsătorească este …rodul unei relații pe care a avut-o cu un soldat rus în timpul războiului, în timp ce tatăl său era pe front. Pentru a nu intra în gura satului și de teama că soțul va afla de infidelitatea soției când se va întoarce din război, pentru a preveni o tragedie, aruncă pruncuța în fântâna din apropierea casei. Soarta face ca scâncetul copilei să fie auzit de primul sătean ajuns la fântână, pe care omul o salvează, o duce acasă și o crește alături de ceilalți copii ai săi. La vârsta tinereții cei doi tineri, de fapt soră și frate după mamă, se îndrăgostesc. Mai mult, Ionuț o și lăsă însărcinată pe Marița. Zădărnicia căsătoriei dintre cei doi, îl determină pe Ionuț să-și pună capăt zilelor. Era plata păcatului. Plata păcatului făptuit de mama sa.

Același dramatism îl întâlnim și în povestirea *Orfanii.* Rămas fără serviciu, bărbatul este nevoit să plece din țară, la muncă, în Italia. Despărțirea celor doi soți provoacă o dramă familială, poate din gelozie, poate din viața dublă a ambilor: soțul își omoară soția în prezența pruncilor și apoi se spânzură și el, lăsând orfani doi copii, care vor fi internați într-un orfelinat. Din păcate, cei doi copii, soră și frate, vor fi și ei despărțiți de soartă, fiind obligați să trăiască în orfelinate diferite, o altă dramă, neputând să se mai vadă zeci de ani. Totuși, se vor întâlni întâmplător și se vor recunoaște la mormântul mamei lor, unde veniseră să pună flori. „În secunda următoare, încheie autoarea povestirea, cei doi erau strâns îmbrățișați, parcă nevrând să mai fie nedespărțiți niciodată" (p.60).

O altă povestire, o altă dramă. *Măriuca* a crescut la orfelinat. Nu și-a cunoscut niciodată tatăl. Din păcate nici mama nu știa care dintre bărbații cu care s-a iubit ocazional ar fi putut fi tatăl copilei. Ale tinereții valuri…dramatice. Poate tocmai de aceea și-a și părăsit propriul copil, lăsându-l să îndure vitregiile vieții. Măriuca, fata părăsită de mamă și crescută la orfelinat, ajunsă la vârsta adolescenței, cunoaște fiorii dragostei în brațele unui băiat înstărit, ai cărui părinți, însă, nu puteau concepe ca fiul lor să se însoare cu o sărăntoacă. Dar, contra voinței părinților, la chemarea inimii, Valy, băiatul înstărit, se mută la Măriuca. Foarte curând, amândoi împărtășesc bucuria unicului lor copil. Valy nu mai era acum înstăritul de altădată, pentru a-și întreține familia fiind nevoit să plece la muncă în străinătate. Măriuca, rămasă acasă, trăiește prima dramă: unicul ei/lor copil, lăsat singur în casă, cade cu fața pe plita încinsă a sobei și sfârșește în chinuri groaznice. Ca și cum nu ar fi fost de ajuns, Măriuca trăiește o a doua dramă, află că soțul ei a murit departe de țară, de familia sa. Drame, drame, drame!

Eliza este personajul principal din povestirea *Furată de țigani.* Era la sfârșitul războiului, în primăvara anului 1945, când Frosa, însărcinată fiind, află că soțul ei a murit pe front. După câteva săptămâni s-a născut Eliza, puiul de om de care Frosa „Era tare mândră, la care se uita ca la soare! Era motivul pentru care mai trăia!" (p.74). Dar într-o bună zi (Numai bună nu a fost pentru Frosa!), când Eliza ajunsese copăcel-copăcel a dispărut ca prin minune. Toate căutările au fost în zadar. Au trecut anii și Frosa tot nu putea să se împace cu ideea că a pierdut-o pe Eliza. Într-una din zile, la marginea satului, nu departe de casa Frosei, s-a așezat o șatră de țigani. Las cititorilor emoția și curiozitatea să citească firul povestirii, să vadă ce

(continuare în pag. 37)

(urmare din pag. 36)

surprize poate să-ți ofere viața…după 20 de ani.

Chivuța și *Viața dublă* sunt alte povestiri despre dramele pe care le poate provoca viața dublă sau infidelitatea în dragoste. Soțul adevărat al Chivuței sfârșește prin a se spânzura în baie, în vreme ce soția sa trăiește „o iubire prea mare ca să poată fi stinsă" cu un alt bărbat însurat. Pentru această dragoste nebună a trebuit să moară un om, dar și noul mariaj dintre Miluță, bărbatul însurat o dată, și Chivuța a eșuat doar după puțin timp. O dramă asemănătoare o trăiesc Sterică, „om tânăr, chipeș, de vreo 30 de ani", care o iubea în taină pe Maria. Relația dintre Sterică și Maria avansa, Maria „se visa de multe ori tremurând în brațele lui, dorindu-l cu toată ființa ei", ceea ce i-a determinat să se mute împreună. Maria a rămas gravidă, iar căsătoria lor părea o formalitate, o chestiune de timp. Dar, surpriză! Sterică își face lichidarea la serviciu și pleacă fără urmă. Ceea ce se va întâmplă în continuare este o nouă dramă, pe care o puteți afla dacă citiți povestea.

În viață, se dă adesea vina pe soartă, pe destin. Mai ales în momentele limită ale vieții. Dar, tot atât de adevărată este vorba din popor, că destinul este și cum și-l face omul. Veronica Popescu, autoarea cărții, este, direct sau indirect, personajul de prim plan al povestirilor sale. Multe dintre întâmplările povestite i-au marcat viața, la altele a fost martoră, dar le-a trăit cu aceeași intensitate. Adevăr sau ficțiune, s-ar putea întreba cititorul! Dumnea-voastră, cititorilor, ce părere aveți?

Un cuvânt de gratitudine pentru prolifica Editură *InfoRapArt* și pentru Tipografia *OPANIS*!

[Veronica Popescu, *Plata păcatului*, Editura *InfoRapArt,* Galați, 2019]

(urmare din pag. 16)

resantă parabolă cu conotații social-politice, completează universul atât de bogat nuanțat al creației lui DOREL RAAPE, un artist născut sub zodia norocoasă a genialității.

Întreaga creație a lui DOREL RAAPE este o dovadă incontestabilă a măsurii talentului acestui scriitor atât de original și de profund, neafiliat niciunui grup sau curent literar, cu o evoluție spectaculară pe traiectoria sa singulară, fidel în exclusivitate doar crezului său artistic, conștient fiind de valoarea intrinsecă a operei sale.

Astăzi, existența lui Dorel Raape se așază la cumpăna dintre două lumi, pentru marea trecere în infinitul cosmic, acolo, unde steaua lui va răsări în eternitatea constelației de aur a spiritualității românești, pentru a lumina drumul viitoarelor generații de artiști talentați!

Drum lin, suflet de lumină!

Flori BUNGETE

TAINA LUNII

Ascult tăcerea-n noaptea înstelată,
Dorind ca să-nțeleg a lunii taină,
Și mă îmbrac în ea ca într-o haină,
De liniște adâncă-mpresurată.

Și-mi vine să compun o sonatină,
Privind spre luna cea înamorată,
Dar îi zăresc o lacrimă curată,
Și mă opresc, oftând cu ea-n surdină.

-Ce vrei s-auzi, în liniștea tăcerii?
Mă întreabă ea, privind la mine blând.
-Ai vrea să-mi știi motivul…nemplinirii?

-De vrei să-mi spui, eu te ascult oricând,
Și până mor, cum este legea firii,
De taina ta, nu-oi spune nici în gând!

GÂNDURI ȘI RÂNDURI

Dă-i voie timpului să curgă,
Pe lângă tine, ca un râu,
Nu încerca să îl oprești,
Se va opri într-un târziu.

Se va opri când cartea vieții
Vei termina-o de citit,
Când zborul tău, lin, printre stele,
Va fi-nceput fără sfârșit.

,, Orice-nceput are sfârșit!"
Vor spune unii, și-au dreptate,
Dar nu și dincolo de stele.
Acolo nu există…moarte!

Acolo, totul se transformă
În energie și în gânduri,
Și se transmit, neîncetat,
Spre cei ce pun, gânduri în rânduri!

CALIOPE

Prin infinitul cerului albastru,
Privesc, chiar dincolo de el,
Și îmi ascut auzul, ca să prind,
Vreun gând pierdut de-un menestrel.

Vibrează Universu-ntreg,
De gânduri și cuvinte nerostite,
Sunt șoapte de amor și de iubire,
Trimise în eter și vise ne-mplinite!

Pe Calea Laptelui se plimbă,
Poeții toți, în fapt de seară,
Cum la Șosea, în București,
Se plimbau ei odinioară.

Din loc în loc, câte o muză,
Cântând la harfă le zâmbește,
Dar dintre toate, Caliope,
E cea care-i însuflețește!

Prima născută dintre muze,
Pe genul epic pus-a stăpânire,
Pe ea poeții-o venerează,
Și i-au jurat pe veci, iubire!

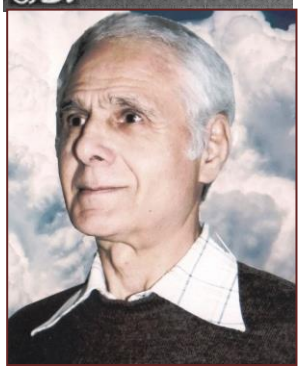

Florin CONSTANTINESCU

RENAȘTERE

Ni se promite Raiul în fiecare zi
Și-n fiecare clipă se frâng cumplit destine!
Că nu cu ură viața se poate întreține
Când va-nțelege omul, când bine el va ști?

De-atâtea mii de veacuri, sub pumnul de bărbat,
Se-neacă Mama Geea în lacrimi și în sânge!
Probabil, nicio viață cumplit nu s-ar mai frânge
De-ar fi MATRIARHATUL deplin reînviat!

Sculptați cu măiestrie statui până la cer –
Copilă-n cheia bolții privind adânc, senină,
Femeie-n floarea vieții cu zâmbetul spre zare,

Femeie-n senectute, iradiind lumină –
Și zilnic să le-aduceți un ceas de prosternare,
Bărbați din toată lumea, cu-adânc respect vă cer!

PRIVIND RUINELE ȘI FLUVIUL*

“De ce ne răspândim așa de des prin lume?”
Adesea mă întreb și nu făr`de temei,
Deoarece n-am fost nicicând un cap de lume
Ci totdeauna ne-am aflat în centrul ei!

Al neamului Luceafăr a grăit cândva
Că ducem vechi și greu blestem de risipire...
Un clocot din adânc ne-ndeamnă a nu sta
Deși tot ce avem ne umple de iubire?

Nu am trăit lipiți de munți, precum s-a spus,
Căci munte, deal, câmpie, luncă...orice plai
Pe veci ni s-au lipit de suflet și le-am dus
Cu noi prin toate miile de guri de rai!

Turbate vânturi și învolburate ape
Prea des, prin secole, ne-au măturat moșia
Dar n-au putut sub talpa noastră-adânc să sape
Și pentru totdeauna să ne-astupe glia!

Trăgând cu greu natalul plai din veac în veac,
Noianuri de tristeți și bucurii am strâns
Și, negăsindu-le la toate cele leac,
Am râs cu hohote și ne-am secat de plâns!

Atunci născurăm dorul și l-am pus să zboare,
Doinind să tulbure și stelele-n tărie,
Născurăm jocul molcom sau cu înfocare,
Că existăm adâncului mesaj să-i fie!...

Mai săruta-va timpul nația română
Să-și legene-ntre țărmuri visuri îndrăznețe,
Sau ura, dezbinarea peste noi se-ngână
Și-n sufletele noastre tind să se răsfețe?

De-om fi în risipire, în doinire-adâncă,
Fugi-vor munții-n văi și arborii s-or frânge,
Mirându-se și cel cu inima de-o stâncă:
“O, Doamne, ce frumos românii știu a plânge!”

*Drobeta (Drubeta) și Dunărea (Donaris)

LUCEAFĂRULUI POEZIEI ROMÂNEȘTI

Nebunia unui geniu: O lacrimă de lumină și inteligență scăpată din ochiul îndurerat al lui Dumnezeu pe care o absoarbe cu repeziciune și nesațiu ochiul întunecat al dracului aflat mereu la pândă.

Comentariu
Adesea se spune că între genialitate și nebunie este doar un pas.

Note:
1. a nu se uita crevasa dintre ele.
2. în cazul efectuării saltului (pasului), nebunul speră să obțină totul, geniul nu-și face speranțe.
3. geniul între nebuni este un zeu, nebunul între genii se crede Dumnezeu.

SOMNOROASE PĂSĂRELE (parodie)

Somnoroase păsărele
În fotolii se adună
Să se vadă între ele
Și să-și spună...”Noapte bună!”

Convocate-n mare grabă
Pentru-o lege de citit,
Fiecare-n gând se-ntreabă:
”Ce-o mai fi de…ciugulit?”

Moțăind cu-aripa-n tâmplă
Dintr-o vinere în joi,
Vor minuni și chiar se-ntâmplă:
Într-un an cu…vile noi!

Când și când, prin noaptea lungă,
Ciripesc șoptit prin vis:
”Nimeni somnul nu ne-alungă,
Ce frumos e-n …Paradis!”

Le zâmbește mândra lună
Tolănită pe un nor
Și le-ascultă cum se-ngână:
”Doamne, blând e-al…nost` popor!

Vom porni din zori cântarea
Să-l mai ametim o dată,
Să mai prindem în fotolii
Înc-o noapte…fermecată.

I-om promite bun renume
Si că-n fericire-om fi:
El cu ciorba de legume,
Noi…cu vile și moșii.”

Cătălin RĂDULESCU

Oprimatul

- Îmhmîîî...

Interjecţia părea adresată nimănui. Poate colegului de încăpere. Care tresări la rându-i din picoteala de care fusese cuprins. Acela nu fusese îmbrăţişat integral de Morfeu. La rându-i, colegul care exhibase interjecţia tresări, căutând prin încăpere cu ochi tulburi cam cui putuse să-i adreseze acel cuvânt ce semnifica aprobarea. Nu găsi destinatarul. Nici nu existase în viaţa reală, ci doar în cea onirică: vorbise în somn. Şi, după ce îşi redresă poziţia de pe scaun astfel încât să nu dea cu capul de planşetă, fu la un pas să adoarmă din nou.

- Ce vreme este afară!...

Aruncă la rându-i o privire pe pervazul malac al ferestrei uriaşe, ca de catedrală. Fără a întoarce prea mult grumazul, spre a nu fi prea mare osteneala. Nişte guguştiuci îşi făceau ca de obicei veacul, ciugulind firmituri imaginare, profilându-se pe imaginea zilei mohorâte, în care în răstimpuri plouase mai mult sau mai puţin torenţial, din nişte nori ce se îngrămădeau duşmănos dinspre zona parcului.

- Iar n-ai dat de mâncare porumbeilor!..., constată moale, cu glas scăzut şi scârţâit. Sărmanele păsărele!...

Colegul de picoteală înţelese imediat aluzia şi, din resturile dejunului de ieri, scoase un codru de pâine ce apucase vag să se înverzească. Scârţâitul ferestrei prelung şi stridٍent ca o durere de măsea goni înaripatele. Acelaşi scârţâit însoţi fereastra şi la închidere. După care păsările reveniră ca de obicei, cu ciugulituri care aveau acum corespondenţă cu realitatea.

- Balamalele ferestrei ar trebui unse. Scârţâie atât de enervant...

Celălalt se pregăti să deschidă fişetul spre a scoate cutia de cremă **Noreea**, cu care ar fi putut rezolva rapid problema. Crema servea la îngrijirea mâinilor după terminarea programului, ritual pe care îl executa împreună cu colegul său la ora patru după amiaza, înainte de a pleca spre case. Muncă, muncă, dar cu îngrijire şi prevenţie adecvată.

- Mai bine ung balamalele mâine. Acum cred că aş deranja pe cineva de la masă..., făcu celălalt o glumă fină, cu rol de calmare a eventualelor tensiuni din încăpere.

- Îmhmîîî... şi eu cred c-aşa ar fi mai bine... Nu de alta, dar două porţii de scârţâituri au ajuns pe ziua de azi... trebuia sesizată problema mai de demult...

Oftă resemnat, schimbându-şi uşor poziţia.

- Nimic nu fac ăştia de la administraţie... nici ei nu ştiu pe ce îşi iau lefurile...

Privirea îi căzu pe paharul cu creioane bine ascuţite. Operaţiunea de ascuţire se desfăşurase între ora opt şi nouă dimineaţa, fără grabă, cu minuţiozitate, ca să iasă lucru bun. Iniţial, folosise în acest scop nelipsitul briceguţ, pe care îl avusese şi în timpul efecturii stagiului militar, cu douăzeci de ani în urmă. Pe urmă, realizând că la ultima aprovizionare cu rechizite fusese dotat şi cu o acuţitoare de ultimă generaţie, care aducea cu un minuscul *safe* cu manivelă, refăcuse manevra, rupând vârfurile obţinute cu briceguţul, care, de altfel, erau impecabile. Două dintre creioane fuseseră scoase din uz din pricina scurtimii dobândite, întrucât ascuţitoarea dăduse rateuri de mai multe ori. Odiseea matinală luase în cele din urmă sfârşit, şapte creioane de diverse culori **H** şi **HB**, sfârșind prin a poposi în păhăruţ. La dreapta, pe stativ, sălăşuiau Rotringurile de diverse dimensiuni şi culori care, împreună cu echerele, compasul și raportorul aflate pe pupitrul de lucru, întregeau imaginea de ansamblu a unui desenator tehnic profesionist, cu şcoala aferentă de profil terminată. Privirea îi poposi în cele din urmă şi pe carafa care şedea paşnic dar aproape goală pe tavă, înconjurată de pahare precum o cloşcă de pui.

- N-ar fi bine să avem ceva apă de băut şi în birou?..., sesiză cu aceeaşi voce tărăgănată şi scârţâită.

- Dacă ni se face sete?... Uite, mie, de exemplu, acum îmi este sete...

După ce îşi făcu o scurtă autocritică în gând, celălalt apucă alene carafa de toartă şi ieşi, închizând uşa fără zgomot.

Privi o clipă la lumina deranjantă a neoanelor de plafon şi, după ce cugetă câteva clipe, se ridică alene şi le stinse. Era mai plăcut aşa, în clar-obscurul oferit de lumina zilei mohorâte. Se gândi o clipă să aprindă lampa de birou ataşată de planşetă spre a-şi aminti de sărbătorile de Crăciun din copilărie, de dinaintea lichidării regimului burghezo-moşieresc, dar renunţă. Era vorba de un nou efort şi, în plus, acea sărbătoare dacă nu fusese explicit interzisă, cel puţin devenise o criptorealitate: Moş Crăciun devenise Moş Gerilă, iar Pomul de Crăciun – pomul de iarnă. Ceea ce nu îl împiedică să fie cuprins de o vagă nostalgie.

- Ce foame mi s-a făcut!..., revenise celălalt vesel şi cu carafa plină, schiţând câteva gesturi circulare pe pântec. - Iar miroase dinspre bufet a chifteluţe marinate cu garnitură de orez!...

- Îmhmîîî... asta a fost şi răsalaltăieri...

- Mai ţii minte?...

- Păi dacă îmi notez, scoase alene o coală de hârtie din sertar. – Uite, luni varză cu carne, marţi – ardei umpluţi, miercuri – chifteluţe marinate cu garnitură de orez, joi – friptură în sos de usturoi cu piure... - Toarnă-mi, te rog, un pahar cu apă!...

Celălalt se execută, încântat ce coleg riguros are.

- Mersi..., zise fără grabă, dându-i celuilalt paharul gol, care nu se mişcase. – Mai îmi dai unul?... Teribil mi-e de sete!...

Pe al doilea îl bău ceva mai lent: era după primul.

Celălalt reveni la planşeta lui.

- Dar ce, e pană de curent?..., remarcă de abia atunci noutatea.

- Nu, eu am stins lumina.

- De ce?...

- E mai romantic. Cât e ceasul?, întrebă, neuzând de propriu-i ceas de mână.

- Douăsprezece şi treizeci.

- Ba şi treizeci şi două: ai ceasul cu două minute înapoi. – În douăzeci şi opt de minute, mergem la masă. Cred că au şi salată de varză ca garnitură. Am văzut eu dimineaţă cum o tocau, când am fost să-mi iau ţigări. Dar mai durează, până o oţetesc, până se frăgezeşte...

•

La masă mâncă puţin şi cam în silă. Nu avea chef de nimic. De la o vreme încoace. O lehamite generalizată de tot şi de toate, îl cuprinsese de la un timp. Şi iată, o zi mohorâtă ca aceasta putea avea asupra sa efectul pe care îl avea. – Nu cumva toate acestea

(continuare în pag. 40)

(urmare din pag. 39)

erau semnele unei depresii?... Nu era, oare, mai bine să se adreseze din timp unui specialist în domeniu?... Poate că ipoteza era demnă de luat în seamă. Mai cu o auto-analiză, mai cu o ipoteză, prânzul se sfârşi. Înapoi, în drum spre locul de muncă, abia îşi stăpâni o eructaţie răsunătoare care ar fi stat chezaş ciorbiţei de perişoare, urmată de o porţie delicioasă de chifteluţe marinate, agrementată cu o minunată salată de varză. Poate pentru acel râgâit abia reprimat să fi fost responsabil paharul cu apă minerală consumat la final?... Poate, cine ştie... Reajuns în încăpere, se aşeză înapoi pe scaun spre a face siesta.

Aceasta nu s-ar fi prelungit atât dacă Morfeu nu şi-ar fi vârât din nou coada. Când se trezi, îşi consultă alene ceasul de mână: era paisprezece patruzeci şi cinci. Uşa prinse să se deschidă încet, cu mii de precauţiuni. În prag îşi făcuse apariţia şeful, cu un dosar subţirel.

- Merge, merge?..., interogă moale acesta, făcând abstracţie de clar-obscurul din încăpere.

- Îm... Cu vremea de afară...

- Aici trebuie să refacem o lucrare a altui institut, intră şeful în subiect direct, dar fără grabă. – Cei de acolo au greşit în proiect şi cotele, şi filierele, şi alte aspecte din documentaţie. Fabrica ni s-a adresat nouă, spre a drege noi coada la ibric. Suntem recunoscuţi pentru competenţă şi operativitate. Ei, vă las, să nu vă ţin prea mult din lucru, încheie şeful conciliant, precum un actor grăbit ce se retrage în culise, după ce şi-a zis replica. Închise, la fel, cu multe precauţii uşa în urma lui.

- Şi mâine lucrăm, remarcă celălalt ca în treacăt.

- Da?... Ca să vezi... şi duminică... hm..., conchise blând.

Timpul se scurgea în continuare ca-ntr-o clepsidră, jumătate reprezentând-o imaginea vremii mohorâte ce se profila dincolo de fereastra de etaj şapte – şi râsetele zglobii de pe coridor ale celor ce mergeau la o pauză de tutun.

- Parcă aş lua şi eu o pauză de ţigară... dar lasă, se răzgândi, dând resemnat din mână.

- Păi e patru fără zece, zise celălalt în timp ce-şi ungea palmele cu cremă. – Nu te pregăteşti de plecare?...

- Da?..., îşi consultă alene ceasul. Eu parcă aş mai rămâne un pic...

•

Primele umbre ale înserării se agăţaseră de geam: era ora 19:30. Zvâcni din scaun. Nimeni nu-i tulburase somnul. Nici chiar femeile de serviciu care dereticaseră prin încăpere. Acestea acţionaseră discret, ca spre a nu disturba odihna unui om răpus de oboseală. În final, închiseseră uşa fără zgomot.

În câteva clipe, fu gata de plecare. Renunţă la ritualul îngrijirii palmelor prin ungerea cu cremă.

Pe esplanada clădirii bătea un vânt răcoros, ca de jumătate de aprilie. Aruncă o privire în spatele său edificiului a cărui arhitectură amintea de un melanj între facultatea Lomonosov şi clădirea KGB-ului şi, cu paşi repezi, reuşi să prindă autobuzul care tocmai intra în staţie.

•

Când ajunse la uşa casei, era ora 20:40: se făcuse seară în toată regula. Scările blocului reprezentaseră o mică probă de rezistenţă: până la etajul nouă, trebui să urce *per-pedes,* ascensorul fiind într-o pauză de **REVIZIE**.

Cu gest de om sfârşit, puse soneria stridentă în funcţiune. Aproape instantaneu, uşa se deschise. Era soacra.

- Mai aveam puţin şi dădeam telefon la Miliţie!, exclamă dânsa cu glas de soprană, care făcu ca scara să aibă un amplu ecou. – De ce nu s-a răspuns la telefon?

- Este defect... o problemă din centrala ansamblului..., zise cu glas epuizat, intrând în apartament, pregătindu-se parcă să se îndrepte spre o destinaţie nu prea clară în interiorul acestuia.

- E, poftim! E frânt! Cât pot să-i ţină la muncă, pe o leafă de nimic!, exclamă femeia. – Ticăloşii, ticăloşii!... – Sandy, tu îl vezi?, mai zise soacra către fiică-sa, ce tocmai apăruse din baie cu o pădure de bigudiuri pe tigvă. – Arzi ca un cărbune!... Sandy, repede cu el în pat!...

- Mă duc să îi pregătesc baia fierbinte!, se precipită. – Nu este apă caldă!, se auzi după câteva clipe cu ecou de acolo.

- Las-o, pregăteşte-i pijamaua!, eu până atunci îi fac o frecţie cu spirt şi pregătesc ventuzele. – Unde este termometrul?

- L-am găsit, este în vitrina şifonierului!

- Jos cămaşa!, începu soacra să-l dezbrace cu forţa.

Îi aplică un ocean de alcool sanitar pe spinare, care la început îl înfioră prin răceala lui. După care masajul făcu ca totul să pară agreabil.

Cele două femei îl înşfăcară fiecare de câte o subsuoară, direcţionându-l spre dormitor. Începură să-l introducă în pijama precum într-o cămașă de forță, mama-soacră părăsind încăperea doar când deveni previzibil că în curând aveau să apară în real imagini interzise.

- Gata? se auzi de la uşa dormitorului. Intru, intră dânsa fără alt avertisment. – Pune-i termometrul! Eu am pregătit ventuzele!, mai zise, intrând în încăpere cu tava pe care recipientele erau gata unse cu spirt, iar lumânarea de lângă aştepta să servească la punerea lor în funcţiune.

- Iar?!... Nu, asta nu!..., întinse dânsul disperat braţele, cu o energie ce nu-i stătea în fire.

- De ce nu?... Şi data trecută ţi-au făcut bine!... Ia pune-i termometrul!... – dădu dispoziţie fiicei, care deja îl introdusese la subsuoara dreapta.

- Ia aici o supă cu găluşti caldă!, reveni soacra cu o farfurie aburindă, aşezându-se pe vine lângă suferind, spre a continua manevrele de resuscitare.

Acesta înghiţi mai mult forţat şi gemând lichidul cald şi cam fără gust, cabrându-se cu totul după ingurgitarea celei de a doua găluşti.

- 35 cu 9!..., anunţă prompt soţia verdictul cilindrului de sticlă cu mercur, privind în continuare critic geamul ustensilei.

- Mă duc la madam Georgescu să împrumut termometrul lor! Poate al nostru e defect!

Termometrul familiei Georgescu indică 35 cu 8.

- Dă-i o aspirină!, hotărî energic soacra, înşfăcând tava cu ventuze spre a o introduce înapoi în bufet. A ajuns la un *platou* cu tempertura, așa se explică. – Avem ampicilină în casă?... – Şi să-i pui mască pe nas şi gură, ca să nu mai ia şi alţi microbi!, încheie dânsa, ajungând în faţa bufetului din sufragerie.

(continuare în pag. 41)

(urmare din pag. 40)

- Nuu..., apucă să mai îngaime pacientul, înainte să încaseze pastila amară pe limbă, iar paharul cu apă să-i fie lipit de buze.

- Tu o să te culci, noi, mai încolo, ieşim puţin la biserică, la Înviere, zise tandru nevasta, în timp ce-i prindea bretelele instrumentului de tortură după urechi. – Tu o să fii cuminte şi o să faci nani, da? Mâine lucrezi?

- Da, răspunse el înfundat prin pânza porcăriei.

Soţia nu mai zise nimic, stinse lumina şi închise uşa dormitorului. Îl cuprinsese o toropeală plăcută care îl făcu să piardă noţiunea timpului. Zumzetul din sufragerie se auzea în răstimpuri la un nivel egal.

- Ei, lasă-mă!, se auzi un pliciuit răsunător de palme bătute. - Şi mâine lucrează!?... Nici măcar în Duminica Paştelui nu-i lasă în pace!, se auzi deodată glasul revoltat de *mi* al unei soprane ce atacă paroxistic aria finală. – Săndico, tu mă ştii, eu am foarte mult caracter, sunt un om harnic şi modest, dar şi când mă calcă cineva pe bătătură, pot să fac un scandal de să nu se vadă om cu om!, îşi înştiinţă dânsa fiica, despre nişte certitudini de care luase act tot palierul.

Dimensiuni infinitezimale

Bolta adâncă şi uşor albăstruie a nopţii adânci de aprilie permitea să se vadă puzderia de stele şi constelaţii observabile în acea parte de an, îmbrăţişate ca de mâinile unei mame tandre de braţele Căii Lactee. Pământul era încă jilav, după ploile abundente ce însoţiseră Sărbătoarea Paştelui din acel an. Greierii încă nu se auzeau. Nu sosise deocamdată vremea lor.

Era mărginit pe ambele laterale de desfăşurarea caracteristică a întunecatei linii de front. În răstimpuri, abia dacă se auzeau rarele tusete reprimate ale celorlalţi sau fâşâitul mantalei vreunui soldat de marginea umedă a tranşeului. În rest – nicio vorbă, niciun jar de ţigară...

Ridică ochii spre cer. Se întâmplase ca Sfintele Paşti ale acelui an să fie celebrate în comun de toată creştinătatea. Nu era totdeauna aşa. Din pricina unei Schisme petrecute cu aproape un mileniu în urmă ale cărei cauze majoritatea supuşilor Celui Răstignit nici nu le mai ştiau. Viitor student al unei facultăţi de profil ale cărei cursuri avea să le înceapă imediat după terminarea stagiului militar – el ştia însă de acel funest aprilie 1204 când, în timpul celei de a patra Cruciade, deviind de la scopul iniţial, anume despresurarea Constantinopolelui strâns ca într-o chingă de forţele Semilunei – Cruciaţii cuceriseră şi devastaseră inima Bisericii Răsăritene, de o manieră pe care Roma, în anul 476, nu o suportase la invazia goţilor lui Odoacru. Apusenii plăteau 800 de ani de umilinţe când, autocraţii bizantini, profitând de îndelunga perioadă de prosperitate a Orinetului continental, manevraseră împotriva celeilalte jumătăţi de continent, în răstimpuri cucerind chiar vremelnic teritorii de acolo, încercând continuu a-şi impune supremaţia religiosă şi ascendentul. Acel îndepărtat şi nefericit aprilie avea să catalizeze definitiv ruptura petrecută cu 150 de ani mai înainte, în anul 1054.

...gesturile necugetate şi consecinţele lor ulterioare şi milenare...

Aceeaşi situaţie exista in Orientul Mijlociu unde, valuri succesive ale aceleaşi ginţi se aşezaseră în decursul mileniilor suparapunându-se, venind din aceeaşi originară Peninsulă, după ce strămoşii lor îndepărtaţi sumerienii, akkadienii şi babilonienii reprezentaseră începuturile civilizaţiei omeneşti prin dezvoltarea agriculturii şi siderurgiei, după consumarea Epopeei lui Ghilgameş şi redactarea la Susa a primului Cod de Legi al lui Hammurabi, după ce ei înşişi, ca şi fenicienii, mesopotamiemii şi asirienii precum şi ceilalţi semitici antici dezvoltaseră o strălucită civilizaţie social-economică şi religioasă. Acum, pentru mize mici şi interese obscure, urmaşii se ciocneau continuu, măcelărindu-se reciproc, fără a-şi cruţa nici măcar copiii şi bătrânii...

Situaţia pentru care era în acel moment pe acea întunecată linie de front nu era mult diferită de celelalte două. Între secolele X şi al XIII-lea, perioadă ce includea şi Marea Invazie Mongolă ce zguduise Europa, teritoriul de dincolo de linia de front fusese smuls prin cucerire de regatul vecin al Panilor, din aceeaşi gintă şi origine cu chinuitul său popor. Cuceritori şi cuceriţi realizaseră o sinteză etnică aşa încât atunci după ce ca popor cu atribute caracteristice proprii ar fi putut reveni la patria-mamă – nu au mai dorit aceasta; dar nici la cotropitorii brutali şi aroganţi nu au mai vrut să rămână; din două de acum naţiuni înrudite etnic se născuse endogamic o a treia, ce avea să aibă un destin tragic, asemeni unui copil ce îşi urăşte răpitorii dar, o dată eliberat – nici de părinţii care l-au neglijat nu mai vrea să ştie, detestându-i. Căci în această situaţie era poporul vecin şi rudă împotriva căruia acum ţara sa intervenea cu armele. – De abia la sfârşitul secolului al XVIII-lea renumita Împărătească realipise teritoriul istoric Maicii de origine: a asimila însă noua naţiune se dovedise cu neputinţă; cele două popoare erau prea apropiate genetic, de aceea clivajul etnic era aproape inevitabil.

...şi poate totuşi asperităţile s-ar fi netezit până la reidentificare dacă la începutul celui de-al treilea deceniu al sângerosului secol nu de foarte mult timp încheiat lugubrul dictator bolşevic nu ar fi comis cumplita crimă ce ucisese prin înfometare câteva milioane de suflete din ţara vecină şi înrudită; reuşise să vadă pe un site nu foarte agreat de autorităţile ţării sale imagini de arhivă redate într-un film documentar: secvenţe filmate cu fete tinere cu proporţii scheletice scoase din casă moarte de inaniţie în primăvara ce fusese precedată de o iarnă cumplită - cu ochii larg deschişi şi buzele depărtate - ca şi cum şi de dincolo de neant ar fi vrut să mai zică ceva; relatarea despre copiii ţăranilor care ieşeau pe furiş din case spre a scurma în pământul ogoarelor de toamnă târzie în căutarea boabelor de cereale din care s-ar mai fi putut încropi o kaşă, ce ar mai fi putut suplini retragerea intenţionată din sate a tuturor proviziilor alimentare; desene cu oameni torturaţi şi batjocotiţi în timpul anchetelor, femei interogate în pielea goală sub privirile serene şi uşor-surâzătoare ale anchetatorilor – cadre realizate în creion de poate câte un gardian militar în termen ce îngrozit, încerca prin creioanele sale să

(urmare din pag. 42)

(urmare din pag. 41)

transmită un ţipăt de groază Posterităţii despre realităţile halucinante la care asistase neputincios şi pe care nu avusese cum să le imortalizeze pe celuloid...

...**Maica** poate ar mai fi avut încă drepturi istorice asupra teritoriului din care acum încerca să smulgă măcar hălci prin forţa armelor; îşi pierduse însă de mult drepturile juridice tocmai din pricina nesăbuinţei unor lideri inepţi sau sadici şi, peste câteva decenii sau poate vreun secol – nu avea nicio îndoială - prin rezistenţa ce o trezise în acel teritoriu, avea să-şi piardă complet şi drepturile istorice, atunci având să se afle în faţa unei naţiuni total diferite.

...în laterale tehnica de luptă zăcea asemeni unor şopârle jurasice încremenite de presupusa catastrofă petrecută în urmă cu şaizeci şi cinci de milioane de ani. Luna care îşi facuse apariţia nu se reflecta în ţevile pieselor de artilerie şi a gurilor de foc ale blindatelor protejate cu plase; ca şi căştile soldaţilor, ce rar îşi mutau privirile încremenite ce încercau să răzbată prin întuneric spre linia inamică.

Privea din nou cerul fără cusur înstelat. Corpurile cereşti mai luminoase şi mai puţin luminoase sugerau miliardele de particule elementare din nucleul unui atom. – Cine putea ştii dacă el – cantitate infinitezimală – ca şi lumea îmbibată de patimă şi ură din care făcea parte, împreună cu Cosmosul aparent nemărginit ce-i înconjura cu ale sale sisteme solare şi galaxii – nu erau doar o simplă „moleculă" a unei alte entităţi, dintr-un „Cosmos" mai cuprinzător, la fel de „pătimaş" - la rându-i fiind cuprins cu infinitul de particule din care era compus de un alt „Cosmos"... era principiul „inepuizabilităţii materiei" în timp, spaţiu şi forme de organizare, poate singura idee nesofistică a celor doi enunţatori ai „principiilor" economiei etatizate, care la concurenţă cu cealaltă ciumă a secolului tocmai scurs – Ciuma Brună – îmbibaseră de sânge multe din meridianele planetei...

...în acel moment priveliştea celestă a bolţii nocturne fu obnubilată de jerbele stridente ale rachetelor de avertizare ce se înfigeau parcă în cer.

- Dezasiguraţi şi la foc cu foc încărcaţi – arm' !, se auzi vocea ofiţerului a cărui siluetă îşi făcu apariţia din tranşeu, în timp ce îşi deschidea tocul pistolului.

Inopinat, silueta unui tanc aflat la câţiva zeci de metri în spatele său zvâcni pe spate, ca un om ce tocmai primise un uriaş pumn în piept. Se auzi detunătura tunului concomitent cu flacăra portocalie prin care fu scuipat primul proiectil de artilerie spre liniile adversarului. În acelaşi moment, zecile de motoare ale blindatelor porniră parcă la o comandă, cu uruitul lor ameninţător îmbibând cu miros de păcură incomplet arsă aerul umed şi curat al nopţii. Într-un tunet apocaliptic, toate gurile de artilerie prinseră să-şi scuipe încăcăturile ucigaşe care se îndreptau cu sclipiri de licurici spre poziţiile adverse. Câteva piese de aviaţie au trecut cu viteză supersonică pe deasupra trupei năucite, care continua să-şi îndrepte sutele de împuşcături spre un inamic pe care încă nu îl vedea.

...de partea cealaltă, linia orizontului era străpunsă la rându-i de sute de puncte luminoase, întrerupte din loc în loc de scăpărările ca de rânjet de fiară sălbatică ale mitralierelor grele. Cu imagine de licurici grăbiţi, spaţiul era pretutindeni hăcuit din timp în timp de lumina verzulie a proiectilelor trasoare cu scop incendiar, dar şi de semnalizare a ţintei. Blindatul care deschisese focul cu câteva clipe înainte se săltă din nou pe spate, ca la o acrobaţie de circ. Din turela lovită în plin de un obuz perforant ţâşniră scântei, apoi o uriaşă vâlvătaie de foc: nu existau supravieţuitori... o escadrilă de aviaţie inamică se apropia aparent cu lentoare, parcă sigură pe prada sa; mulţime de jerbe luminoase izbucneau în linie din solul agresat: camaradul din dreapta se răsuci ţintind cu privire siderată discul strălucitor al lunii, apoi se prăbuşi oblic pe fundul şanţului; cel din laterala stângă lăsă capul pe buza tranşeului, ca spre a se odihni un pic. Cu motoarele încălzite, în formaţie de atac, blindatele din spate demarară, printre zecile de lalele ucigaşe ce izbucneau din sol, transformând bulgării jilavi de pământ în schije de argilă luminiscentă.

Caliopi-Alina DINU

Năvalnicii şi Cosânzenele

A înflorit zăpada în fir de Mărțișor,
În flori de maci scăldată, pe umeri de fecior,
În ochi de fată mare, în păr, pe ii jilave,
Topită în sărutul furat, fără zăbave!

Și firul se înnoadă la sân în floricele
Culese primăvara, la umbră de vâlcele,
În norociri de soarte, în primenirea vieții,
Se țese printre rouă în geana dimineții.

Flăcăii vin în cete cu flori la subțioară,
La mândrele codane cu ochi de căprioară,
În ghiocei, zambile, le-mbracă ca pe zâne,
Se urc-apoi la munte, pe pajiște, la stâne.

Iar ele îi urmează în nopțile cu lună,
Se plimbă pe potecă, cuprinși mână în mână,
Năvalnici, Cosânzene, nimic nu îi desparte,
Rămân perechi pe soarte, pe viață și pe moarte!

Păduri amorezate

Mai stai aici, cu mine, printre frunze,
Să ne mângâie fruntea în rouă și în buburuze!
Urlet de lupi ne fie glas–pereche,
Tu, eu, izvoare ce ne susură-n ureche.

Și vom rămâne-trup-peste vecie,
Noi, codrul și iubirea noastră vie!
Miresmele de brazi, învăluite-n ceață,
Să umble-n ochii tăi, plini de verdeață!

Hai, vino, mă cuprinde peste umeri!
Luceferii din ochii mei adânci să-i numeri!
În ei citești și freamăt, cânt, visare,
Iubitul meu din cer, rază de soare!

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

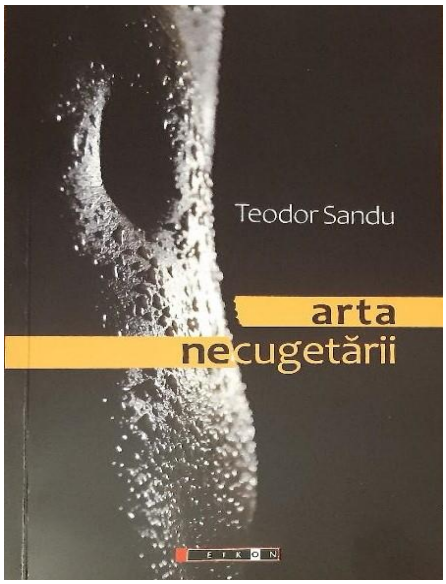

Teodor Sandu – Arta (ne)cugetării,
Ed. Eikon, 2021

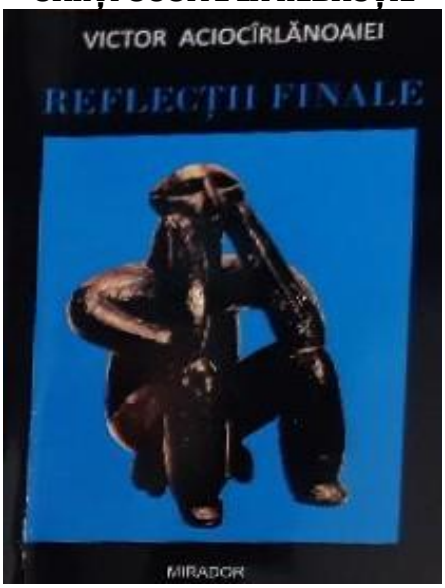

Victor Aciocârlănoaiei - Reflectii finale
Editura Mirador, 2020

A.S.P.R.A. – Paradisul metaforelor
Editura InfoRapArt, 2021

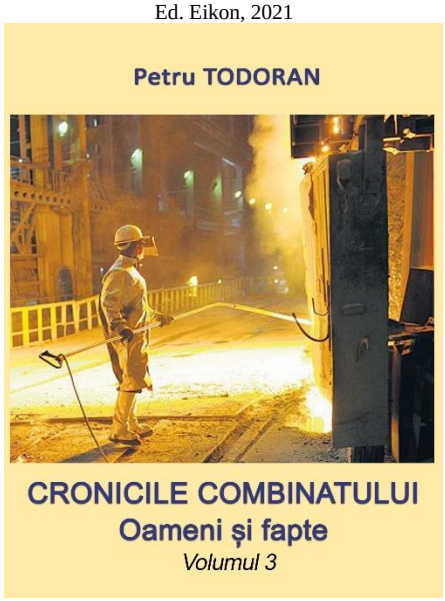

Petru Todoran – Cronicele Combinatului, vol.3
Ed. InfoRapArt, 2031

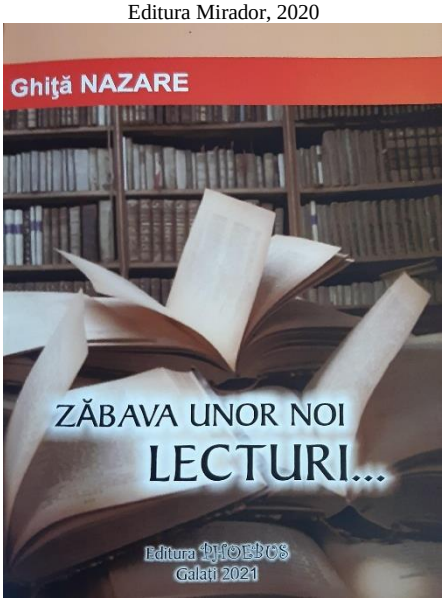

Ghiță Nazare – Zăbava unor noi lecturi...
Editura Phoebus, 2021

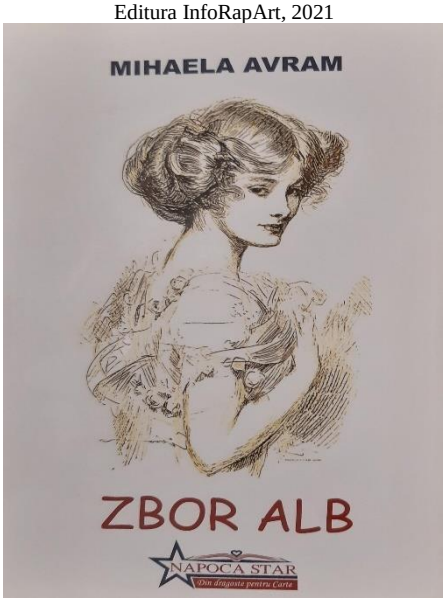

Mihaela Avram – Zbor alb
Editura Napoca Star, 2021

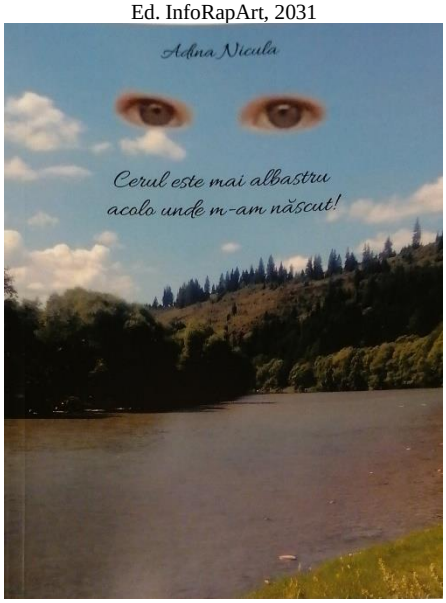

Adina Nicula - Cerul este mai albastru acolo unde m-am nascut, Ed. Sf. Ierarh Nicolae, 2021

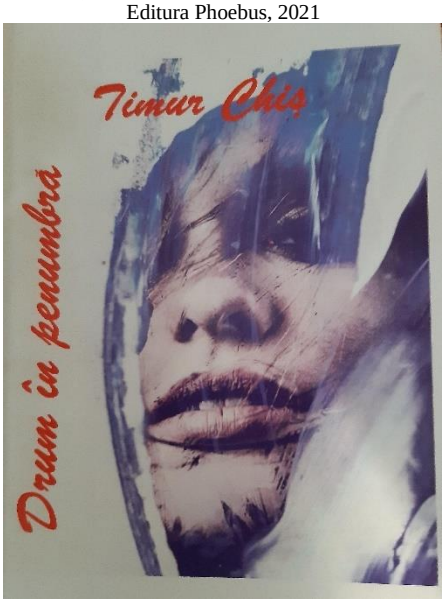

Timur Chiș – Drum în penumbră
Editura Liric Graph, 2021

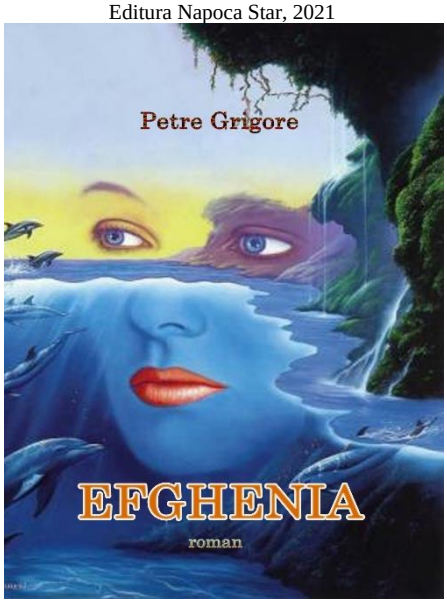

Petre Grigore – EFGHENIA
Editura InfoRapArt, 2021

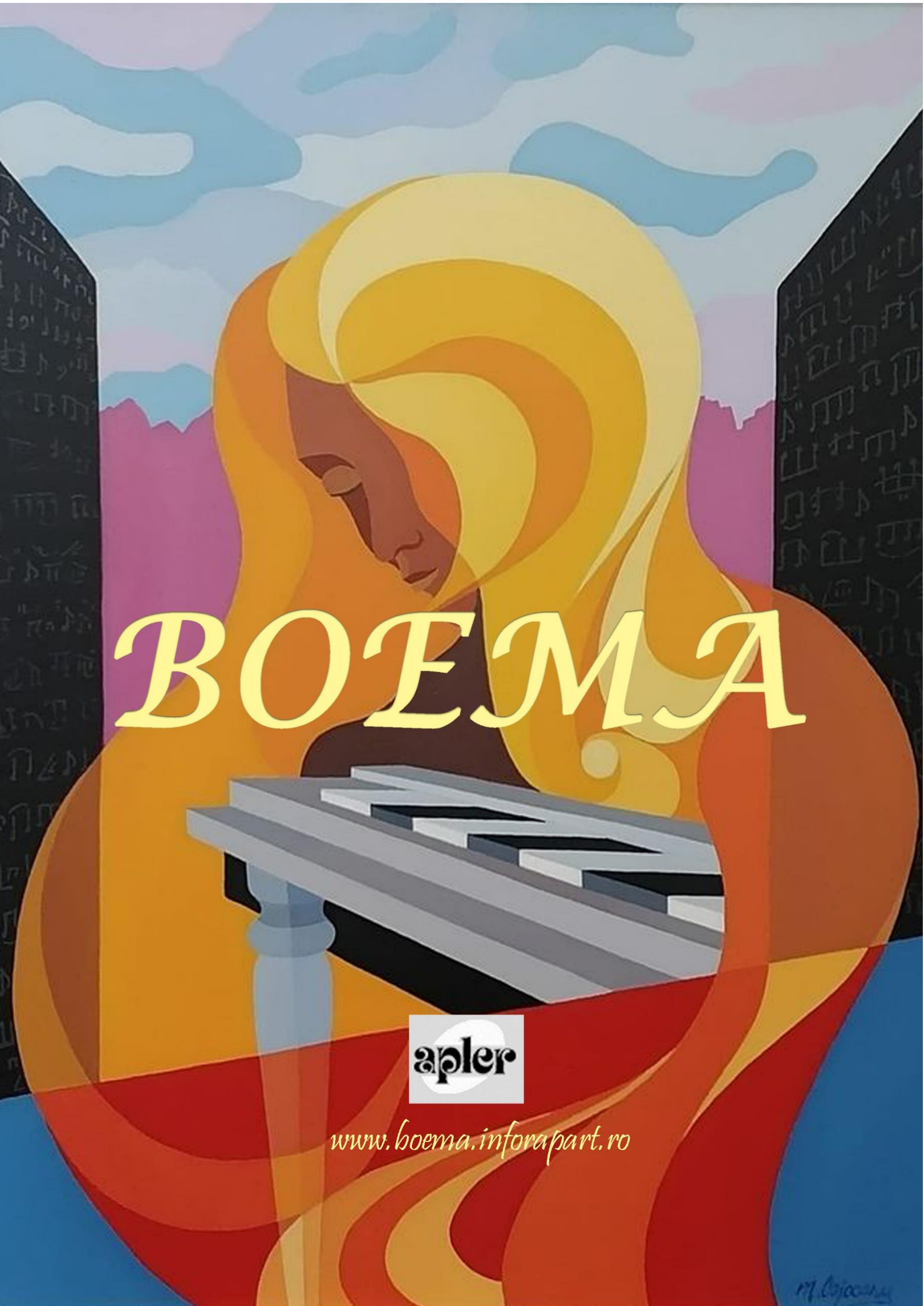
BOEMA
apler
www.boema.inforapart.ro